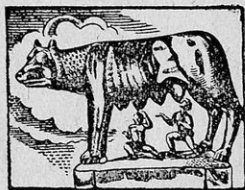

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΓΓΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1960

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

54.

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

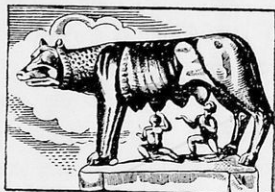
ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΓΓΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Αρ. ελ. 45076

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1960

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

ΚΟΡΥΝΗΛΟΥ ΝΕΩΤΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος, οὐτινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ προωνύμιον καὶ ὀλίγον γνωστός ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 100/99 π. Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατία. Ἦτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν Po), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πάλαι ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιότητος γνωστόν. Κατ' ἄλλους πατρίς του ἦτο ἡ Hostilia (ἡ νῦν Ostiglia) κατ' ἄλλους τὸ Ticinum (ἡ νῦν Pavia). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π. Χ. διέμενον ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπωτος κατῴρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρίς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προεφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχέτισθη ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἦτο φίλος τοῦ παιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος φαίνεται, ὅτι ἔζησεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27 π. Χ., ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωτος συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἱστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἱστορικὸς μεγάλῃς περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιομάτων.

Α) Ἀπολεσθέντα ἔργα :

1. Χρονικά (Chroniῶn libri ἢ Chroniῶca) εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἤτοι : συλλογὴ ἀνεκδότων (ἠθικῶν περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π. Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπως τὰ ἤθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπως φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σφῆζομένη ἐπιτομὴ (ἰδ. κατωτ. σελ. 7, Β 1.) δὲν πρέπει νὰ συγχέεται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π. Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινήθεις βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν ἰδίαν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλοῦσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικηδεῖα ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγεῖσων ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ῥητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπέριωτος μεγαλυτέρας καλλιτεχνικῆς καὶ ῥητορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εὐρυτέρας ἀνέσεως.

Ἐκ πάντων τούτων σφῆζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἐξῆς :

Β) Σφζόμενα έργα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προσόμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐνέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅπως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικῶ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὠρμάτο ἀπὸ τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπωτος εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρόμους ἐν Ῥώμῃ τὸν Μ. Τ. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σφζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομή τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος, οὐχὶ ὀρθῶς, ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου Πρόβου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἄκρας ὀρθοσπειίας, ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπωτος τὸν Θουκυδίδη, τὸν Ξενοφῶντα γράψαντα τὸ Ἀγησιλάου ἐγκώμιον, τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείωννα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π. Χ.) Χρονικὸν (liber annalis) περιέχον τὴν βωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π. Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1).

Ὁ Νέπωτος ἔσως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, τοὺς ὁποίους ὁμοῦς δὲν

* Ὁ Νέπωτος ἔκρινεν ἐπιωφελές νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν Ἀφρικῇ κατὰ τε τὴν μεγαλοφυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὄλων ἐξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικῶ.

αναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἡδύ-
νατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπωσ εἶναι μέτριος ὡς ἱστορικὸς καὶ συγνάκις περι-
πίπτει εἰς ἀνακριβείας. Δίκαιον ὅμως νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι
πρῶτος ἐκ τῶν Ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἐθνῶν.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπωσ διηγεῖται ὅτι εἶχεν ἴδει
καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13,7).

ΜΕΡΟΣ Α'
ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246*
lescentulus in Sicilia praesesse coepit exercitui. cum ante eius 2
adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium,
ipse, ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data laecessivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amis-
sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vi- 243
deretur. interim Karthaginienses classe apud insulas Aegates 3
a C. Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli fa- 241
cere finem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi
flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit,
quod patriam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli
ferre non posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, 4
si paulum modo res essent reffectae, bellum renovare Romanos-
que armis persequi, donecum aut virtute vicissent aut victi manus
dedissent. hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit fero- 5
cia, cum Catulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis,
qui Erycem tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut suc-
cumbente patria ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto
flagitio domum rediret: non enim suae esse virtutis arma a pa-
tria accepta adversus hostes adversariis tradere. huius pertina-
ciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.
Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς
ἀντιστοιχείοις γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἱστορικὰ γεγονότα.

2 At ille, ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem
 241/38 publicam se habentem cognovit. namque diuturnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in* pari
 2 periculo fuerit Karthago, nisi cum deleta est. primo mercennarii
 milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
 rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
 3 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt
 Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque
 impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 239 4 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum
 238 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia
 facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum an-
 gustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida
 abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius
 5 Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines
 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum
 in ea bellum videretur multis annis fuisse.

3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 237 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit
 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu-
 lescentis illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam
 3 in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod
 229 Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et
 princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginensium
 221 eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque
 221 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi-
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 2 pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medicaretur,
 nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans
 219 3 adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Ro-
 manos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum.
 namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo
 est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1 247/183 quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus antecedit fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum 2 eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse, sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3 Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indigeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut 2 omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, 215-205 omnium iis temporibus potentissimus rex Anthiochus fuit. hunc tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma 192 conatus sit inferre Italiae, ad quem cum legati venissent Romani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis clandestinis, ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interioribus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, 3 eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar, puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit, 237 quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne 4 secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita con- 5 servavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore

6 eadem mente sim futurus. quare, si quid amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustaberis, si non me in eo principem posueris'.

3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam pro-
 228 fectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto,
 221 equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus sum-
 249 mam imperii ad eum detulit. in Karthaginem delatum publice
 2 comprobatum est. sic Hannibal, minor quinque et viginti annis
 natus, imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispa-
 219 niae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit,
 3 tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam mi-
 sit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit. tertium
 218 in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum transiit, quacum-
 que iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem nisi vic-
 4 tum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia
 seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter
 Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius
 appellatur), Alpico conantes prohibere transitu conceidit, loca
 patefecit, itinera muniit, effectit ut ea elephantus ornatus ire pos-
 set, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias
 traduxit in Italiamque pervenit.

4 Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione con-
 218 sule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum
 2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scio
 cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit.
 cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures
 217 3 Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo gravi
 morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aequae
 bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticae
 ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumennum
 cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post
 C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem.
 216 4 hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules,
 C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fu-
 216 gavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consula-

res, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

217

Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in⁵
propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra²¹¹
habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dicta-
tor Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus lo-² 217
corum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedi-
vit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque ob-
ducta nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit
eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit, quo
repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Roma-
norum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem³
gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum
equitum pari ac dictatorei imperio, dolo productum in proe-
lium fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in²¹²
Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar-
cellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfe-²⁰⁸
cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis⁴
erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quam-
diu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post
Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit⁶ 203
adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo²⁰²
apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam
fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit im-²
praesentiarum bellum componere, quo valentior postea congre-
deretur. inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt.
post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem confli-³ 202
xit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Ha-
drumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia passuum
trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie exces-⁴
serant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos
oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis dilectibus
paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginien-⁷
ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius exer-²⁰¹

citui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago, fra-
 200²ter eius], usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim
 magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui sen-
 natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem
 fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque
 peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderen-
 3tur. his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gra-
 tum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros;
 captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera suscep-
 tum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum
 4Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito Hannibalem
 199 domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est,
 postquam imperator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim
 Romae consules, sic Karthagine quotannis annui bini reges crea-
 5bantur. in eo magistratu pari diligentia se Hannibal praebuit,
 ac fuerat in bello. namque effecit ex novis vectigalibus non solum
 ut esset pecunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam
 6superesset, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post prae-
 turam] M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthagi-
 196 nem venerunt. hos Hannibal ratus sui exposcendi gratia missos,
 priusquam iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in
 7Syriam ad Antiochum perfugit. hac re palam facta Poeni naves
 duas, quae eum comprehenderent, si possent consequi, miserunt,
 bona eius publicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum
 exulem iudicarunt.

8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat,
 193 L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Afri-
 cam accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses
 ad bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam per-
 suaserat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Mago-
 2nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem,
 qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
 cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad
 Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria

prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius inter- 192
fectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem, si tam in 3
gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in susci-
piendo instituerat, propius Tiberi quam *in* Thermopylis de 191
summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulte conari videbat,
tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Sy- 4
ria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum clas-
sem in Pamphylio mari conflixit. *in* quo cum multitudine 190
adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit
superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur; quod sine dubio acci- 9 190
disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit,
ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium 2
callidissimus *in* magno se fore periculo, nisi quid providisset,
propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam
portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale con- 3
silium. amphoras complures complet plumbo, summas operit
auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo
Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in
errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni
sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii 4
templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab
Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret *sua* secumque du-
ceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Cretensi- 10
bus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo
fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem arma-
vit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis 2
opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiun-
gebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eu-
menes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur 184
et mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter 3
Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal op-
primi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitraba-
tur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. classe pau- 4
cis diebus erant decreturi. superabatur navium multitudine:

dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classarios convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum. tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egressus, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit, nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam mirabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra mentionem fecimus, coniciopta sunt. quae iacta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.

12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent, atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum

in Prusiae regno esse. Id postero die Flaminius senatui detulit. patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis 2 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Fla- mininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum haberet sibi que dederet. his Prusia negare ausus non est; illud 3 recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac 4 multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus 5 occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit. 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, 13 anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio Labeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Poly- 183 bius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo Sulpicius autem 182 Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. atque hic tantus 2 181 vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius 3 189 belli gesta multi memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graecarum usus est doctore.

C A T O

- 234/1491 M. Cato, ortus municipio Tusculo, adolescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse
- 217² coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque.
- 214 Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique
- 207 opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Has-
- 204³ drubal, frater Hannibalis. quaestor obtigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. prae-
- 199⁴ tor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore
- 198 tempore ex Africa decedens Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardinensem triumphum.
- 199² Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
- 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum cuius
- 194 in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re iratus senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato,
- 184 censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam
- 4 tum incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extremam aetatem ab adolescentia, rei publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.
- 3 In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro-

babilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium 2
etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non
facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus,
quod ei fuerit incognitum. ab adulescentia confecit orationes.
senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem, pri- 3
mus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius
unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Ori-
gines videtur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est
primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt 4
dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad
praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum 150
bellorum duce non nominavit, sed sine nominibus res notavit.
in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut]
viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia
comparet, nulla doctrina.

5

ATTICUS

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae 1
generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit
dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, 2
diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat lit-
teras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet
filium erudivit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii 3
summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter accipe-
ret quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. qua
ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplen-
descebat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. 4
itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L.
Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua
sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.

Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinita- 2
tem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers 88
fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nup-

- 2 serat Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio postea-
 87 quam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque
 sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram par-
 tem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii
 Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obse-
 86 quendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adulescentem Ma-
 88 rium hostem iudicatum iuvit opibus suis, cuius fugam pecunia
 3 sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod affer-
 ret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit
 suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset
 4 carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adulescentulo mag-
 na erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum
 enim versuram facere publice necesse esset neque eius condi-
 tionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut
 neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dic-
 tum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare:
 5 nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patie-
 6 batur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium
 alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita
 ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae me-
 dimnus Athenis appellatur.
- 3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis. par princi-
 pibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos
 possent, publice haberent civemque facere studerent: quo bene-
 ficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti
 2 civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi
 statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque
 aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim
 in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habe-
 3 bant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in
 ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii,
 ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen
 prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae
 antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei
 fuit carissimus.
- 4

tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi-5
nor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem sic 65
universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii
futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami- 5 70
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperi-
tatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensi-
sione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo
facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento 2
adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua heredi- 58
tate accepit circiter centiens sestertium, erat nupta soror Attici 68
Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo
a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius
quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere simi- 4
litudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q.
Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat,
ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hor-
tensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos
tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio
essetque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium 6
et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus com-
mitteret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse,
qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores 2
non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem:
quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis
legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re pu-
blica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publi-
cam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps 3
factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusa-
vit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. mul- 4
torum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit,
ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus,
rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Ci-
cerone voluerit ire in Asiam, cum apud cum legati locum obtinere
posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere

5 nolisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati
 serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi-
 taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset
 carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui vi-
 derent.

- 13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam
 civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, mi-
 nus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omni-
 2 busque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quiri-
 nali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoe-
 nitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum
 antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in
 3 quo nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus
 est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix me-
 diocri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi
 et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset,
 qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo arti-
 fices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni.
 4 neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum
 habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam dili-
 gentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis
 videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio
 5 parare non mediocri est diligentiae. elegans, non magnificus,
 splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam,
 non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in
 6 neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam non-
 nullis leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Roma-
 nus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum ho-
 mines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in sin-
 gulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre soli-
 7 tum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe
 enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.
- 14 Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag-
 nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque

umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos 2 vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit, nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos 3 habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius 15 comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat 2 cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procuracionem.

Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum. 16 quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne 2 frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt 3 indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui

legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc
 42 ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam ex-
 tulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem et sexaginta, se
 numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore
 2 fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est
 signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse,
 aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet,
 3 irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam
 omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philoso-
 phorum, ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam,
 non ad ostentationem uteretur.

18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque
 amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam
 2 in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim
 lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Ro-
 mani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficil-
 limum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum
 3 virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separa-
 tim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe
 ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus
 4 quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli
 Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum
 et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui ali-
 5 quam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attingit
 poëticen quoque, credimus, ne eius expers esset suavitatis.
 namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum am-
 6 plitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita,
 ut sub singulorum imaginibus facta magistratusque eorum
 non amplius quaternis quinisque versibus descriperit: quod

vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

Haec haectenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam **19** fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequamur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim **3** prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico **4** neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusila nato, privigno suo despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiore. quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quem **02** quam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, imprimis quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes **2** minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intereessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo **3** constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. **4** Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare **5** poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque

principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complisset
 atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gra-
 tia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re
 quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
 2 valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, nactus
 est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam
 3 putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque propone-
 bantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeterquam
 4 quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi
 in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos
 fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, post-
 quam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrip-
 5 pam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Bal-
 hum Sextumque Peducaeam. hos ut venisse vidit, in cubitum
 innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine
 mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam,
 nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam,
 ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me
 pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos igno-
 6 rare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his
 diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim do-
 lores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut con-
 silium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire
 conemini'.

22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut
 2 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum qui-
 dem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret,
 ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quo-
 niam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque
 3 reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic
 cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit leviorque
 morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit, ita-
 que die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles
 32 4 Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula

ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Α Μ Ι Λ Κ Α Σ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus=peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον.= ἐν φ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἐνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οὔτινες, ἐὰν ἀπεκαλύπτετο μέρος τοῦ σώματός των, παρυσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύναντο νὰ πληξοῦν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione datā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἕνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ ἀχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio... superati] ποιητ. αἴτιον= ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. e s s e· serviundum=servierendum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita... ut] συμπλήρωσον sed paci serviundum putavit... ita ut...] ειργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν ὥστε) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...— armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent] ὑποκειμ. Romani. manus] ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα δείξωσιν ὅτι ἠττήθησαν.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tantā... ferociā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis), δηλ. ille et sui. ut... (dixerit)] ὥστε... εἶπεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta... ferocia. ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῆ καὶ ipsum, διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se.— potius... quam rediret] = quam ut. cum tanto flagitio] δηλοῦ τρόπον. domum] οἶκαδε. non suae virtutis esse] ὑπον. τὸ β. dixit. (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον. τοῦ χαρακτηρὸς του pertinaciae] δοτικῆ. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ὄρους ὀλιγότερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... vēnit] ὡς... ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικῆ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini. mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ « ἄσπονδος » οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π. X. tantum... ut.. fuerit] (πρ. κμ. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε. nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἑλληνες. erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus (ἀφαιρ.) = his a u t e m. etiam] καί, ἔτι. ut... petierint] ὥστε ἐζήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατόν, ἀλλὰ σῆτον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπο-

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§2). cum... pervenissent] ἀφοῦ περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4 non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] =εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 80000 Καρχηδόνιοι. armorum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = angustiis locis clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μετ' ἧν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. totā Africā] (ἀφαιρ.) δέν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἰδ. κεφ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὑπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententiā] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = ut eo, ἴνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque [καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ, παρ' αὐτοῦ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφρονεῦθη εἰς τινὰ μάχην κατὰ τὸ 228 π. X. ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π. X. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένην). princeps] (= primus) πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος... largitione] αἱ γενναιοδωρίαι αὗται προήρχοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδεΐρων (τὸ νῦν στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secundā fortunā] ἀφαιρ. ἀπόλ. equis, armis,

viris, pecuniā] αφαιρετικά και οργανικά. viris] έξαναγκάζων τους ύποταχμένους λαούς να παρέχουν εις τους Καρχηδονίους άνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀνωσυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] 8. ἔτη μετὰ τὴν ἀφίξιν του εις τὴν Ἰσπανίαν. occisus est] οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

4. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμε. concitasse] = concitavisse ἕνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εις τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ ὄρκου τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντικείμε. assiduis] περὶ τοῦτου ἰδ. Ἄνν. 2, 3-6. patris] γεν. ὑποκειμενική εις τὸ obtestationibus.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή. ἰδ. Ἀμίλι. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus... superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de quo, de qua re. non est infitandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῆ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ. antecedit] ἢ ὑποτακτική ἀναγκαία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestitisse). Id antecedit θὰ μεταφρασθῆ ὡς ἐάν ἦτο ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est.] ὑποκείμενον Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν = ἐάν δὲ δέν... domi] οἴκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ Ἄνω-νος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἀννίβαν ἀνευ βοήθειας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidia] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρός· ἰδ. Ἀμύλκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε... παρέδωκε (κατέλιπε). quam] ἤ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε, πράγματι)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum...is. cum] σύνδ. ἐνδ. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν (animo διὰ τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὐρίσκειτο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατάρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τσαύτης... ὥστε... ἐπεχειρήσε.

2. ad quem] = et ad eum. cum...] cum...venissent... fecissent... comperisset... vidisset] ἀφοῦ... ἤλθον... ἐπραξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π. X. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). Ἡθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀννίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὡσεὶ· συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἰτιον. alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους. sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se. tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione datā.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ἕλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμεν.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἅτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ.) ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐναυθθα (= profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἱεσίας καὶ τὰς θυσίας)· ἰδ. Πίνακα Ἱστορικῶν καὶ γεωγραφ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... conficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώσ, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἰδ. Λεξιλ.

2. quaero. vellemne] δύο λέξεις : vellem καὶ - ne = ἐὰν ᾗθελον. in castra] = ad bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καί... ἤρχισα. ab eo] ἰδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ., ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare ὡς νῦν ὀρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = coeperat (προητοιμάζετο).

5. usque ad] τότε ἤγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θὰ... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) = ὅτι θὰ εἶμαι τῶν αὐτῶν ἐχθρικῶν διαθέσεων, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celaris = celaveris. cum...] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Tò quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἴδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ.) = ducem, imperatorem (στρατηγόν).

Κεφάλαιον 3.

1. quā] ἀντὶ quam. "Eγινεν ἔλξις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem· ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 3. imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαιρ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ τοῦ συνηθεστ. annos... natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Tò Σάγουντον κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἣτις ἠσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροσθέντως ἀντὶ horum. Mὲ τὸ unus τίθεται ἀντὶ γενικῆς διαιρετικῆς ἢ πρόθεσις ex, de, inter. tertium] τὸ μεγαλύτερον ὅλων τμημα. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόθ. δηλοῦ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα. is] καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἐνν. se. ut] ὥστε. eā] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. νιᾶ.

quā] (άφ.) ένν. viā. reperere] τὸ ῥήμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ἔμως ἐκ τούτων μόνον 35000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῶα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντικῆ. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσει τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὐρίσκειτο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. repulerat] κατ' ἄλλους ἔμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (κυρίως ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). apud Padum]. Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐναυθῶτα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκιον, μεθ' ἧν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἱστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετὰ. collegā] άφαιρ. manum] ἰδ. Λεξ. ῥ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διαρκούσης τῆς πορείας διὰ τῆς κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἄρνου καὶ Ἄνσερος (νῦν Serchio). ut] ἔξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ένν. oculo. aequē] ένν. atque sinistro. usus sit] ἐχρησιμοποίησε ἰδ. Ἄμ. 1, 5. quā] = et eā. lecticā] άφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] (ένν. occidit) κυρίως ἦτο legatus pro praetore. Οὗτος σταλεὶς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). cum delecta manu] πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utriusque] ἐκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθυντ. uno proelio] δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π. X.). Paulum] = L. Paulum Aemilium. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnātā] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμῆν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π. X. nullo (=nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae (δοτ.), in propinquis] πλησίον τοῦ Ἀνίωνος (v. Tevereone). Ὁ Ἀνίβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἦτοι δύο περίπου ὥρῶν ὀδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π. X. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμεν. Hannibal. locorum angustiis] ἰδ. Ἀμίλκ. 2, 4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = fefellit ἐξήπάτησεν (ἐκφρ. τῶν λατίνων κωμικῶν). obductā] ἰ. Λεξιλ. obduco. incendit... immisit] κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit. eiusque generis] δηλ. iuvenorum ἔχόντων sarmenta in cornibus vallum] δηλ. castrorum. ut... nemo sit ausus] ὥστε...οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἢ σύνταξις: non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem imperio] μετὰ δικτατορικῆς ἐξουσίας. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαιρέσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὸν ὁ Ἀνίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinquiens] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inductum.

4. longum est] θὰ ἦτο μακρὸν (=longum esset «μακρὸν ἂν εἶη»). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = ut ex eo... possit. quantus ille fuerit] παρακείμεν. ὑποτακτ.. διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις = ὅπως μὲγας... ὑπῆρξε. quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo]

τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀπέναντι αὐτοῦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] δηλ. in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. Hinc] (ἐντεῦθεν χρονικῶς). invictus] τοῦτο δὲν ἀληθεύει ὅλως, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἤττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον ἀ' πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἐλλήν. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hoc] δηλ. Scipione. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. quo] = ut eo ἕνα... congregeretur] συμπλήρ. cum Romanis. convēnit—convenerunt] ἰ. Λεξιλ. convenio.

3. post id factum] (οὐσ.) = quo facto ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίικης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἥτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χιλμ.). ab] ἡ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὀρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta [= 444000 μέτρα] ἐνδὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου). Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = sed eos ἀλλὰ τούτους. effūgit] πρην. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμήτῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit. reliquos] = τοὺς ὑπολοίπους (= reliquias).

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ copias (= in apparatu belli = εἰς τὴν... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Sulpicii (et) C. Aurelii.

2. his... magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπολ.) = his consulis. qui (ut ii) agerent... donarent... peterent = ἕνα οὔτοι...

cum iis] δηλ. Karthaginiensibus: cum iis καὶ οὐχὶ se-cum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν· πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eam-que rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν=et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. ὄργαν.). Τοῦτο ἦτο ἐνδειξίς τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλ. senatum populumque Romanum. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως)=ἐν Φρεγγέλλαις. essent] (ἵνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his]=legatis Karthaginiensibus (δοτ.). ex] ἡ πρόθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ἰδὲ Ἀμ. 3, 1. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι=eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... habent] διότι οἱ K... εἶχον. foret]=esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso... cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἶκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocarunt]=revocaverunt. huc]=domum. ut] σύνδ. χρόν. (εὐθὺς) ὥς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est (δηλ. 221 π. X.—199 π. X.=22 ἔτη)· περὶ τοῦ rex ἰδ. Λεξιλόγιον. ut] ὥσπερ. Romae] ἐν Ῥώμῃ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.)=se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καί... (ἰδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις: effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (=ut ea ἵνα...) penderetur, (πρὸς πληρωμὴν) sed etiam superesset, quae... (=ut ea) reponeretur (πρὸς ἀποταμίευσιν). ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἵνα) ὑπάρχη. ex foedere] ἡ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν σύν. τῶ penderetur). superesset] ὑποκείμεν. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρετ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ἕντων). Romā] ἀφαιρ., ἐκ τῆς Ῥώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (legatos) ὑποκείμεν. τοῦ missos (esse). ratus] μετχ. πρὶμ. μὲ σημασίαν ἐνεστώτος=νομιζῶν. exposcendi gratia] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου πρὸ τοῦ gratia ἢ causa δηλοῖ τὸ τελικὸν αἴτιον. prius quam... daretur] πρὶν ἤ... δοθῆ. senatus daretur] ἰδ. Λεξιλ. ῥ. do. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. re palam facta] ἀφαιρ. ἀπόλυτος=re cognita ἢ nuntiata.

Tò palam κείται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent]= eius generis ut (ἵνα) eae comprehenderent. si possent consequi] (ἔνν. e u m), ἐὰν θὰ ἠδύναντο νὰ προφθάσουν (αὐτόν). publi- cārun] = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ἰδ. Ἄπτ. 22,3. Africam] ἀντὶ in Afr. si forte] εἴ ποτε (ἂν τυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα ἕσως ὅτι θά... Antiochi] γεν. ἀντι- κειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζοὶ 1000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum. spe fiduciāque] ἐξ ἐλπίδος καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τόν...

2. ubi] σύνδ. χρον. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· ὄθεν ἐ ρ ἡ μ η ν. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον.. ἀφοῦ. naufragio] ὑπνοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ periisse (ῥ. pereō). a servulis] ποιη- τικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἔνν. esse. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reli- querunt, ἰδ. Λεξιλόγ. λ. relinquo.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἔνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πο- λέμου. consiliis eius]. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ κατα- πολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. insti- tuerat] (συμπλήρ. p a r e r e). Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθιν πεισθεὶς εἴτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π. X. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἢ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτικ.) δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποιήτον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλά) τοῦτον.

1. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυ- μέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησεν

Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διαίτησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ῥοδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). 'Ο Ἀντίοχος ἠττηθεὶς παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μὴ (πως), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis. quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. sui] ἰδ. Λεξιλ. λ. potestas. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα ἡ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret θὰ ἡδύνατο νὰ ζητήσῃ καταφύγιον.

2. nisi] = si non. quid] = aliquid. de qua] δηλαδὴ pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὕλης, summas] (ἐν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, « τὸ ἄνω μέρος ». praesentibus principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτώσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηγητᾶται ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ τεθῆ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὀρθότ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἦτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illulis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἔθνικόν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς οἱ Κρηῆτες. 'Ο Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς πρᾶξιν τὴν παροιμίαν « πρὸς Κρητὰ κρητίζειν ». pervēnit] πρkm. exacuit] ἐντονώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἐπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῆ· πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἢ ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. ei ἢ illi (= Prusiae)· παρατατ. ἀποπειρας = προσε-

πάθει (ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπα-
νάληψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = quia ἡ nam eum
(δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἤθελεν ἄρει, παραμερίσει.

4. ad...] ἡ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπόν. classe] ἰδὲ Ἀμύκ. 1, 3.
paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decreturi) ἔμελλον νά...
superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum]
(σύνδ. αἰτιολογ. par] συμπλήρ. E u m e n i. quam] (ἐπιτείνει τὸ
ὑπερθετικὸν plurimas = ὡς, ὅσον τὸ δυνάτὸν, πλείστους. vivas] (κα-
τηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso, quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. fac-
turus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam]
μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis
habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. conse-
cuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις: (dicit) illos (δηλ. classia-
rios) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἡ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως
πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἡ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse.
Ἡ σύνταξις: (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex
veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις: pollicetur (id) fore
magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θά εἶναι πρὸς μεγάλην
ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή). iis (qui aut cepissent aut interfecissent).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἰδὲ 4, 2.
quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἰδὲ
7, 6. esset] ἦτο.

2. qui] = is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ
quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistolā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ ῥ. solvo ἀρμόζει κάλλι-
στα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικά,
οὔσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ἀνά δύο καὶ περιεδέοντο διὰ
ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἧς τὰ ἄκρα συνενδύμενα ἐσφραγι-
ζοντο διὰ κηροῦ. quae... pertinerent] ἐτέθη ὑποτακτικῆ, διότι ἡ πρό-
τασις εἶναι ἀποτελεσματικῆ = πράγματα τοιαῦτα ὥστε... eum] τὸν

Εὐμένη, cuius rei] ἡ ὄνομαστ. quae res. neque reperiebat] ἀλ-
 λὰ δὲν ἀνεύρισκε (χω ρ ι ς ὀ μ ω ς ν ἄ...).

4. Hannibalis] γεν. ὑποκειμενική. universi] ἰδὲ 10.5 : omnes.
 quorum] = horum a u t e m. fugā] ἀφαιρ. ὄργαν. praesidia] = cas-
 tra nautica (ἰδὲ κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coepta sunt] (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ
 Ἀννίβα) νὰ ῥίπτονται ἤρχισαν. Ὁ τύπος coeptus sum τίθεται, ὅταν
 τὸ ἀπαρέμφ. ἔγῃ (ἐδῶ τὸ conici) παθητικὴν σημασίαν. iacta] =
 cum iacerentur, ἐνῶ ἐρρίπτοντο. neque... poterat] ἀλλὰ δέν... ἦτο
 δυνατὸν. quare... fieret] διὰ τί... intelligēgi (ἀπροσώπως). Πρέπει
 ἐκ τοῦ pugnantis νὰ νοηθῇ τὸ a pugnantis.

6. oppletas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. Συνάπτε-
 ται μὲ τὸ oppletas. cum] σύνδ. αἰτιολ. vitarent] ἐπρεπεν, ὄφειλον
 νά... ἰδὲ 9, 1 : conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο
 t e r g a .

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς
 ἦτο κατώτερος· ἰδὲ 10, 4 : superabatur. arma] = exercitum. Ἡ λέ-
 ξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δῆλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ ὄχι μόνον
 εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευὴν. alias] ἐπιρρ.
 pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classia-
 rios· ἰδὲ 10, 5. prudentiā] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπράττοντο. accidit] πρkm.
 legati] ἀναμφιβόλως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου, ἀλλὰ οἱ πρέσβεις
 τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ῥώμην ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν
 ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae] = ἐν Ῥώμῃ. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ...
 consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā]
 μετοχὴ ἀπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Prusiae
 regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cum ii (ἐπειδὴ...). Οἱ πρέσβεις, κατ'
 ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ μὲ ἄλλον σκοπὸν. Hannibale vivo]
 ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτιατ. πληθ.) ὑποκείμε. τοῦ futuros (e s s e).
 sine insidiis] ἄνευ (ἐκτὸς) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν
 Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui]

qui ppe qui διότι οὔτοι. inimicissimum suum] τὸν ἑαυτῶν ἐχθιστον, τὸν μεγαλύτερον ἐχθρῶν τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἑαυτῶ (τῷ Προυσία). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχές ὑποκείμενον, ἥτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibi que] = sed Romanis. Tò que = ἀλλά. dederet] ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = ut que sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσει ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postularent. recusavit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἰκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αἷτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = legati. comprehenderent] ὑποτ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου. Ὁ εὐθέως λόγος: comprehendite, si potestis. inventuros] (ἐνν. esse). Tò ὑποκείμ. eos ἢ (illos). Tò locum... inventuros ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. in castello] τοῦτο ὠνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον. ἰδὲ 10, 6: praemio. exitus] αἷτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἑπτὰ ὑπογείους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμ. Hannibal. usu ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui)· ἰδ. Λεξιλ. λ. usus.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = et is, tunc is (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. puerō. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρα γε, εἰάν.

5. cum ... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. esse. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. esse. se] ὑποκείμ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τὸ νίξεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν αὐτὸς νά... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νά...). quam] = hanc autem (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. Ὁ πληθυντ. ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἑαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριο ἐφερεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του. consuērat] = consueverat. Ἰδ. consuesco.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὰ -que = καὶ μάλιστα. adquievit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ. ἀπέθχεν). sep-

tuagesimo] κατά προσέγγισιν, διότι, κατά τὰ ἀνωτέρω (κερ. 2, 3 και Hm 3. 1) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὕπερ και πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἔνν. e u m ἄσσε... in annali suo] ἔνν. l i b r o. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π. X. και περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π. X. (ιδε β. Ἀττικοῦ 18,1, 2). scriptum] ιδε 8, 2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως, και μάλιστα. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐναυῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ και ἦτο... καιπερ ὦν, nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετικῆ. litteris] (δοτ.) εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. con-
fecti] = s c r i p t i. in eis] μεταξύ τούτων. ad Rhodios] ἔνν. liber.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ belli gesta (= res gestas). memoriae] δοτικῆ. ex eis] ἐκ τούτων. duo] (κυρίως) δύο. simul] ἔνν. c u m H a n n i b a l e. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγορ.

4

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π. X. ortus municipio Tusculo] = ortus ἢ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adolescentulus] νεώτατος (ὦν). in Sabinis] = in fini-
bus Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ιδε και 11, 4 : in concursu. censurāque] = et in censurā. ut] ὡσπερ. in foro] τὸ -que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro. πρβλ. Ἄνν. 3, 4 : in Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρέβη (ἀσχοιούμενος εἰς τὴν δικανικὴν και τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος (ιδε Ἀμίλκ. 3, 1) εἰς τὸ νοού-
μενον cum esset (= ὦν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλι-
κία αὐτῆ ἦτο νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... ut] σύνδ. χρον. (εἰθὺς) ὡς. magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη παρὰ τὴν Σί-
νην εἶναι γνωστοτέρα ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π. X.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἔπωνυμίαν

τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτω μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας (204 π. X.). cum quo) = quocum, cum eo tamen. pro] ἀναλόγως πρὸς. perpetuā... vitā] ἀφαιρ. χρόν. dissensit] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) ἀντὶ plebis (οὗ ἡ ὀνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebei (γεν. ἢ [κατὰ συναίρεσιν τοῦ plebei] plebi).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὦν). ex qua] σύνδεσμον μὲ τὸ deduxerat (ἐνν. Romam). quod] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἡ ἀφίξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφέλιστο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἐννιος ἔγινεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὥραϊον. quam] ἢ. amplissimum] ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardiniensem] ἐπιτευχθέντα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς καθυποτάξεως τῆς Σαρδηνίας (233 π. X.).

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκούντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] = postquam nactus est. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2,2 : consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = sed non (ἀλλὰ δέν). per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἣτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentiā... iure] ἀφαιρ. ὄργαν. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ῥώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ

τιμιώτατον τῶν ἀξιομάτων τῆς ἐλευθέρως πολιτείας (τ. ἔ. τῆς Ῥώμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων). severe praefuit] ἔθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius· ιδὲ 1, 1. in... nobiles] ἐξεδίωξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τοῦναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὠραίαν ἐπιγραφὴν. in] ἐναντίον. animadvertit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. quā re] ἴνα (ἀντὶ quibus rebus) = ut eā re. luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσρέυσαντα εἰς Ῥώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐξωπερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ὁ Κάτων ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐναυῦθα εἰναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθρώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμία... ἀλλὰ τοῦναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industriā] ἀφαιρ. ιδιότητος. et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφίζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ρήτωρ. imperator] στρατηγός· Ὁ Κάτων ὑπάτος ὢν ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπάτον Γλαβρίωνα, φανείς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος (ιδὲ καὶ Hn 8, 3 : Thermopylis). probabilis orator] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν του ἦτο ρήτωρ δόκιμος, ἀξίος ἐκτιμήσεως. cupidissimus litterarum] (γενικὴ ἀντικειμεν.) = ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων.

2. senior] ἀρεκτὰ γέρον, γέρον πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβὴ εἰς τὰ Ῥωμαϊκὰ ἦθη. possit] ἀντὶ posset. Ἐδῶ ὁ ἐνεστώς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ

τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπωσ. Ὡς υποκείμετον τοῦ *possit* πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ αὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς ὃ ἀναφέρεται ἢ ἐπομένη ἀναφορικῇ πρότασις *quod... -de Graecis, de Italicis*] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρητικῆς εἰς τὸ νοούμενον αὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π.χ. *id ἢ aliquid ἢ quiddam*) *quod ei fuerit incognitum = quod ille non investigaverit et scierit*, ὕπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικῇ (*fuerit*), διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (*possit*).

3. *orationes*] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα λόγους ῥητορικούς, ἕνεκα τῆς μακροῦς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικούς καὶ δικανικούς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφύζονται. *historias*] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον *Origines*). *sunt*] ὑπάρχουν. *primus*] ἐνν. *liber*. *unde orta sit*] τὰς «Κτίσεις». *omnes*] δηλ. *libros*. *Origines*] «Ἀρχάς». Ἐκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἢτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἕδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (*ab origine*) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιουργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφύζεται. *est*] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. *reliqua bella*] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. *diripuit*] οὕτως, καίπερ ἐγγυθηεῖς (τῷ 150 π. X.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πειθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάζουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεῖς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθρώθη, ὕπερ ἦτο νέα ἀτιμία. *atque*] καὶ δὴ. *non nominavit*] ὁ Νέπωσ ἐμνημόνευσε τοὺς ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. *consul, praetor* κ.τ.τ.). *res*] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. *in eisdem*] δηλ. *libris*. *viderentur*] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ *exposuit*): ἀναφέρεται εἰς πᾶν ὅ,τι ἦτο ἀξιοθέατον (π.χ. τόποι, μνημεῖα κτλ.). *admiranda*] ἄξια θαυμασμοῦ. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς *Gallia cisalpina*, περὶ ὄρους ἐξ ἄλλατος ἐν Ἰσπανίᾳ κ. τ. τ. *in quibus*] ἐνν. *libris*.

5.

Α Τ Τ Ι Κ Ο Σ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν ἀπωτέραν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατέγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἷὸν τοῦ Νομᾶ. perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικὸς, ἐὰν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἰδὲ Ανν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudit] δηλ. erudiendum curavit (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae trahebantur] (ἀντικείμεν. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. Suavitas oris (ὄνομαστ. os) atque vocis] τῆς προφορᾶς. καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἀμφότερα εἶχον ἀποτέλεσμα τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν (excellenter pronuntiare). clarior... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον (θὰ) ἠδύνατο νὰ ὑποφέρωσι...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἷὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαίου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adolescentulus] νεανίας (23 ἐτῶν). plebei tribunus] (ὦν) δῆμαρχος. Perī τοῦ plebei ἰδ. Κατων. 1,3. namque] αἰτιολογεῖ τὸ affinitatem.

2. interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ, ἐπειδὴ... cum] χρον. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὐταὶ εἶχον ἤδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ τοῦ 86 - 65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Ἀττικὸς. iuvit] ἡ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adolescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] οὐ = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἕνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ ὄργανου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod. eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π. χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita.., ut... esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. adolescentulo] οὖς opibus... inopiam (λογοπαίγνιον)] διὰ τῶν χρημάτων αὐτοῦ τὴν ἀχρηματίαν τῶν Ἀθηναίων. cum] = ὁσάκις, ἐάν. eius] δηλ. versurae faciendae. se interposuit] παρενεβλήθη. atque ita] καὶ οὕτως. acceperit] (πρkm. ὑποτ.) ἐδέχθη. quam dictum esset] ὑποτακτ. καθ' ἑλξιν τῆς ἐγκλίσεως καὶ διότι δηλοῖ ἀόριστόν τι = ἡ ὅσον (ἐκάστοτε) ὠρίζετο ἡ ἀπόδοσις τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ἰδίων χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ ὀργάνου = indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] = multiplicando (ἀφαιρ. ὀργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων. Ὁ κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1 % τὸν μῆνα (ἦτοι 12 % ἐτησίως).

5. aliā] σύναψον μὲ τὸ liberalitate. singulis] εἰς ἕκαστον. seni] ἀντὶ sex ἔξ. Athenis] (ἀφαιρ. τοπ.) ἐν Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] ἐν ταῖς Ἀθήναις. gerebat] ὑποκείμε. Atticus. communis... par] ἐνν. esse. quo] = eo igitur. honores quos possent] ἐτέθη ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατὰς τιμὰς.

2. affuit] δηλ. Athenis. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit (resisto). ne... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ἡθικῆ. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. atiquot] δηλ. effigies, statuas. ipsi] = Attico. Phidiae] (δοτ.) ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἀγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. τοπικῆ. posuerunt] ὑποκείμε. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκείμε. τοῦ ὑπονοουμένου est ἢ fuit. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] ὅτι δηλ. in ea... urbe] = in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ). in qua esset] = tali ut in eā... esset = ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐν ἣ ἠδρευεν ἡ παγκόσμιος ἐξουσία orbis terrarum]

ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium. eandem] δηλ. urbem. Ἐντικείμε. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή, διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς διέμεινε Ῥωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc (ἐνν. est ἢ fuit) specimen prudentiae ὅτι δηλ. contulisset] ἰ. con-fero. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā· ἰδὲ 17, 3. omnes] ἢ omnibus (δοτ.). unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικῶν carissimus] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civi-tati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus· ἰδὲ καὶ 2, 3 : carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consuli-bus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἄντικειμ. εἰς τὸ dolorem) = τὴν λύπην τοῦ μέλλοντος πόνου των ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ.

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. cuius] = sed eius ἀλλὰ τοῦ-του. ut] Ἡ σύντ. : ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset (ἡδύνατο) ad summam senectutem (δηλ. Caecilii) sine of-fensione (ἐνν. huius γεν. ἄντικ.) retinuerit (διετήρησε). quem (=etsi eum) posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. (retinuerit). quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἔκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58 π. X.) ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. dodrante - sestertium] ἰδ. Λεξιλ. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque] (= καὶ μάλιστα· κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον τὸν γάμον. conciliārat] = conciliaverat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμῃ. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως) = νὰ κρίνη (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ...

autem] δέ, (πρὸς τούτοις). iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89-68 π. X. intellegi] (ἀπροσ.) = νὰ κατανοηθῆ, νὰ κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos μεταξύ ἐκείνων ἐν οἷς ὑπῆρχε τόσον μέγας ἀνταγωνισμὸς δόξης. essetque] = atque (ut esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικὸς). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publicā] εἰς τὴν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νά... quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestate] κύριοι ἐαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ,τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (= quamvis). capi...geri] = ἀπόκτησις... διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι), ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores). Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum] = ἐν μέσφ.. ἀφειδῶν δεκασμῶν... tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς ὄφελος τῆς πολιτείας... Τὸ res ἐναυθὰ δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογικῆ).

3. praes - manceps] ὁ μισθωτῆς ἢ ἐργολάβος (manceps) ὥφειλε νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον νὰ παράσχη ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas) ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάρχων καὶ πραιτῶρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη ὥστε οὐδένα ἠκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδέ... ἠθέλησε. Gicerone] Ὁ Κόιντος Κικέρων (ἰδὲ 5,3)

ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61-59 π.Χ. διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας Ἰα-
σίας. cum] ἂν καὶ (ἡδύνατο). cum] ἀφοῦ (ἡρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἄνα-
φέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων
(δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). Ὁ Κόιντος Κικέρων π.χ.
ἠπειλήθη κατ' ἀρχὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut]
τούτου ἕνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον
πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας
ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] ὅτι ἀπεδίδετο, ἐγίνετο, ὠφείλετο.

Τὰ Κεφ. 7 - 12 παραλείπονται.

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δέν... ὀλιγώτερον...
ὄσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαϊκὸς τύ-
πος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ. cum] ἂν καὶ (= quamvis). illo] β' ὄρος συγκρ.
= quam ille. neque tamen non] καὶ ἐν τοσοῦτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ
neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habi-
tauit] εὐμαρῶς κατῴκησε (εἶχεν ὠραῖο σπίτι).

2. ab avunculo] ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τούτου
δέ. aedificio—silvā] (ἀφαιρ.) συναψον πρὸς τὸ constabat. tectum]
τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus, salis—sumptūs] γεν. διαίρ. si
quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e .

3. usus est familiā... optimā] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρί-
στην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ.
κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. utilitate — for-
mā] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. si formā] συμπλ. iudicandum est.
in eā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ
pueri (δούλοι). qui non... posset] = talis ut non... posset τοι-
οῦτος, ὥστε νὰ μή... utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντι-
γραφὴν. artifices] ἔνν. in eā erant.

4. horum] γεν. διαίρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum]
γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δούλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων.
concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικείμεν.
τοῦ concup.). a plurimis] συμπληρ. fieri τ. ἔ. concupisci. videas]
ὑποτακτ. δυνητικὴ. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσω-
πον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = pro-
prium (= ἴδιον) continentis (= ἐγκρατοῦς). industriā] ἀφαιρ. pretio]

(ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. aliquid. non mediocris] = magnae. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἔλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντὶ est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans — magnificus — splendidus — sumptuosus] συμπλήρωσον erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὅποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἐδαπάνᾳ. quamquam] μὲ ὑποτακτικὴν δὲν εἶναι κλασσικόν. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικὴ = putare possum. cum] μολονότι. lautus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἶκον του. terna milia] ἐνν. sestertium = 3000 σηστερτίων (ιδ. Λεξιλόγ.). expensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος (ιδ. Λεξιλόγ. λ. expendo). sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονὸς τοῦτο. auditum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως· (ιδ. Λεξιλ. cognosco). praedīcamus — interfuimus] ἀντὶ ἄ ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον quam anagnosten = praeter anagnosten. nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliquā] οὐχὶ ullā, διότι τὸ non umquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι του). cenatum est] (ἀπρὸς.) = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος, πνευματικῶς.

2. eos... quorum] = tales ut eorum. abhorrērent] ὑποτακτικὴ, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἕνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit — vixerit — steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων = ὥστε... — in sestertio viciens] = in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens] = in centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat = solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετικὴ.

iu utrāque fortunā] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ῥωμαῖοι. aut] (ἐνταῦθα =) καὶ. eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditū. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἅτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτισεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἠπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π. X.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβροτα. eum] τὸν Ἀττικὸν σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ιδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur = si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμε. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἐάν τι, ὡσάκις τι. adnuisset] ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμε. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώμην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. quā] δηλ. existimatione (β' ὅρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ἰδέ 6, 5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis. idē 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inertia — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμε. ἐνν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος (ὦν). Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁμοίως. senex] ἐν ἀν-

τιθέσει πρὸς τὸ *adulescens* = *cum senex esset*. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. *cui aetati*] (δοτ. ἡθικῇ) δηλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὀμπλικῶν. *fuerit aptissimus*] = προσηρμόσθη (συνεφώνησε) τὰ μάλιστα.

2. *quamquam*] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. *eum*] τὸν Ἀττικόν. *ei*] τῷ Μ. Κικέρωνι. *ut*] = *tam praecipue ut... fuerit* τόσον... ὥστε... ὑπῆρξε.

3. *ei rei*] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. *indicio*] δοτ. σκοποῦ. *eos libros*] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἅπερ ἐπιγράφονται *de amicitia* (= περὶ φιλίας) καὶ *de senectute* (= περὶ γήρατος). *de eo*] = *de Attico*. *sedecim volumina*] Ἡ « συναγωγή » τῶν πρὸς Ἀττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. *ab consulatu*] ἀπὸ τοῦ 63 π. Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π. Χ. *eius*] = *Ciceronis*. *ad extremum tempus*] ἐνν. *vita e Ciceronis*, μέχρι τοῦ 44 π. Χ., ἥτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. *missarum*] πεμφθεισῶν (ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν : γραφεισῶν) *quae*] δηλ. *volumina*. *qui legat*] = *si quis ea legat* ἐάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. *non desideret*] δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν συνεχοῦς ἱστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. *principum*] δηλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. *vitiis*] = *de vitiis*. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. *in eis*] δηλαδὴ *voluminibus*. *nihil... non*] = πᾶν. *appareat—possit*] τίθεται ἐνεστώως, διότι ἡ ἐνέργεια παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπωσ. *prudentiam*] δηλ. *Ciceronis*. *divinationem*] τέχνην τοῦμαντεύειν τὸ μέλλον. *vino se*] ἀφαίρ. ἀπόλ. (χρον.) Τὸ *se* ἀντὶ *eo*. *futura*] συμπλ. *esse*, ὅτι θὰ συμβοῦν. *usu*] (δοτ. ἡ ἀφαίρ.) ἰδὲ Ἀνν. 12, 3 καὶ *Λεξιλόγιον*. *cecinit*] τὸ ῥῆμα *cano* κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ἀς οἱ μάντιες (*vates*) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. *quid*] (= *cur*) τί, διατί; *plura*] σύστοιχ. ἀντικείμε. *comme-*

morem] ὑποτακτικὴ ἀπορηματικὴ. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχ. ἀντικειμ. τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam... redisse... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = rediisse. aequallem] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορηματικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari) πρὸς ἔξαρσιν τῆς πράξεως. extulit] (ῥ. effero) = sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. hunc] = Atticum. eā indulgentiā] ἀφαιρ. ιδιότη. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut] ἢ σύνταξις : ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret..., καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἐξωπερικευσίς τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... naturā—doctrinā] ἀφαιρ. αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. quamquam...] μολονότι (τοῦτο δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπκχοῦμεν εἰς αὐτὴν (τὴν φύσιν). ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostentationem] δηλ.. scientiae = πρὸς ἔπαρσιν, πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὀλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3, 3. ἐν τέλει). in volumine] ἰδὲ Ἀνν. 13,1 : in annali suo. exposuerit] ἐξέθηκε. magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. curūles τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ. ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. Ὁ annalis τοῦ Ἀττικοῦ ἔφθανεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π. X.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, libro. suo tempore] ἐν τῷ χρόνῳ καθ' ὃν συνέβαινε (ἐν χρονολογικῇ τάξει). ex eo] δηλ. volumine, libro. possimus] ἰδ. ἀνωτ. 16, 4 possit.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς Πρώμης οἰογενειῶν. ut] (οὕτως) ὥστε. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogātū]

ιδ. Ἄνν. 11, 4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνήκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει. ιδὲ § 1 : ordinavit. quis...] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα = τίς; πῶς ὠνομάζετο;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus: ιδὲ Λεξιλόγ. λ. orior. ortus] ιδὲ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὡς ἐξῆς : pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (familiā). Scipionis Corn... et F. Max] (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (familiā). quibus (libris)] β' ὄρ. τῆς συγκρ. εἰς τὸ dulcius = iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθικῆ. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνῆλιος Νέπως (διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] (ὄλους) τοὺς ἄλλους: Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα: ιδ. Hn. 1, 1. A. 3,3.

6. exposuit] ἐνν. eos ἢ eorum vitam. singulorum] ἐκάστου. sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὗται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάλθειον (= τὸ ἱερόν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡπέρου κτῆμα αὐτοῦ (ιδὲ Ἄττ. 14,3). facta magistratūsq] τὰ δημόσια ὑπουργήματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinisque] quinis καὶ -ve) δι' ὅχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε (στίχων) descripserit] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγούμενην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθοῦσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ὑποτακτικῆ δυνητικῆ). tantas res] τοσαύτην (ἢ τόσον) σπουδαίαν ὕλην. declarari] Τὸ ἀπρμφ. εἶναι ἐπεξήγησις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόλις δύναται νὰ γίνῃ πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confectus (= scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec haecenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου - 19ου κεφ.) vivo]

ἀφαιρ. (ιδὲ 16,4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἐγένεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π. X.) τοῦ Ἀττικοῦ. ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὐτῆ ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. X. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] (τετελ. μέλλ. [Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος]) = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἤθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἀνθρώπων.

2. equestri] id. ἀνωτ. 6,2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π. X. divi filii] divi Caesaris filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ. = οὔτινες ἦσαν ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortuna] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores] ἦττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καῖσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγούστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὀκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus, ἐκαλεῖτο Caesar Augustus. est consecuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅ,τι. ei] δηλ. Caesari. quod... detulerit] (ἢ ὑποτακτ. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. Ὅμοιος τὸ conciliārit = conciliavit. quivit] ὄριστ. (θα ἠδύνατο νὰ τεθῆ non quierit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐνν. nihil ei non... quod... quod nemo... consequi τ. ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικῆ ἡθικῆ. neptis] ἡ Ἀγριππῆνα (κατ' ἄλλους Βιψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὀμόνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae.

virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῦ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἀττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1 quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiore. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ Ὀκταβιανός. ante] (ἤδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2,4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ῥώμης. quin] χωρὶς νά. ἰδὲ 2,2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. litteras. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλαγ. ἐρώτ.) τί ἔπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)... πόσον ἐμελλε νά διατρέψῃ.

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἡ ὅσον ἤθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαίρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νά γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poëticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν Ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφή τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ. : accidit ut... curaret, cum prolaberetur. vetustate... incuriā] συναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Δεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐνῶ ὁ Ὀκταβιανὸς ἐν τῇ Δύσει. Ὁ Ἀντώνιος ἐπέζησε τοῦ Ἀττικοῦ. minus] συναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου. (ἰδὲ 3, 2 καὶ Ἀνν. 5,3). Ὁ Ἀττικὸς διέτριβε τότε ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accurate] συναψον πρὸς τὸ certiore facere. sibi] πλεονάζον ἐξάγει ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύντ. : adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiore facere Atticum quid ageret (ὁ Ἀντ.).

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῦ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νά πῇ). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ἰδὲ 13, 4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητικὴ (τοῦ Ἀυγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obrectabant. quantam] (δηλ. aemulationem et obrectationem)

tationem). fuit necesse] ένν. incidere. cum] αίτιολ. se] ύποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complisset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. Ἦτο συνήθεια ἐν Ῥώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἀνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὔτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ad] = usque ad. ut... non indignisset] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ. medicinā] ἀφαιρ. annis triginta] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμών. αίτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-ον = -ον). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτική ἠθικὴ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπομακρύνσεως) = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὁποίου. facilia] (εὐκολα), ἀνώδυνα. proponebantur] προετίνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν).

3. in hoc] δηλ. morbo. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ἰδ. Κάτ. 2, 1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου (τοῦ ὀρθοῦ ἢ εὐθέος ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυώδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις συριγγίων (= ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] πρὶν... συμβῆ.

5. ut] (εὐθύς) ὥς. innixus — inquit] στηριχθεὶς — εἶπεν : ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρόν. cum] αίτιολ. testes] κατηγογ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ὥς ἐλπίζω... satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα, ὥστε νὰ πιστεῦσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] = me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν ἐγὼ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret] = tale ut pertineret. ut mihi consulam] περὶ ἑμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων τὰ ὅποια ὑπέστην μέχρι τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἠθέ-

λησα νὰ ἀγνοῆτε)= ἐπιθυμῶ νὰ μάθετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ τούτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quidquid]= si quidquid. cibi] γενικὴ διαιρητικὴ. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ἠῤῥξῃσα. deinde] ἔπειτα (ἐὰν δηλ. δὲν ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σύναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando] (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (μὲ τὸ νὰ προσπαθῆτε νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.)... depressit] δηλ. Atticus. constantia] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐν νόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῶ. quod] ἀντικείμεν. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne= et (= ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς ἣν κατὰστασιν ἦτο... superesse]= superstitem (= ἐπιζῶντα) esse, eius] δηλ. Agrippae. taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον.= ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ r. ineo. pridie Kal (endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π. X. Ἐγενήθη τῷ 109 π. X. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δηλοῖ ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὥσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. Appiam] οἱ Ῥωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegātes, Ἰum, θηλ., Αἴγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.
- Aemilius (L. Aem. Paulus). Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος : 1) ῥωμαῖος ὕπατος, ὅστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π. X., Hn 4, 4. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 182 π. X.) Hn 13, 1.
- Aemiliū, ōrum, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18, 4.
- Afrīca, ae, θηλ., Ἀφρικὴ, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνας Hm 2, 2.
- Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σικιπίωνων· ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius) Μᾶρκος Οὐψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π. X.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.
- Alpes, Ἰum, θηλ., Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.
- Aniciā, ae, Ἀνικία : ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικιοῦ· ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π. X.).
- Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος : εἷς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumphvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Appennīnus, i, ἄ., τὰ Ἀπέννινα ὄρη.
- Appīa (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἧς τὴν κατασκευὴν ἤρχισε (τῷ 312 π. X.) ὁ τιμητῆς (censor) Ἀππίος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενθησίου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφ' ἰκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφίζονται ἔτι λείψανα.

- Apulīa, ae, θηλ., Ἀπουλία : χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.
- Arrētīnus, Ἀρρητίνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐτροουρίας (νῦν Arrezzo).
- Asīa, ae, θηλ., (Ἀσία) : 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία (Ἄ ν α τ ο λ ῆ) Hn 8, 4 — 2) ἡ ῥωμ. ἐπαρχία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) Ἀσία, A 6, 4.
- Athēnae, ārum, θηλ., Ἀθῆναι.
- Attīcus, (T. Pompōnīus Atticus), ἰδ. C3,5, Hn 13,1 καὶ βίον Ἀττικῶ.
- Aurēlius Cotta (C.), Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ῥωμαῖος ὑπατος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7, 1.
- Baebīus, Βαίβιος, ὄνομα ῥωμ. οἰκογενείας· ἰδ. Tamphilus.
- Balbus (L. Cornēlius), Βάλβος (ὑπατος τῷ 40 π.Χ.) ἄλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Barca, ae, ἄ., Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ. λ. Hamilcar, ἐν τέλει). Προσωμία τοῦ Ἀμίλια καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.
- Bithynī, ōrum, ἄ., Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.
- Bithynīa, ae, θηλ., Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.
- Blitho, ἰδ. Sulpicius.
- Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βρούτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας ἐναντίον τοῦ Καίσαρος.
- Caecilīus (Quintus), πλούσιος ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικῶ.
- Caesar, āris, Καῖσαρ : C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίῳ τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.) Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2—2) Caesar (C. Octavius) : Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνομίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis, ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.
- Capitolium, īi, οὐ., Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου, A 20, 3.

Capūa, ae, θηλ., Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, ōnis : 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius· ἰδ. βιογρ. Κάτωνος.—2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκῃς Uticensis (Ὑτικαῖος), διότι ἡττοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π. X.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15, 3.

Catūlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὑπατος (242 π. X.).

Centenīus (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4, 3.

Cethēgus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὑπατος (181 π. X.) Hn 13, 1.

Cicēro, ōnis : 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστός ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π. X., ἐφονεύθη τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π. X.) A 1, 4. 5, 4. 91,3. — 2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π. X.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16,2.—Πληθ. Cicerōnes = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ῥώμῃς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidīum, ἴι, οὔ., Κλαστίδιον (νῦν Casteggio)· πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς B. τῆς Γενόας (τῆς νῦν Genova).

Claudīus : 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὑπατος (196 π. X.) Hn 7,6.—2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β'. ὑπατος τῷ 207 π. X.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1, 2. 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλῃς συζευχθεὶς εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14 — 37 μ. X.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.

Cornēlius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ῥωμ. ὑπατος (193 μ. X.) Hn 8, 1· ἰδὲ Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὑπατος τῷ 65 π. X. A 4, 5.

Crēta, ae, θηλ., Κρήτη· Cretenses, ἴμ, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρηῆτες.

Cyrēnaei, ὄρυμ, ἄ., κά-οικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.
 Diāna, ae, θ., Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μετὰ τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.

Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὑπατος (32 π. X.).
 Drussilla, ae, θ., ἰδ. Claudius ἄρ. 3.

Ennius (Q. = Quintus), Κόιντος Ἐννίος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμολογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π. X. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugges) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικλὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.

Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.

Eryx, ὕεις, ἄ., Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν [M o n t e] San Giuliano).

Etruria, ae, θ., Ἐτρουρία (νῦν T o s c a n a), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumenes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγᾶμου (197 - 159 π. X.).

Fabius : 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator = Μελλητής), ὑπατος τῷ 214 π. X., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἐξῆς, C 1, 2. Πληθυντ. Fabii, ὄρυμ, ἄ., τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων, A 18, 4. 2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 183 π. X.) Hn 13,1.

Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Feretrius, Iuppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητῆς (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

Flaccus, ἰδ. Valerius.

Flamininus (Titus Quintus), Τίτος Κοῖντιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 198 π. X.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π. X.), ἐλευθερωτῆς τῶν Ἑλλήνων.

Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (217 π. X.).

- Fregellae, *arum*, θ., Φρεγέλλαι (νῦν C e r r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης.
- Furŭs (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὑπάτος (196 π. X.).
- Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π. X.).
- Gallia, ae, θ., Γαλατία. Αὕτη ἤτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4. καὶ β) εἰς Gallia eisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortyniī, *orum*, ἀ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὀνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράγχος (Γράγχος), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 215 καὶ 213 π. X. Ἐφονεύθη τῷ 212 π. X. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀννίβα.
- Graecus, ἑλληνικός, ἕλλην Hn 13, 2. C 3, 2.
- Grāius (προφ. Grajus) saltus, « Γραΐγιοι Ἄλπεις » (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαῖδς βράχος), Γραϊκαὶ Ἄλπεις. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ ἀύχην (ἡ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὕψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ ἀύχην τοῦ ὄρους Genèvre (ὕψ. 1860 μ.). Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἔ. Γραΐοι Ἄλπεις ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἕλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i, οὐ., Ἀδρῦμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a).
- Hamilcar, *aris*, Ἀμίλκας ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα, στρατηγός (ἀπὸ τοῦ 247 —† 229 π. X.) κατὰ τὸν ἀ' Καρχηδ. πόλεμον. Ὄνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελακάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο (Barag ἢ Barak ἢ Barca = ἀστραπή, τὸ ἀστράπττον ξίφος).
- Hannibal, *alis*, Ἀννίβας (περ. 247-183 π. X.), υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα Βάρκα. Ὄνομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. (Ἡ λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ Baal (Βάαλ = Βῆλος) ἰδ. Iuppiter.
- Hasdrūbal, *alis*, Ἀσδρούβας : 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228-221 π. X.) Hm 3, 2. Hn 3, 1.—2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα, φονευθεὶς (207 π. X.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3, 3. C 1, 2.

- Helvīus (C.), Γάιος "Ελβίος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π. X.).
- Hercūles, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς ἐθνικῶς ἦρωας τῶν Ἑλλήνων. Hercules Graīus (= Graecus?) ἡ ἱστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος.
- Hippo, ōnis, ἄ., Ἴππῶν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν B o n a).
- Hispanīa, ae, θηλ., Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθοντ. Hispaniae (C 3, 4) αἱ δύο Ἰσπανίαι, π. ἔ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκείθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ἐβρου) καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.
- Hortensīus (Quintus Hortensius Hortālus), Κόιντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114 - 50 π. X.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ῥήτωρ τῆς Ῥώμης (ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π. X.).
- Italīa, ae, θηλ., Ἰταλία. Italicus, ἰταλικός.
- Iuppīter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3. — Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal (= Ἥλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2, 3· ἰδ. Feretrius.
- Karthaginiensis, e καὶ Carthaginiensis, Καρχηδόνιος Hn 6,2 (οὐσ.) Hn 1, 1. Οὐσ. πληθοντ. οἱ Καρχηδόνιοι Hm 1, 3. 2, 3. Hn 7,1 ἐξ.
- Karthāgo (καὶ Carthāgo), gīnis, θηλ., Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π. X. (σήμερον σφῆζονται ἐρείπια παρὰ τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ 146 π. X. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.
- Labēo, ἰδ. Fabius ἀρ. 2.
- Lacedaemonīus, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).
- Ligūres, um, ἄ., Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν G e n o v a).
- Longus (Tiberīus Sempronīus), Τιβερίος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὑπατος τῷ 218 π. X. καὶ 194 π. X.).
- Lucullus (Lucīus Licinīus), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ῥωμαῖος

- ὕπατος (74 π. X.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ
 Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π. X.), γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη
 καὶ τὴν ἀγαλίνωτον πολυτέλειαν, A 5,1.
- Lusitāni, ὄrum, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορ-
 τογαλίας), οἱ Λυσιτανοί· ἰδ. Hispania.
- Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμαῖος
 ὕπατος (τῷ 242 π. X.) Hn 1, 3. 5.
- Mago, ὄnis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.
- Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus),
 1) ῥωμ. ὕπατος (τῷ 212 π. X.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευ-
 τέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητῆς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3.
 C 1,2. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π. X.) Hn 13,1.— 3) γαμ-
 βρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὕπατος (τῷ 50 π. X.). Ἀπέθανεν ὀλίγον
 πρὸ τοῦ 40 π. X.—Πληθ. Marcelli, ὄrum, ἄ., ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια
 τῶν Μαρκέλλων A 18, 4.
- Marius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 82 π. X.), υἱὸς
 τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἰδ. Sulla], νικη-
 τοῦ τῶν Κίμβρων (101 π. X.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π. X.)
 A 1,4. 2, 2. 15,3.
- Maximus, ἰδ. Fabius.
- Minucius : 1) Quintus Minucius Thermus, Κώντος Μινούκιος
 Θέρμος, ῥωμαῖος ὕπατος (193 π. X.) Hn 8, 1. — 2) Marcus Mi-
 nucius Rufus, ἱππαρχὸς ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν
 τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.
- Nero, ἰδ. Claudius ἀριθ. 2 καὶ 3.
- Nomentanus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Mentana), πό-
 λεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ῥώμης.—Nomen-
 tanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.
- Numidae, arum, ἄ., Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.
- Octavius, ἰδ. Caesar 2.
- Padus, i, ἄ., Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐν
 τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.
- Pamphylium mare, οὐ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος
 τῆς Μεσογείου θαλάσσης.
- Paulus, ἰδ. Aemilius.
- Peducaeus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου
 Πομπωνίου Ἀττικῶ.

- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν Pergama), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ. Hn 10, 2. 11, 5. Pergamēni, ὄrum, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11, 7.
- Perpenna, ae, (Marcus), Μάρκος Περπένας, ἐπιφανὴς ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 92 π. Χ.), τιμητῆς (τῷ 86 π. Χ.).
- Phidias, ae, Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀπτικοῦ 3, 2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π. Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2, 1.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄrum, ἄ., Φοίνικες = Καρχηδόνιοι (ὡς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1, 2. 2, 3. Hn 1, 1. Poenus (= Hannibal) Hn 10, 1. Poenīcus, a, um, Καρχηδονιακός.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίου.
- Prusīa (καὶ Prusīas), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῆ Φιλίππου τοῦ Ε΄ (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀννίβα).
- Pyrenaeus saltus, ἄ., τὰ Πυρηναῖα : σειρὰ ὄρεων μεταξὺ τῆς σημερινῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis, ἄ., ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἑπτὰ λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν Monteavallio). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥωμύλου).
- Rhodānus, i, ἄ., Ῥοδανός, (νῦν Rhodne), ποταμὸς τῆς Γαλατίας (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodīi, ὄrum, ἄ., οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων.
- Roma, ae, θ., Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ῥωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ῥωμαῖος· οὐσ. Romāni, ὄrum, ἄ., οἱ Ῥωμαῖοι.
- Romūlus, Ῥωμύλος, πρῶτος ἰδρυτῆς καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.
- rubrum mare, οὐ., ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος).
- Sabīni, ὄrum, ἄ., Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου. in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων, C 1, 1.
- Saguntum, i, οὐ., Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Va-

- lencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π. X.) Hn 3,2.
- Sardinia, ae, θ., Σαρδῶ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν.
- Scipio, onis : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π. X.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π. X.), υἱὸς τοῦ προηγούμενου, νικητῆς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π. X.) Hn 6, 1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἰοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π. X.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1,2.
- Servilius (τὸ πλήρες Gn[aeus] Servilius Gemīnus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π. X.).
- Sicilia, ae, θ., Σικελία.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν, Hn 13, 3.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π. X.).
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμονος (Σπάρτης), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα Hn 13, 3.
- Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π. X.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullanus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.
- Sulpicius : 1) Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π. X.) Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος (τῷ 88 π. X.) προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus ἦτο ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος (τῷ 51 π. X.) A 2, 1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.
- Syria, ae, θ., Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτῆτου αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνήκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὁμωνύμων ὑπάτων.
- Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (ῥωμαῖοι ὑπατοὶ τῷ 182 καὶ 181 π. X.) Hn 13, 1.
- Terentius (τὸ πλήρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρον (Βάρρων), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 216 π. X.
- Thermopylae, arum, θ., Θερμοπύλαι Hn 8, 3.
- Tiberis, is (ἀίτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi), ἄ., Τίβερις (νῦν Tevere)· ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ῥώμης.
- Torquatus: 1) Manlius Torquatus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος, ὀνομαστὸς ῥωμ. ῥήτωρ, ὑπάτος (τῷ 65 π. X.) A 1, 4, 4, 5.—2) Aulus Manlius Torquatus Ἄυλος Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15, 13.
- Trasumēnus, i, ἄ., (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἀρσ. = λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτρουρίας (νῦν lago di Perugia).
- Trebia, ae, ἄ., Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντιάν (νῦν Piacenza).
- Tullius, Τύλλιος· ἰδ. Cicero.
- Tusculum, i, οὔ., Τοῦσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης.
- Utica, ae, θ., Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας, ἀποικία τῶν Τυρίων.
- Valerius (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 199 π. X.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π. X.) C 1, 1, 2, 1.
- Venusia, ae, θ., Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου.
- Vettōnes, um, ἄ., οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).
- Vipsanius, ἰδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 189 π. X.) νικητὴς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ἀσίας Hn 13, 2.
- Zama, ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνας Hn 6, 3.

Λ Ε Ξ Ι Λ Ο Γ Ι Ο Ν *

Α

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς : ἀπό, ἐκ, Hm 2, 4. Hm 2, 1. 2,2. 6,3. 7, 7. A 20, 1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν : ἐναντίον τινός) Hm 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς : ἀπό, ἐκ C 2,4. 3,3. A 5, 3.16, 3. 18, 3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους : ἀπό, ἐκ A 1, 1.18,3 (a quōque ortus = et a quō ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας : a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1,5. A 1,1. 14,2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικῶς αἰτίου : = ὑπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2,2.

C 2,4 καὶ A 13,2. 19, 1. 20, 4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρόν Hm 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2,4. ab-est, ἰδ. absum. ab- horrēo, ūi,—, 2. (ἀποστρέφωμαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκωμαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω. ab-īcīo (πρόφερε ab- jicio ἐκ τῆς ab καὶ īcīo), iēcī, iectum, 3 (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (βίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὐτελοῦς ἀξίας [ἀποθέτω]). abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tinūi,—, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω. ab-sens, ἰδ. absum. ab-sum, afūi, abesse, εἶμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω A 20, 1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς-us,-a, um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ.—Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἑκάστον ῥῆμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας.—Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς.—Τῶν ῥημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστ.—Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐθελήθεωρήθη ἀναγκαῖον ἢ χάριν τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ.

Hm=Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

γω. εἶμαι μακράν Hn 6, 2. absens
 ἀπὼν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—
 2) ἀπὼν (ἀνευ συνδρομῆς, συμ-
 πράξεως) Hn 5,3.
 ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h)
 ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως
 πρὸ συμφ.) καί, καὶ δῆ. multo
 aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque
 antea ἄλλα (διαφορετικά) ἢ πρό-
 τερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque
 hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας
 οὗτος ἀνὴρ Hn 13,2.
 ac- cēdo, 3. προσέρχομαι. ad has-
 tam publicam προσέρχομαι εἰς
 δημοσίαν πρᾶσιν (εἰς δημοπρα-
 σίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμ-
 βάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ἰδ.
 hasta). 2) Africam (= ad A-
 fricam) προσορμίζομαι εἰς τὴν
 Ἀφρικὴν Hn 8, 1. 3) παρουσιάζομαι,
 ἐμφανίζομαι A 21. 4.
 ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.
 accēpi, ἰδ. accipio.
 acceptus, εὐπρόσδεκτος.
 accessio, ōnis, (ἐπ)αύξησις.
 ac-cīdo (ad καὶ cādo), accīdi,—
 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμ-
 βαίνει γὰ... Hn 12,1.
 ac-cīpio (ad καὶ cāpio), accēpi,
 acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέ-
 χομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A
 2,4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω,
 παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμ-
 βάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A
 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω
 τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι.
 accurātē, ἐπίρρ., ἀκριβῶς, ἐπιμε-
 λῶς, λεπτομερῶς.
 ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινά
 (ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος).
 in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ
 δίκῃ ἰδ. suus.
 acīēs, ēi (τάξις μάχης), παράταξις,
 μάχη Hn 6,4. 2) ναυτική παρά-
 ταξις Hn 11,1. 3) in acie «κατὰ
 στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.
 acquiēvi, ἰδ. acquiesco.
 ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀνα-
 παύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν)
 ἀποθνήσκω, « ἀναπαύομαι ».
 acrīter, ἐπίρρ. (ὀξέως). 2) δρα-
 στηρίως, ἐντόνως. Συγκριτ. ἐπίρρ.
 acrīus, ὑπερθ. ἐπίρρ. accerrīme
 (acer, acris, acre δριμύς, ὀξύς).
 acroāma, ātis, οὐ. (πληθ. āta,
 δοτ. ἀφαιρ. ātis), ἀκρόαμα [ἐκ
 τοῦ ἀκροᾶσθαι] = πᾶν τὸ μετὰ
 τέρψεως ἀκούμενον (εἴτε τοῦτο
 ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλε-
 ται, εἴτε κρούεται καὶ ᾄδεται), ὡς
 π.χ. ἀνάγνωσμα, σιγηνικὴ παρά-
 στασις, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα.
 3) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀνα-
 γινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγ-
 γέλλει κλπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δεῖ-
 πνοις]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγ-
 γέλλων, ὁ μουσικός, ὁ αἰοιδός.
 actor, ōnis, ἄ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτε-
 λῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής,
 ὁ ἔργω ὑποστηρικτής ἰδ. auctor.
 ad, πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸς, εἰς Hn

2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22, 4. — 2) χρονικῶς· μέχρι A 2,1. 18, 3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4. — 3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17,3.

addīdi, ἰδ. ad-do.

ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addedi), additum (ἐκ τοῦ ad-datum), 3. προστίθῃμι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ἐδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspicionem καθίστημί τινα εἰς ὑπόψϊαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.

1. ad-ēo, adīi, adītum, adīre, προσέρχομαι.

2. adēo, ἐπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).

ad-hībēo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπεία [κάνω κοῦρα].

adhuc, ἐπίρρ., μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, ἰδὲ ῥῆμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστίθῃμι, συνάπτω.

adiunxi, ἰδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὖ., τὸ θαυμάσιον (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).

admōdum (ἐκ τοῦ ad mōdum = μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admonītus, ūs, ἀ. (admōnēo παραι-

νῶ) παραινεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινεσει (τινός).

ad-opto, 1. υἰοθετῶ.

ad-orīor, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ἀ. (κυρίως μτχ. ἐνεστ. τοῦ ῥ. adolesco ἀυξάνομαι), ὁ νέος ἀνὴρ (ἀπὸ 17 - 42 ἐτῶν) Hm 3,2. A 16,1. — 2) ἐπιθετικῶς· νέος ἐν νεανικῇ ἡλικίᾳ A 2,2.

adulescentīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.

adulescentūlus, i, ἀ., μεῖραξ, νεανίας, (νέος ἀνὴρ) A 2,1. 2,4 (ἐνθα πρόκειται περὶ νέου ἔχοντος ἡλικίαν 23 περίπου ἐτῶν). 2) ἐπίθ. admodum adulescentūlus πολὺ νεαρὸς Hm 1,1.

adventus, ūs, ἀ., ἀφίξις.

adversarius (ἐπίθ. ἀντίπαλος). 2) οὐσ. ἀ. ὁ πολέμιος, ὁ ἐχθρὸς.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρὸς τι), ἀπέναντι, ἀντικρῦ. 2) τοπικῶς· ἐχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς· ἐναντίον, παρὰ+αἰτ.

aedēs (ἀρχαιότ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ōris, ἀ. (ὁ οἰκοδόμος). 2) ὁ φιλοοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν τὴν οἰκοδομῇ ὀραίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς κατοικίας.

aedificium, īi, οὖ., οἰκοδόμημα Hn 12,3.

aedificō, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.
aedīlis, is, ἄ., ὁ ἀγορανόμος. ae-
dilis plebēi (plebei εἶναι γεν.
[= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς ple-
bes) ὁ δημοτικός ἢ ταπεινότερος
ἀγορανόμος.

aedis, id. aedes.

aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄ-
μιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrec-
tatio.

āenēs (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλ-
κός), χαλκοῦς.

aequālis, e, (ὀμηλιξ). 2) οὐσ. ἄ.
ὁ ὀμηλιξ.

aequē, ἐπίρρ., ἐπίσης, ὡσαύτως.

aequus, ὀμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής,
ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio
παραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμ-
φέρων) ὄρος (ἐπὶ τόκου).

aerarium, ii, οὐ., ταμεῖον, ταμείον
(τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ., χαλκός. 2) χρῆμα.
aes aliēnum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν
= χρῆμα ξένον).

aestimo, 1. (τιμῶ). 2) magni aes-
timo μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris
aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.

aetas, ābis (αἰών). 2) ἡλικία,
ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδική
ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη
ἡλικία, βαθύ γῆρας. haec aetas
οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος
Hm 2,5.

affēci, id. afficio.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.

af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,

afferre (προσφέρω). 2) testi-
monium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπό-
δειξιν (τεκμήριον).

af-ficio (ad καὶ fācio), fēci,
fectum, 3. οὕτω διατίθημί τινα
2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα.

afficior morbo (ἀφαιρ.) περιπί-
πτω νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo
oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν
ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμῶν.
affinitas, ātis, κηδεστία, συγγέ-
νεια ἐκ γάμου.

affuit, id. adsum.

affluentia, ae, καὶ affluentia (ἀ-
φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πο-
λυτελείας, περιττή πολυτέλεια.

affluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιπρήμα-
τος affluenter ἀφθόνως), πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσώτερο λοῦσσο)

ager, agri, ἄ., ἀγρός, χώρα.

agito, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ
νῷ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.

ago, ēgi, actum, 3. (ἄγω). 2) ἐπι-
τελῶ, κατορθῶ. Hn 10, 1.-3) πράτ-
τω A 20, 1.20,4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσιν μου. bellum πόλε-
μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγῶν), πολεμῶ. gra-
tias χάριτας ὀμολογῶ, εὐχαριστῶ.
ad vitam agendam πρὸς τὸ δια-
γαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν
μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio
agitur ἢ ὑπόληψις διακυβεύεται
(παίζεται) A 15,2.

agricola, ae, ἄ. (ἀγρονόμος, γεω-
πόνος). γεωργός.

aliās, ἐπίρρ., ἄλλοτε.
 aliēnus, ἄλλότριος, ξένος.
 alīquīs, alīqua, alīquod, ἄντων.
 ἄορ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2, 3.14,1.
 18,4. Συγκεκριομένης τύπος quis,
 qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἄντων.
 ἄορ. τεθειμένη ὡς οὖσ. aliquis,
 aliquid τις, τι Hn 11. 2. A 20,2.
 Συγκεκριομένης τύπος, quis, quid
 Hn 2,6. 9,2.
 alīquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
 alīter, ἐπίρρ., ἄλλως. aliter ac ἄλ-
 λως ἤ.
 alīus, alīa, alīud, (γεν. alīus, δοτ.
 alīi) ἄλλος, διάφορος. alīi—alīi
 οἱ μὲν—οἱ δέ.
 alo. alūi, altum, 3. (τρέφω).
 2) morbum τρέφω, παρατείνω.
 ὑποθάλλω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος).
 2) ὁ δεύτερος.
 alterūter, ūtra, ūtrum ὁ ἕτερος.
 alterūtra pars τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο
 κόμμα (μερίς).
 amātor, ōris, ἄ. (ἐραστής). 2)
 φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ἐραστής.
 ambītus, ūs, ἄ. (ἐκλογικὴ περι-
 δεία). 2) παράνομος σπουδαρ-
 χία (ἐκλογικαὶ παραβάσεις).
 amīcē, ἐπίρρ., φιλικῶς.
 amīcīa, ae, φιλία.
 amīcus, ἐπίθ., φίλος.
 amissem, id. amitto.
 a-mitto, 3 (ἀποπέμπω). 2) ἀ-
 πόλλυμι [χάνω], ἀποβάλλω.
 amo, 1. ἀγαπῶ.

ammoenitas, tātis, (χάρις). 2)
 τερπνότης (εὐμορφία).
 amphōra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑ-
 δρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
 λαβῶν ἢ ὠτίων).
 amplitūdo, īnis (εὐρύτης). 2)
 λαμπρότης, σπουδαιότης.
 ampliūs, ἐπίρρ., πλέον (θετ. amplē
 ἀφθόνως). ampliūs centum mi-
 lia ἀντι ampliūs quam centum
 milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.
 non ampliūs novem annos οὐχί
 πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.
 amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας
 κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν,
 μεγαλοπρεπής.
 an, μόρ., ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
 πλαγίας ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagnos-
 tem καὶ anagnosten), ἄ., ἀνα-
 γνώστης. Πληθ.—ae. Οἱ ἀναγνώ-
 σται ἦσαν πεπαιδευμένοι δούλοι,
 Ἑλληγνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἄ-
 νεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως
 τῶν Ῥωμαίων ἢ διακοῦντος τοῦ
 δειπνοῦ. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
 εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
 angustīae, ārum, πληθ. (τὰ στενά).
 angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
 στενὸν πέρασμα, ἢ στενοχωρία,
 τὸ στενόπορον, ἢ κλεισώρεια.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
 2) ψυχή, ζωή.
 animadverto (animus adverto),
 verti, versum, 3. (προσέχω τὸν
 νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in

aliquem ἐπιτιμῶ τινι. τιμωρῶ. animus, i, ἄ., (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). animo... ventre πνευματικῶς... διὰ σωματικῶν ἀπολαύσεων. id. bello. annālis, is, ἄ., (ἐνν. liber καὶ συν-ηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία. annicūlus, ἐνὸς ἔτους, ἔτειος. an-nuo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κατά-νεύω), ὑπισχνοῦμαι, συγκατανεύω. annus, i, ἄ., ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2,5. anno quarto (nono) postquam τρία (ὀκτώ) ἔτη ἀφοῦ... Hn 8, 1. Hm 4,2. annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἢ δι') ἐν ἔτος. ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸ A 3,3. 2) χρον. Hn 1, 2. A 20,1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3,4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν πρότερον A 19, 2,3. antēā, (ante+eā), ἐπίρρ., πρότερον. ante-cēdo, 3. (προβαίνω) 2) . προ-έχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος). antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων), ἀρχαιολογία A 18, 1. 20, 2. antiquitus, ἐπίρρ., ἀρχαίωθεν.

ap-pāreō, ūi, ἴτῳ, 2. ἀναφαίνομαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανερός καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι A 16, 4.

ap-pāro (ad-pāro), 1. παρασκευάζω. appellasse = appellavisse.

appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.

ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρ. μετ' ἐπιθ. θετικῶ βαθμοῦ, ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὅπως ἰδιαιτέρως). artus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.

apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρά τινα, παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10, 1.

apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7,3.

ara, ae, θ. βωμός.

arbitrīum, ūi, οὐ. (διαιτησία). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βούλησις, αὐθαίρεσις (ἀπεριόριστος ἰσχύς) Hn 12,5.

arbītror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ). 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω, φρονῶ A 15,1.

arcessi, παθ. ἀπρμφ. id. arcesso. arcesso, īvi, ἴτῳ, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).

argentum, i, οὐ. (ἄργυρος). 2) νομίματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρήματα = pecunia.

arma, ōrum, οὐ. πληθ. (ὄπλα). 2) ὄπλα, ἡ δύναμις τῶν ὄπλων, ἡ πολεμικὴ ἰσχύς Hn, 10,4. αἱ ναυτικαὶ μονάδες, ἐξοπλισμὸς Hn 11,7. πόλεμος.

armo, 1. (ὀπλιζῶ). 2) παρέχω ἔνοπλον δύναμιν Hn 10,1.—2) ὡς

οὖς. armāti, ōrum, ἄ., οἱ ἔνοπλοι.
ar-rīpio (ad-rāpio), ripūi, rep-
tum, 3. (ἀναρπάζω). 2) ali-
quid μετὰ ζήλου ἐπιλαμβάνομαι,
ἀφοσιοῦμαι εἰς τι.

arripūi, ἰδ. arripio.

artifex, artificis, ἄ. (ὁ μετερχόμε-
νος τέχνην τινά), τεχνίτης.

a-scendo (ad καὶ scando), ndi,
nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) navem
ἐπιβαίνω νεως.

ascitus, ἰδ. ascisco.

a-scisco (ad-scisco), ūvi, ūtum,
3. (δέχομαι). 1) civitatem δέ-
χομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ δι-
καίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει).

asperitas, ātis, (τραχύτης). 2)
τραχύτης, δυστροπία.

assēcla, ae, ἄ. (ἀντί assec[ū]la ἐκ
τοῦ assequor), ὁ ἀκολουθῶν τινα,
ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τινος ὢν (ὡς
ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ
ἀκολούθου τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ῥω-
μαίου στρατηγοῦ).

assidūus, συνεχής.

at, σύνδ., ἀλλά, δέ.

atque, ἰδ. ac.

at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum,
3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-
λοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι.

āctor, ōris, ἄ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ κα-
λοῦ]), ὁ συμβουλή ὑποστηρικτής,
ὁ σύμβουλος. ἰδ. actor.

ādeo, āsus sum, 2. (ἡμιαποθετι-
κῶν) τολμῶ. negare ausus non
sum δὲν τολμῶ νά εἴπω (τὸ) ὄχι.

āudio, ūvi, ūtum, 4. ἀκούω. 2) ἐξ
ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γιγνώσκω A 13,7.

āugēo, āuxi, āuctum, 2. αὔξω, αὐ-
ξάνω, augeo officium αὐξάνω τὴν
ἐξυπηρετικότητα, τὴν καλωσύνην.
āurēus, χρυσοῦς.

āurum, i, οὖ. (χρυσός). 2) χρυσᾶ
νομίσματα, χρυσίον.

āusus, ἰδ. audeo.

aut, σύνδ., ἢ (ἐν A 14, 3 = καί).

autem, σύνδ., δέ.

auxilium, ūi, οὖ. (ἐπικουρία). 2)
πληθυντικός: auxilia, ōrum, οὖ.,
βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα
Hm 2,3.

avaritīa, ae, φιλαργυρία.

avuncūlus, i, ἄ., θεῖος (πρὸς μη-
τρὸς), μητρᾷδελφος (ἀδελφὸς τῆς
μητρὸς).

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1. πολεμῶ. animo bellare
μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνεργείας τοῦ πνεύματος πολεμῶ.

bellum, i, οὖ., πόλεμος.

bene, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὐμα-
ρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμοδα).

beneficūm, ūi, οὖ., (εὐεργεσία).

2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.

benivolentīa, ae, εὖνοια, εὐμένεια.

usus benivolentiaque, αἱ καλαὶ
φιλικαὶ σχέσεις, ἢ ἐκ τῆς φιλίας
εὖνοια.

bidūm, i, οὖ. (χρόνος δύο ἡμερῶν

bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum

ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. biduo με-
τὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν.
bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.)
ἀνά δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior ἀ-
μείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος)
καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δρα-
στήριος, ἐπιτήδειος A 13, 3. Πληθ.
boni, ōrum, ἄ., «οἱ ἀγαθοί, οἱ
ἄριστοι» οἱ optimātes (ἐν ἀν-
τιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἡ καλὴ
κοινωνία, (οἱ καθὼς πρέπει
πολεῖται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ
ἀρχῶν]) A 22, 4—Οὐσ. bonum,
i, οὐ. καὶ πληθ., bona, ōrum, πε-
ριουσία (τὰ καλὰ).
breviter, ἐπίρρ. βραχέως, διὰ βρα-
χέων.

C

C. συντεταγμένον (ἀντὶ Caius ὕπερ
προφέρεται Gāius), Γάιος.
cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω).
2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μά-
χης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
caducēus, i, ἄ., κηρύκειον. Σύμ-
βολον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῶν κηρύ-
κων εἰς ἔνδειξιν προτάσεων καὶ
συμβιβασμοῦ. Ἦτο ῥάβδος (ἐ-
λαίας), εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας
περιελίσσοντο δύο ὕφεις (πρβλ.
τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν
νεωτέρων στρατῶν).
calamitas, ātis, φθορά.
callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος

Hn 5,2. 9,2.

campus, i, ἄ., τὸ πεδῖον, πεδιάς,
(κἀμπος).

cāno, cecīni, —, 3 — (ἄδω). 2)
προφητεύω, προμαντεύω.
cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.
dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλγη-
δόνας ἕνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαί-
της). honores καθίσταμαι εἰς ἀρ-
χὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπι-
τυγχάνω ἀρχάς (τιμάς)). 2) συλ-
λαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατα-
κτῶ, κερδίζω, θέλγω, (τ ρ α υ ῶ)
A 19,2.

capitulātim, ἐπίρρ., κεφαλαιωδῶς.
dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.
captivus, i, ἄ., ὁ ἐν πολέμῳ ἄλους,
ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).
carior, συγκρ. τοῦ carus.
carus, προσφιλέης, ἀγαπητός.
castellum, i, οὐ., φρούριον.
castrum, i, οὐ. (ὄχυρά θέσις, φρού-
ριον). 2) πληθ. castra, ōrum, οὐ.,
στρατόπεδον Hn 5,4. C 1,2. cas-
tra nautica ναυτικὸν στρατόπε-
δον, ναύσταθμος (χαράκιμα πρὸς
προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν
ἀνειλκυσμένων νεῶν) Hn 11,6.3).
πόλεμος, στρατεία Hn 2, 4. 13,3.
casus, us, ἄ. (πτῶσις) 2.) σύμπτωμα.
casu (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3.
ἀφορμὴ Hn 3,1. causā (ἀφαιρ.
ῆς προτάσσεται πτῶσις γενικῆ) ἔ-
νεκα, rei publicae causā τῆς πο-
λιτείας ἕνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι

τῆς πολιτείας.
 cecīdi, *ιδ.* cado.
 cecīni, *ιδ.* cano.
 cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2)
 ἀναχωρῶ, καταλείπω. hosti ὑποχωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ. ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερέτερων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς | τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.
 celāris = celavēris, *ιδ.* celo.
 celer, celēris, celēre (ταχύς). 2) (ἐπὶ φαρμάκου)· ταχέως ἐνεργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα· *ιδ.* facilis.
 celerīter, ἐπίρρ., ταχέως.
 cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω (τινά τι, ἢ τι ἀπὸ τινος).
 cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρά τινι. cenātum est (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδείπνησαν.
 censor, ōris, ἄ., ὁ τιμητής.
 censorīus, īi, ἄ., ὁ χρηματίας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.
 censūra, ae, τιμητεία.
 centiēns, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.
 cenum, ἀριθμ. ἄλλ., ἑκατόν. amplius centum milia = amplius quam centum milia πλέον ἢ ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.
 certus, (βέβαιος). 2) συγκρτ. certior, certiore facio aliquem βεβαιότερον καθίστημί τινα, πληροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, *ιδ.* cedo.
 (cetērus ἕτερος), cetēra, cetērum. (Ἐναντὶ τοῦ cetērus λέγεται reliquus). 2) ἐπίθ.: λοιπός Hn 1, 1. A 13, 3. 3) οὐσ. ceteri, ἄ. οἱ ἄλλοι Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15, 5.
 cibus, i, ἄ., τροφή, τρόφιμα.
 circūter, ἐπίρρ. περί + αἰτ., περιπίου.
 circumdēdi, πρkm. τοῦ circumdo.
 circum-do, 1. περιβάλλω.
 circum-ēo, īi, ītum, circumīre, περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.
 circumīrem, *ιδ.* circumeo.
 circum-vēnīo, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.
 citerīor, ἄ. καὶ θ., īus, οὐ. (γεν. -iōris), ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν.
 citerior Hispania· *ιδ.* Πίν. Ἱστορ.
 civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.
 civis, is, ἄ., πολίτης.
 civitas, ātis, πόλις (ἐν τῷ συνόλω) (κράτος C 3, 3. 2) πόλις Hn 3, 2. 3) πολιτεία, πόλις A 3, 3. 4) πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4, 5.
 clam, ἐπίρρ., κρύφα.
 clandestīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.
 clārē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 clarīus, συγκρ. τοῦ clarus.
 clārus, ἔνδοξος.
 classiarīus (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

οὐσ. πληθ. classiarīi, ἄ., οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, « οἱ ἐπιβάται ». classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.

cláudo, cláusi, cláusum, 3. (περι)κλείω.

cláusus, ἰδ. claudio.

coactus, ἰδ. cogo.

coepi, coepisse, (ῥ. ἐλλειπτικόν), ἤρξάμην. morbus levior esse coepit ἢ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ. conjīci) coepta sunt νὰ ῥίπτονται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.

cogito, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. amice cogito ἔχω φιλικὰς διαθέσεις.

cognitus, ἰδ. cognosco.

cognōmen, īnis, οὐ., ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον, ἐπάνυμον.

cognosco, nōvi, nītum, 3. γινώσκω. 2) γινώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, μανθάνω A 13, 7.18, 1.3) εὐρίσκω, βλέπω (δ ι α π ι σ τ ῶ ν ω) Hm 2, 1.

cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.

cognōvi, ἰδ. cognosco.

cogo, (ἐκ τοῦ co [δ ἐν συνθέσει = cum πρόθ.] καὶ ἄgo), cōēgi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.

cohortatīo, ōnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγία (=praecepta) Hn 11, 1.

collēga, ae, ἄ., συνάρχων.

col-līgo (cum καὶ lego), lēgi, lec-

tum, 3 (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.

collis, is, ἄ., λόφος.

col-lūco, 1. (con ἀντι com [= cum] καὶ lūco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι, τοποθετῶ Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυνάικα (= in matrimonium do) A 19, 4.

colloquūm, īi, οὐ., συνδιάλεξις. colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζομαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.) τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).

comītas, ātis, εὐπροσηγορία.

comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προσημπόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνοδείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας. com-memōro, 1. ἀναμνησκῶ, Hn 2, 3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκθέτω, A 21, 5.

com-mitto, 3. συνάπτω, (ἀρχίζω) Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι) ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, (ἀφίνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου). commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσηγορος, προσηγῆς, καταδεικτικός.

com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω. com-pārēo, rūi, —, 2. (κατα)φαίνομαι, (καταδεικνύομαι).

com-pāro, 1. παρασκευάζω.

com-pello, pūli, pulsum, 2. συν-

ωθῶ. 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
com-pĕriō, pĕri, pertum, 4. μαν-
θάνω, πληροφοροῦμαι.

complĕo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ
Hn 9, 3. 2) διαβιβῶ, ζῶ, (συμ-
πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.

complessem, id. compleo.

complūres, οὐδ. complūra (γεν.
complurīum, πλείονες). 2) ἀρκε-
τοί (ὄχι ὀλίγοι, κάμποσοι).

compōno, 3. (συντίθημι). bellum
τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
νω) Hn 1, 5. Hn 6, 2. εἰρήνην
ποιοῦμαι Hn 7, 1.

compositūrus, id. compōno.

comprehendo, prehendi, prehen-
sum, 3. συλλαμβάνω.

com-prōbo, 1. (συναίνῳ), ἐγκρίνω,
ἀποδέχομαι. publice comproba-
tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
τους) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
θη).

compŭli, id. compello.

conātus, id. conor.

con-eīdo (con και caedo), eīdi,
eīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
σφάζω, φονεύω.

conciator, ōris, ἄ., ἑ πρωταίτιος
(γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενη-
τής.

conciĭo, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
(ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
συμμαχίαν) Hn 10, 2. 2) pacem
εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nup-
tias συνάπτω γάμον. fortunam
δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-

λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν).
3) ἐπιδαψιλεύω A 19, 3.

concitasse = concitavisse, id. con-
cito.

conciĭto, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
 διεγείρω, προκαλῶ.

con-cupisco, rīvi, —, 3. (ἐναρκτ.
con και cupio) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ.
non intemperanter concupiscere
quod a plurimis (ἐνν. concu-
pisci) videas (= videat aliquis)
τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμῆναι, ὅπερ
ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύναται τις νὰ
ἴδῃ).

con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
βάλλω, συμπλέκομαι.

concursum, ūs, ἄ., συμπλοκή, προσ-
βολή.

condicĭo, ōnis, (κατάστασις). 2)
ἕρος, ἕροι Hn 6, 2. A 2, 4. id.
aequus.

condiscipulātus, ūs, ἄ., συμμαθη-
τεία.

condiscipŭlus, i, ἄ., συμμαθητής.

confectum, id. conficio.

con-fĕro, contŭli, collātum, con-
ferre, (συγκομίζω). 2) confero
me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
γω Hn 9, 1. μεταβαίνω A 2, 2. 3, 3.
conferrem, id. confero.

com-fĭcĭo (con-fācio), fĕci, fec-
tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
λῶ Hn 2, 4. 3) librum (oratio-
nes) βιβλίον (λόγους) ἐπέξεργά-

ζομαι (συγγράφω).
 con-fligo, flixī, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγκρούομαι.
 con-flixi, *id.* con-fligo.
 congrēdiōr (con-grādior), con-
 gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
 (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς
 χεῖρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, *id.* con-gredior.
 con-īcio (πρόφερε conjicio), iēcī,
 iectum, 3. (con και iācio), ῥί-
 πτω (ἐντός).
 con-iunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένος).
 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ.
 coniunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
 σμῷ.
 con-iunctio, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
 διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
 μία, συγγένεια.
 con-or, 1. ἀποθ. περιῶμαι. multa
 stulte con-or πολλά ἀνοήτως ἐπι-
 χειρῶ, κάμνω πολλές ἀνοήτους
 ἀποπείρας.
 con-scendo (con και scando),
 scendi, scensum, 3. ναὴν εἰσ-
 βαίνα ναῦν, ἐπιβαίνο ναῶς.
 con-scriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
 scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
 νος. patres con-scripti = Senato-
 res (= Συγκλητικοί).
 con-secutūrus, *id.* con-sequor.
 con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολου-
 θῶ, συνοδεύω A 29,3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι)τυγχάνω
 Hn 10,5 A 19,2,21,1.
 con-sēro, tūi, rtum, 3. (συνείρω).

2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασώζω, φυλάττω.
 res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα
 (τὴν ιδιωτικὴν μου περιουσίαν)
 Hn 10, 1. odium διατηρῶ τὸ
 μῖσος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
 βομαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνο
 τὸν ὄρκον.
 con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας πα-
 ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.
 con-silium, īi, ōi., συμβούλιον. con-
 silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
 βούλια (τὰ ἰδιαιτέρα και ἐμπι-
 στευτικά [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
 βούλια). consilia clandestina μυσ-
 τικά συμβούλια, κρύφια συνεν-
 νοήσεις. 2) πρόθεσις, σκυπὸς Hn
 1, 5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22,3.
 4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης.
 (πολεμικὴν) τέχνασμα Hn 11,7.
 con-sobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
 μητρός, (πρώτη) ἐξαδέλφη.
 con-spexi, *id.* con-spicio.
 con-spīcio (con και τὸ ἄχρο. spe-
 cio), spexi, spectum, 3. καθο-
 ρῶ. con-spīci in neutram par-
 tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
 τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
 μνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
 τελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
 constantia, ae, (εὐστάθεια). con-
 stantia vocis atque vultus (γεν.)
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς και
 τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώ-
 σῃ τὴν φωνὴν και τὸ πρόσωπον).
 con-stitūo (con και statūo), tūi,

tūtum, 2. καθίστημι, ιδρύω. ἐγείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13,2.
 con-sto, stīti,—, 1. (συνέστηκα).
 2) συνίσταμαι, προέρχομαι.
 consuēram = consuevēram, ἰδ.
 consuesco.
 con-suesco, suēvi, suētum, 3.
 εἴωθα, συνηθίζω.
 consuetūdo, īnis, ἔθος, ἔξις τοῦ
 βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὀμι-
 λητικότης, θέλγητρον τῆς συνα-
 ναστροφῆς (ὠραῖοι τρόποι) A 1,4.
 consul, ūlis, ἄ., ὑπάτος. consule ἢ
 consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν.
 ἀπολύτω τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης)
 ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων,
 ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
 consulāris, is, ἄ., ὁ διατελέσας ὑ-
 πατος, ὁ χρηματίσας ὑπάτος.
 consulātus, ūs, ἄ., ὑπατεία.
 consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλευό-
 μαι). 2) mihi consūlo, φροντίζω,
 λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ,
 βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21,5.
 consultum, i, οῦ., ἀπόφασις, δό-
 γμα. senatūs consultum Συγκλή-
 του δόγμα (ἀπόφασις).
 consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
 ris consultus, ἄ., ὁ νομομαθής.
 con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
 νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆχομαι.
 con-temno, mpsi, mptum, 3.
 (καταφρονῶ). 2) morbum κατα-
 φρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμ-
 βάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἔπο-
 ψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. con-
 tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
 χαριστημένος.
 contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὄφα-
 σμα). 2) συνεχῆς, ὀλόκληρος (ἀνευ
 χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
 contīnens, ntis, (συνέχων). 2)
 συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, με-
 μετρημένος, (οἰκονόμος).
 continentīa, ae, (ἐγκράτεια), τὸ
 μεμετρημένον, οἰκονομία.
 con-tīnēo (con καὶ tenēo), tinūi,
 tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω,
 περιλαμβάνω.
 contrā, ἐπίρρ., ἐναντίον, κατὰ+γεν.
 con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
 σπῶ). 2) συναθροίζω.
 contrariūs (ἀντίος). 2) e contra-
 rio τοῦναντίον.
 contūli, ἰδ. confero.
 con-venīo, 4. συνέρχομαι. 2) non
 convēnit (ἐνν. inter scrip-
 tores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία
 [μεταξὺ τῶν συγγραφέων], οἱ συγ-
 γραφεῖς διαφωνοῦσι, δὲν γνωρίζο-
 μεν ἑπακριβῶς. colloquium con-
 vēnit (πρκα.) συνέντευξις συνεφω-
 νήθη, συνεφώνησαν (ὠρισαν) συν-
 έντευξιν. condiciones non con-
 venērunt (ἐνν. inter eos) οἱ
 ὄροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν
 ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι, δὲν
 ἐπῆλθε συμφωνία μεταξύ των.
 convinā, ae, ἄ., (ὁ συμβιβῶν). 2) ὁ
 συμπότης, ὁ συνδαιτυμών, ὁ σύν-
 δειπνος.

convivium, īi, ού., (ή συμβίωσις).
 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
 con-vōco, 1. συγκαλῶ.
 corĭa, ae, (ἀφθονία). 2) corĭae
 (πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύ-
 ναμις).
 corŭla, ae, σύνδεσμος, ἐνώπιος
 κρίκος, δεσμός (φιλίας).
 cornu, ūs, ού., κέρας, κέρατον
 (ζῶου) Hn 5, 2. 2) κέρας (πτέρυξ
 στόλου) Hn 8, 4.
 corōna, a) e, κορώνη). 2) στέφανος.
 cor-rumpo (con και rumpo), rūri,
 ruptum, 3. (φθείρω). 2) δια-
 φθείρω (χρήμασι), δεκάζω.
 corruptus, id. corrumpo.
 cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθη-
 μερινός, συνήθης.
 credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω
 Hn 8, 3. 2) πιστεύω, quod vix
 credendum (=credibile) sit ὅπερ
 (= και τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶναι
 πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς : νο-
 μίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθα-
 νότητα A 18, 5.
 crēo, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδεί-
 κνυμι, ἐκλέγω.
 cresco, crēvi, crētum, 3. αὐξάνω.
 2) crēvit virtutum laude ἠῦξήσε
 (ἠῦξήθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐ-
 παίνου τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτο-
 μικῆς ἀξίας.
 crēvi, id. cresco.
 crimen, ĩnis, ού., (κρίμα, ἐγκλη-
 μα). 2) πληθ. αἰ αἰτιάσεις, αἰ
 ἐνοχοποιήσεις.

cubitus, i, ᾶ., (και cubitum, i, ού.,
 κύβιτον), ἀγκών.
 cūius, γεν. τοῦ qui.
 cultus, ūs, ᾶ., (περιποίησις τοῦ
 σώματος και τῆς ζωῆς). 2) cul-
 tus domesticus ἢ τοῦ οἴκου ἐξυ-
 πηρέτησις (διότι ὄλα ἐγίνοντο
 ἐν τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἶδη ἐνδυμασίας,
 και ὑποδήσεως). cultus cotti-
 dianus ὁ καθημερινός (συνήθης)
 βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινός
 τρόπος τοῦ ζῆν.
 cum, I. προθ. μετ' ἀφαιρετικῆς,
 μετὰ (+γεν.), σύν. Τοπικῶς : 1)
 πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1, 5.
 4, 2. Hn 8, 1. ὅθεν erat cum eo
 ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐ-
 τὸν) Hm 3, 2. 2) πρὸς δῆλωσιν
 ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn
 4, 1. 3) πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ
 τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7, 5.
 11, 1. 12, 5.
 cum, II. σύνθ. 1) χρον. : (τότε) ὅτε,
 ἀφοῦ Hm 2, 1. 2) (χρον. και αἰ-
 τιολ. ἅμα) A 20, 2. 3) (χρον. και
 ὑποθ. ἅμα) ὅταν, ἐάν Hn 2, 6.
 4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν
 ᾧ ἢ ἀφοῦ (+ ἀορ. ὄριστ. = cum
 historicum). 5) αἰτιολογ., ἐπειδὴ
 Hn 10, 4. 11, 6. C 2, 2 (cum mo-
 raretur). A 2, 2. 6, 5. 17, 1. 20, 3.
 20, 5. 21, 2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ και, ἂν
 και, καιτοι Hm 2, 4. Hn 1, 3. 8, 4.
 C 2, 2. A 6, 2. 13, 1. 14, 2. cum
 quidem εἰ και μάλιστα A 22, 2. 7)
 ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὡσά-

κας, (ἐάν) A 2,4. 20,1.2.
 cunctus, σύμπαας.
 cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πο-
 λεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas
 notitiae clarorum virorum
 ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-
 δόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae
 κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscen-
 di γεν. γερονδίου=τοῦ γνωρίσαι).
 cupidus, (ἐπιθυμητικός). cupidis-
 simus litterarum fuit ἐνθερμος
 φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν
 (ἡγάπα νὰ ἀναγιγνώσκῃ καὶ νὰ
 μελετᾷ συγγραφεῖς).
 cupio, pīni (ἡ ii), pītum, 3. ἐπι-
 θυμῶ.
 cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn
 9,4. A 21,5. 2) φροντίς, εὐσυνει-
 δησία A 15,2. ἡ (ἐξ ὑποχρεώ-
 σεως) φροντίς A 20,4.
 curatio, ōnis, (φροντίς). 2) (ιατρι-
 κή) θεραπεία (κοῦρα).
 curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
 curo aedem reficiendam (γερον-
 δῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) πε-
 ρὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.
 custodio, īvi, ītum, 4. φυλάττω.

D

darem, id. do.
 datus, id. do
 de, πρόθ. μετ. ἀφαιρ., ἐκ, ἀπό. 1)
 τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν.
 διαιρετικῆς C 3. 1. A 14, 2 (πολ-
 λάκις). 3) περι+γεν. Hn 2,2.
 2,6. A 6, 3. 18, 6.

debēo (ἐκ τοῦ de-hābeo), būi, bū-
 tum, 2. ὀφείλω, καθῆκον ἔχω. ne-
 mini dubium esse debet οὐδενὶ
 ἀμφίβολου νὰ εἶναι ὀφείλει (πρέ-
 πει). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρε-
 οστῶ A 2, 4.
 debilito, 1. (ἀσθενῶ [=ῶω] τινα,
 πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινα ἐν τῇ
 δράσει. debilitor ἐξασθενῶ [-ῆω].
 de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω
 τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ
 στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔ-
 τους) C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1,5.
 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω
 A 2, 1. 22,3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων,
 π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο-
 χωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.
 decem, δέκα.
 decēo, decūi,—,2. (δοκέω). 2)
 ἀπροσώπως. decet πρέπει, ἀρμό-
 ζει, εἶναι πρέπον.
 de-cerno, decrēvi, decrētum, 3.
 (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) δια-
 λύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν διαφορὰν,
 ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων. cum
 hoc (ἀφαιρετ. ἀρσεν.) decernit
 πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τού-
 τῳ) συνάπτει) ἀποφασιστικὴν) μά-
 χην. classe erant decreturi διὰ
 τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἐμελ-
 λον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἐμελλον νὰ
 ναυμαχήσωσι.
 de-clāro, 1. φανερόν ποιῶ, δηλῶ,
 ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δῆλον
 καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, καθι-
 στῶ σαφῆς A 18,6.

decretūrus, *ιδ.* decerno.

dedērem, *ιδ.* dedo.

dedēris, *ιδ.* do.

dedi, *ιδ.* do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδωμι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 5) συμπα-
ραλαμβάνω ὡς συνοδόν C 1, 4. 2)
ἄγω, φέρω Hn 11, 1.

deductus, *ιδ.* deduco.

deduxi, *ιδ.* deduco.

de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερα-
σπίζω.

de-fensum, (ὑπτιον τοῦ defendo)
Hn 6,1.

de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέ-
ρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19,
3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνω-
στοποιῶ Hn 3, 1. 12, 2.

de-hortor, 1. ἀποθ., ἀποτρέπω. de-
hortando impedio διὰ τῆς ἀ-
ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.

deinde (dein-de), ἐπίρρ., ἔπειτα
primum... deinde πρῶτον... ἔ-
πειτα, (πρῶτον... δεύτερον).

delātus, *ιδ.* defero.

de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delec-
tor non minus animo quam
ventre εὐφραίνομαι ὅχι ὀλιγώτε-
ρον [= καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ
[= καί] διὰ τῆς κοιλίας.

delectus (μτχ. παθ. τοῦ delīgo,
lēgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλελε-
γμένος, ἐκλεκτός Hn 4, 3.

delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω.
ἀφανίζω.

de-līgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.

de-mīgro, 1. μετοιχώ.

de-pello, depūli, depulsum, 3.
ἀποδιώκω.

de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωὴν), ἀ-
ποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀπο-
βάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ
μῖσος.

de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
umphum κατάγω θρίαμβον.

de-prīmo (de καὶ prīmo), de-
pressi, depressum, 3. καταπιέζω.

2) καταστέλλω, διακόπτω A 22,2.
descisco, scīvi (καὶ συνθηθέτερον
descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι,
ἀποσκιρτῶ.

descīvi, *ιδ.* descisco.

de-scrībo, 3. περιγράφω, versibus
(ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).

de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολεί-
πω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
νω ἔς τὰ κρῦα τοῦ λουτροῦ).

desiderīum, īi, οὔ., πόθος (λυπηρὰ
ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).

desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16
3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.

de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω,
παύομαι.

desisto, destīti, —, 3. παύω, παύο-
μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
tūrus).

desperatīo, ōnis, ἀπελπισμός, ἀ-
πελπισία, ἀπόγνωσις.

desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ desperō, 1. (ἀπελπίζω), ἀπηλπισμένος, ἀπελπής. desperatis rebus (ἀφαιρ.) ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.

de-spīcīo (de καὶ τὸ ἄχρηστον spēcio βλέπω), spēxi, spectrum, 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί... A 6,4.

de-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω. destitērim, id. desisto.

destiti, id. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 3. (ἀποστειγάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγγιν, ἐρειπώνω). detectus ἤρειπωμένος.

detrimentum, i, οὔ., βλάβη, ζημία. A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2,4.

detūli, id. defero.

devīci, id. devinco.

de-vincīo, vinxi, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».

de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω. ἀποσυντίθημι.

devinxit, id. devincio.

dexter, ēra, ērum (ἢ dexter, dextra, dextrum). δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὀρίζω, προσδιορίζω (χρονικὸν ὄριον ἀποδόσεως [προσδιορίζω τὴν λῆξιν] τοῦ δανείου) A 2,4.

dictātor, ōris, ἄ., δικτάτωρ (γεν. δικτάτωρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ (τ.ἔ. μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν)

dictus, id. dico.

dies, diēi, ἄ., (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἄρσ.), ἡμέρα, paucis diebus (= post paucos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto postquam... τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀφοῦ... — in dies ὁσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς)· idē λ. ita.

difficīlis, e, δύσκολος, χαλεπός. difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχειρίστος, παράξενος, ιδιότροπος A 5,1.

dignitas, ātis, (ἢ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις, τὸ ἀξίωμα (τοῦ ἱππέως) A 1, 1. 6, 2. 5. 19,2. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἄξιον τῆς κοινωνικῆς θέσεώς του ὡς ἱππέως). A 2,2 dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς θέσεώς μου. dilectus, ūs, ἄ., στρατολογία.

dilexi, id. diligo.

dilīgens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo), ἐπιμελής τῶν συμφερόντων τῆς περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρηστοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος. diligenter, ἐπίρρ., (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.

diligentīa, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δραστηριότης, (φιλοπονία) Hn 7,5. C 3,4. A 13,4. 2) οἰκονομία,

- (φειδώ, ὀλιγάρχεια) A 13, 5. 3)
 ἰασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου)
 A 21,5.
- di-līgo (dis καὶ lego), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἐξ ἐκτιμῆσεως), ἐκτιμῶ.
- di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
- di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἄλλοτρίᾳ ἀυθαιρεσίᾳ Hn 12,5.
- di-rīpio (dis καὶ rapio), rīpi, reptum, 3 (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.
- dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ. ἔ. νικητῆς.
- disiēci, id. disicio.
- dis-iēcio (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, προφ. jacio] ῥίπτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
- dispalātus (μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου ἀποθετικοῦ ῥήμ. dispālor, 1. διασκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρμένος.
- dissensi, id. dissentio.
- dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονσίᾳ.
- dis-sīdeo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. δίσταμαι, διέστηκα.
- 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο πολέμιος αὐτοῦ.
- dis-sociō, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνουαν, διαίρω. διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολλῆται διέστησαν (πολιτικῶς).
- districtus (μτχ. παθ. τοῦ ῥ. distringo, strinxī, strictum, 3. (σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.
- diti, δοτ. τοῦ dives.
- dīū, ἐπίρρ., πολὺν χρόνον, συγκρ. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.
- diuturnitas, ātis, μακροχρονοῖότης.
- dives, itis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀντὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2.
- divinatīo, ōnis, μαντική.
- divīnus, θεῖος. divīna res (θεῖον πᾶγμα, ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (=sacrificium).
- dīvus, ī, (τιμηρικὴ προσωνομία), ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius = divi Caesāris filius A 19,2.
- do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν. vinculis) δίδω (προτείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), ὁμολογῶ ὅτι ἤττηθην. filiam δίδω τὴν θυγάτερα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν (χρονικὸν) σημεῖον

(= locum), λαβήν, εὐκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικά) ἀξιώματα. tempore dato εὐκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσεις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενάς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἐξαπατῶ (γ ε λ α ω πρβλ. τὸ ἡμέτερον: αὐτὰ ναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum = ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νὰ τύχη ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγλήτου. me do alicui rei, ἰδ. committo 2. doceō, doceūi, doctum, 2. 1) διδάσκω. 2) διαφωτίζω. docilitas, ātis, εὐμάθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτικὴ ἰκανότης, εὐκόλος ἀντίληψις. doctor, ōris, ἄ., διδάσκαλος. doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παιδευσις (γενική), διαπραγματεύσις μεθοδική C 3, 4. 3) γνώσεις A 1, 2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλοσοφικὴ παιδευσις A 3, 3. 4, 1. 17, 3. dodrans, ntis, ἄ., (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1/4 ἕλαττον ἦτοι libra ἢ ās libralis μείον 1/4, ἦτοι 3/4 τῆς libra. Μία libra = 327.45 γραμμ.). 2)

heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5, 2. dolor, ōris, ἄ., ἀλγηδών, πόνος A 21, 3. 4. 2) ἄλγος, λύπη, θλίψις A 4, 5. dolus, i, ἄ., δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη. domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13, 4. 13, 7. 2) domesticae opes αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ). domi, ἰδ. domus. domicilium, i, οὔ., (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή. domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7, 7 A 22, 1. μόνιμος κατοικία A 3, 3. οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας: domi (πτῶσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1, 2. A 3, 3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9, 3. A 13, 4. domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13, 6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8, 1. donicum, σύνδ. (ἀρχαῖκός τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ. dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliqua re δωροῦμαι τινα πράγματι τινι, δωροῦμαι τινί τι. dubito, 1. ἀμφιβάλλω. quod nemo dubitat (ἀντὶ de quare nemo dubitat) περὶ οὔ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς). δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου

(χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά...
δὲν διστάζω νά...
dubius, ἀμφίβολος. sine dubio
ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.
dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn
3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ,
Hn 2, 4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me)
secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀπάγω
(παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3)
νομίζω, θεωρῶ. continentis de-
bet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημέ-
νου ἀνδρὸς γνώρισμα ὀφείλει) πρέ-
πει νά θεωρῆται. nefas ducō μετ'
ἀπαρεμφ. = θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ
(ὡς) ἱεροσυλίαν νά...
dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.
dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς·
ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12, 1. Μετὰ
παρατακτικῶ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn
2, 3.
duo, duae, duo, δύο.
duplex, ἴcis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς,
διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).
dux, ducis, ἀ., (ὀδηγός). 2) ἀρχη-
γός, ἡγεμών.
duxī, ἰδ. ducō.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνῆεντος ἢ τοῦ
h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.).
πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἐκ,
ἀπὸ Hn 6, 4. A 21, 1. 2) πρὸς
δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γέ-
νους : ἀπό, ἐκ A 19, 4. 3) ἀντὶ
γεν. διαίρ. Hn 3, 3. 12, 1. 12, 3.

A 5, 2 (ex hereditate). 3) πρὸς
δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος :
ἐνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1.
2, 2. A 1, 3. 20, 3. 24, 3. 5) πρὸς
δήλωσιν συμφωνίας : συμφώνως
πρὸς Hn 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A
5, 2 (ex dodrante). 6, 2 (ἰδ. res
publica). 13, 6. 6) πρὸς δήλωσιν
ἐπιρρηματικῆς σχέσεως : Hn 1, 2.
(e contratio). ex quo = ὅθεν Hn
5, 4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā)
ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque = et eam, ἰδ. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, ἰδ. idem.
ēdictum, i, οὖ., διάγραμμα, διάτα-
ξις (ἔδικτον, ἡδικτον). Ἀναλαμ-
βάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταί.
ἐδημοσίευσεν διάγραμμα εἴτε πα-
ραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμε-
τάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων
(edictum tralaticium διάγραμ-
μα παραδιδόμενον), εἴτε προσθέ-
τοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας δια-
τάξεις. Ὁ τιμητῆς Κάτων ἀνα-
λάβων τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολ-
λὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς
περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω
in vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημό-
σιον, δημοσιεύω.

ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-
tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω.
2) ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A
17, 1. 22, 4.

ef-fīcīo (ex καὶ fācio), fēcī, fec-

tum, 3. (ἐξεργάζομαι). 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) ἀποτελῶ, συναθροίζω (= col-ligo) Hn 10,5.

ef-fūgĭo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινά (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως : παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω) = κχυτος. 2) ἄμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεΐαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

egō, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικόν -met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.

elātus, ἰδ. effero.

elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός.

elegantĭa, ae, (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενής διαγωγή (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i., ā., ἐλέφας.

elĭcĭo (e καὶ lācio), cūi, cĭtum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas (= extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολάς σχοινοτενεστέρας (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους).

eloquentĭa, ae, εὐγλωττία, δεινό-

της τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ὀνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγοραστής (ἀντίθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι (= γάρ).

e-numēro, 1. ἀπαραριθμῶ, διηγούμαι, « καταλέγω ».

1. eō, ἐπίρρ., ἐκεῖσε Hm 3, 1. 2) eo—ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ὥστε Hm 2, 3. 3) eo...ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὥστε.

2. ēo, īi (καὶ īvi), ĭtum, ĭre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντίθ. repo ἔρω) Hn 3, 4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινά ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι τινα εἰς δίκην).

3. eō, ἀφαιρ., τοῦ is.

1. eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

2. eōdem, ἐπίρρ. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11,2. A 2, 3.

eōque = et eō. ἐπίρρ., Hm 3, 1.

ephēmēris, ĭdis, « ἐφημερίς », τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equĭtis, ā., (ἵππους). 2) ἐν. καὶ πλθ. ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππέων.

equester, tris, tre (ἵππικός). 2) ὁ τῆ ἵππικῆ (ἵππάδι) τάξει ἀνῆκων. equitātus, ūs, ἄ., τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππει.

equus, i., ἄ, ἵππος.

erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς, πρὸς). 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν.

error, ōris, ἄ., πλάνη, ἀπάτη.

erūdīo (ex καὶ rudis, τραχύς), īvi, ītum, 4. (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. eruditivum filium ἐδίδαξε (διὰ διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

eruditus, (ἐξαισίως) μορφωμένος.

e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος) : αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.

et, σύνδ., καί. et—et καί—καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρνησις) A 22,2.

etiā, σύνδ., ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.

etiānum, ἐπίρρ., ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ., εἰ καί, καίτοι.

ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίνομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἀναψε).

exarsi, ἰδ. exardesco.

ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.

excellenter, ἐπίρρ., ἐξαιρέτως.

ex-cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένος, με-

τακαλῶ.

exemplum, i, οὐ., (ἐκ τοῦ eximo ἀντὶ ex-em-p-lum = τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα. ex-ēo, īi, ītum, īre, 4. ἐξέρχομαι. 2) fama exit φήμη διαδίδεται, (θρυλεῖται).

exercitus ūs, ἄ., στρατός. Πληθ. ū-s = milites, copiae Hn 8,1.

ex-haurio, háusi, háustum, 4. ἐξαντλῶ.

existimatio, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμῆ.

exisse, ἰδ. exeo.

existimo, 1. νομίζω Hn 12, 2. A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16,4. 20,5. 4) θεωρῶ A 6,1.

exītus, ūs, ἐξοδος Hn 12, 3.

ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν ποιῶμαι. 2) expedio me ἐκσφίζω ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι [ξεμπλέκω, γλυτώνω].

expendo, pendi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω, [κυρίως χρήματα]): ὅθεν πληρώνω, ἀποστίνω, ἐξοφλῶ. 2) aliquid expensum (μτχ. παθ. προκμ.) fero sumptui ὡς ἀποτετισμένον (ἐξωφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἐξοδα, καταχωρίζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις,

χρεώνω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δαπανῶ.

expensum, ἰδ. expendo.

ex-perīor, pertus sum, experīri,

4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposcendus, ἰδ. exposco.

ex-posco, poposci, —, 3. (ἐξαιτῶ).

2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσιν τινος.

exposūi, ἰδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ -que δύο λέξεις)· exque eā ἀντί ex eāque· ἰδ. is.

ex-splendescō, [exsplendūi], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἐξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικός πόλεμος, ἢ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ πολέμου (ἀντίθ. intestinum bellum).

extra, πρόθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.

extrēmō, ἐπίρρ., τελευταῖον Hm

2, 3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἕξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exteriōr.

extūli, ἰδ. effero.

exul, ūlis, ἀ., ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facile, ἐπίρρ., εὐκόλως.

facilis, e, εὐκόλος Hn 10, 3. 2)

(ἐπὶ φαρμάκου)· μὴ φέρων πόνο, ἀνώδυνος. A 21, 2. ἰδ. celer.

facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων), πραότης.

facio, fēci, factum, 3. ποιῶ. ali-

quem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. ci-

venem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum

ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέλος τοῦ πο-

λέμου θέτω. mentionem μείαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ

στρατιωτικῆς πορείας). progres-

sum προοδεύω, cohortationem

δίδω διαταγὴν (ὁδηγίας). pro-

elium navale ναυμαχῶ. detrimen-

tum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπόλη-

ψεως. facio pacem εἰρήνην ποι-

οῦμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λαβὴν εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεώς μου (ἰδ. potestas). nihil reliqui (γεν. διαιρ.) facio οὐδὲν λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω

τὸ *pān*]. *aliquid pulchre θαυμα-*
σίως [ὠραία] γνωρίζω τι. versu-
ram διαπραγματεύομαι (συνάπτω)
νέον δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προ-
γενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν
*τι πράττοντες οἰοῦναι *vertebant**
*(μετέβαλλον) *creditorem* (= ἤλ-*
*λασσον δανειστήν). *palam* ποιῶ*
γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω,
*μορφῶ. *domi factus* οἶκοι εἶθι-*
σμένος, γεγυμνασμένος.

*facto, id. *fiō. quo facto* οὗ (=*
τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γε-
γονός, οὗ ἕνεκα, διὰ τοῦτο.

factum, i, οὐ., γεγονός, συμβάν,
Hn 6,3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A
18,6.

*factūrus, id. *faciō.**

*factus, id. *faciō* καὶ *fiō.**

facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9, 1.

2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυ-
νατότης A 2, 2, 3). Πληθ. τὰ μέσα
πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, πε-
ριουσία, τὰ οικονομικά Hn 6,2.

fāma ae, (φήμη). 2) διάδοσις,
θρῦλος.

fames, is, πείνα.

*famīlĭa, ae, (ἐκ τοῦ *famŭlus* οἰκέ-*
της, ὑπηρετής) τὸ σύνολον τῶν
ὑπηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπηρεταί,
οἱ οἰκέται A 13,3. 2) οἱ συγγενεῖς,
[τὸ συγγενολόγι] A 18, 2. 18, 3·
*id. *pater familiās.**

familiāris, e, οἰκειός, φίλος A 16,
*2. *res familiāris,* τὰ πατρῶα, ἡ*
περιουσία A 2,3. 4,3. 6,4. 2) οὐσ.

πιστός (ἐμπιστός) φίλος A 5,1.
familiarĭtas, ātis, (σχέσις οἰκο-
γενειακή) οἰκειότης (αἱ καλαί
σχέσεις).

familiariter, ἐπίρρ., οἰκειώς, στε-
*νῶς, συγκρ. *familiarĭus.**

*famīlĭās (γεν.=*famīlĭae*)· id. *pa-**

ter familiās.
fastigĭum, ĭi, οὐ., (κορυφή). 2)
βαθμός (κοινωνικός).

favĕo, fāvi, fāvum, 2. (μετὰ
δοτ.) εὐνόω.

febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ.
=πυρετοῦ προσβολαί.

*fecĕro, id. *faciō.**

*feci, id., *faciō.**

ferĕ, ἐπίρρ., σχεδόν, περίπου.

fĕro, tŭli, lātum, ferre, ὑποφέ-
ρω, ὑπομένω A 1,3. φέρω Hn 4,3.

calamitates belli (ὑποφέρω) τὰ
δεινὰ (τὰς συμφοράς) τοῦ πολέ-
*μου. *fructum* κομίζομαι τὸν καρ-*

πὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι
*διὰ... (id. καὶ *fructus*). 2) ὑπο-*
μένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ἰδιο-

*τροπίας τινός) A 5, 1· id. *nobilis**
*καὶ *expendo.**

ferocĭa, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγε-
ρωχία, εὐψυχία.

ferrum, i, οὐ., (σίδηρος). 2) ἡ διὰ
τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.

*fictĭlis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ *finĝo**
*πλάττω). *vas fictĭle* (πληθυντ.*
**vasa fictilia*) σκεῦος πήλινον,*

ἀγγεῖον κεράμειον.

*fĭdens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ *fĭ-**

- do) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἢ αὐτοπεποίθῃσις· ἰδ. animus.
- fides, εἶ, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2, 4, 3. προστασία Hn 9, 3.
- fīducīa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἄντι spe fidentissima) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος.
- filīus, īi, ἄ., υἱός.
- filīa, ae, θυγάτηρ.
- finis, is, ἄ., (ἕριον, ὀρόσημον). 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἢ περιοχὴ Hn 8, 1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1, 3.
- fio, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14, 12. domi factus γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ οἴκῳ (οἰκοδίδακτος) A 13, 4.
- fistūla, ae, σῦριγγξ. 2) συριγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulas (πληθ.) puris συρίγγια πύου, συριγγῶδη (πυοροοῦντα) ἀποστήματα.
- flagitīum, īi, οὐ., αἰσχύνη, ὄνειδος, ἀτιμία.
- flagro, 1. φλέγομαι.
- flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρῶν καὶ φιλημάτων).
- fluctus, ūs, ἄ., κύμα A 6, 1. 2) fluctūs (πληθ.) εἰνίλης ὁ πολιτικὸς σάλλος, ἢ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολιτικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν (καταιγίς)· ἰδ. committo.
- foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata, πόλις ἔνσπονδος, πόλις σύμμαχος (τοῖς Ῥωμαίοις).
- foedus, foedēris, οὐ., συνθήκη.
- fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντι futurum esse.
- foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντι esset (forem, -es -et, πληθ. -ent).
- foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ūm).
- forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.
- formōsus, ὠραῖος (καλοκαμωμένος)
- fortē, ἐπίρρ., (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si forte (μεθ' ὑποτακτ.) ἀν τυχόν (ἀντι exspectans si forte) Hn 8.
- fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.
- fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.
- fortuīto, ἐπίρρ., ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως.
- fortūna, ae, εἰμαρμένη A 19, 1. 2) τύχη, εὐτυχία Hm 4, 1. 3) α) τύχη, μοῖρα A 3, 3. 19, 2. β) (ἰδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9, 3. A 2, 3. 4, 2. 21, 1.
- forum, i, οὐ., (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὧς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δράσίν του).

frater, tris, ἄ., ἀδελφός.
 frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.
 frequentia, ae, (πυκνότης). 2).
 frequentiā (ἀφαιρ.) vulgi, μετὰ συρροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).
 fructus, ūs, ἄ., καρπός. 2) fructus rei familiaris αὐξήσις τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβή διὰ τὴν εὐσέβειαν).
 frumentum, i, οὖ., σῖτος.
 frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι μετὰ τὴν συναναστροφὴν (συντροφιά) τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως μετὰ τινά.
 frustrā, ἐπίρρ., (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην. frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustrā),—, 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ, βλάπτω.
 fuēram, id. sum.
 fuērim, id. sum.
 fūga, ae, φυγή.
 fugāram = fugavēram, id. fugo.
 fūgio, fūgi, fugītum, 3. φεύγω.
 2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, id. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγὴν.
 fui, id. sum.

fundamentum, i, οὖ., θεμέλιον.
 funus, funēris, οὖ., κηδεία, ἐκφορά, ταφή.
 futūrus, id. sum.

G

gener, ěri, ἄ., γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ τῆς θυγατρὸς) A 21, 4.
 generātus, (πεφυκός). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπὸ τινος = ortus.
 generōsus, (εὐγενής τὴν καταγωγὴν), γενναϊόφρων, μεγαλόψυχος, ἱπποτικὸς A 3, 1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genēris, οὖ., (γένος). 2) εἶδος.
 gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω — φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτὸν, συμπεριφέρομαι. me splendīde ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου), διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (praeturam) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἐχουσι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.
 gestum, id. gero.
 glorior, 1. ἀποθ. hoc (αἰτ.) καυχῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.

graecē, ἐπίρρ., ἑλληνιστί.

graecus, ἑλληνικός. res graecae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἑλλάδος.

Grāius, ἰδ. Πίνακα Ἱστορ. καὶ Γεωγραφ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

gratīa, ae, (χάρις). 2) δημοτικότης, εὐνοια (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2, 4. 6, 2. 21, 1. 3) καλή ἢ φιλική συνεννόησις, συμφιλίωσις A 17, 1. ἰδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, ὄξυς.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habēo, ūi, ūtum, 2. ἔχω aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ὥς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ὥς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χειρὰς καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18, 4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπὼν. iudicium nullum habere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαψιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 3. A 13, 4. 6) κρατῶ Hn 12, 2. 7) cognītum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος. percipi-

tum habeo (ἐντονότ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω] A 17, 3. cognītum habeo (ἐντονότ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18, 1. 8) satis habeo + ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae [δοτ.] + ἀπρμφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περὶ γιὰ]. 11) δεικνύω, φανερώω A 13, 2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διακείμαι, ἔχω Hn 2, 1. 13) eius (τ. ἕ. versūrae) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὅρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habīto, 1. κατοικῶ. bene habīto καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ (ἔχω ὠραῖο σπίτι).

hāc, ἐπίρρ., ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ., μέχρις ἐνταῦθα.

hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπαλοῦντο λάφυρα πολέμου, εἰς ἐνδειξιν ἐπηγνέτο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἦτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρα-

σιῶν. Ἰδ. accedo.
 hereditas, atis, κληρονομία.
 hereditum, īi, οὐ., κληρονομία. hereditum a parte relictum κληρονομία ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.
 heres, ēdis, ἀ., κληρονόμος.
 hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.
 hīc, ἐπίρρ., ἐνταῦθα.
 hinc, ἐπίρρ., ἐντεῦθεν.
 his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.
 historīa, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἱστορία. contexta συνεχῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16, 3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ἱστορικὰ ἔργα C 3, 3.
 hodīē, ἐπίρρ., σήμερον.
 homo, homīnis, ἀ., ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13, 6.
 honos, ōris, ἀ., τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6, 4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιομάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18, 5. 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξίωμα, αἱ τιμαὶ C 1, 1. A 6, 2.
 hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ (τινος).
 hortus, i, ἀ., (κῆπος). 2) πληθ. « παρὰδεισος », περίβολος (πάρκο).
 hospitium, īi, οὐ., φιλοξενία.

hostīa, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.
 hostis, is, ἀ., (ὁ πολέμιος), ὁ ἐχθρὸς (τῆς πατρίδος).
 hūc, ἐπίρρ., εἰς τοῦτον τὸν τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.
 huic, δοτ. ἐνικῆ τοῦ hic, haec, hoc.
 hnmanitas, ātis, φιλοφροσύνη, « εὐμουσία », εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ἀνωτέρα, (ὑψηλὴ, λεπτὴ) μὲρφοσις A 3, 3. 3) λεπτότης τρόπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16, 1.
 humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iācīo, (πρόφερε jacīo), iēcī, iactum, 3. ῥίπτω, βάλλω.
 iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥίπτάζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
 iam (πρόφ. jam), ἐπίρρ., ἤδη.
 ianua, ae, (πρόφ. janua), θύρα.
 ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi = in cēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12, 1.
 idem, eādem, īdem, ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem), hic idem αὐτὸς οὗτος.
 idēō, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo ...quod τούτου ἕνεκα... (δι) ὅτι.
 idoneus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.
 igitur, σύνδ., λοιπόν.
 ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.
 iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud (γεν. illius, δοτ. illi κτλ.) ἐκεῖνος.

il-lūdō (in καὶ lūdō), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illustris, e, (φαινός). 2) ἐπιφανής (τὸ γένος) Hn 3, 2. 3) res illustris ἔργον αἰγλήεν (ἔξοχον) A 18, 2.

illūsus, id. illudo.

imāgo, gīnis, (εἰκόν). 2) πληθ. αἰ κήριναί εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, ἄ., μιμητής, ζήλωτής,

immīsi, id. immitto.

im-mitto, 3. (« ἔῶ τρέχειν », « σεύω »). 2) « ἀνίημι », ἀφίνω ἐλεῖθερον νὰ δράμη, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.

immūlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mola = κριθαὶ χονδροκοπανισμένοι, ἄς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), īvi, itum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.

imperātor, ōris, ἄ., ἀρχηγός, στρατηγός Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A 19, 1.

impeīum, īi, οὐ., (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3, 3. Hn 7, 3. 3) summa imperii (τὸ ὄλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5, 3. orbis (γεν.) terrārum, ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασιλείον, κράτος Hm 2, 5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω. ...alicui ut, προστάσσω τινί, ἴνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, itum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 3) doctrīnis quibus puerilis aetas impertiri debet, erudivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδικὴ ἡλικία γινώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ.ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδῶν. impetrārim = impetravērim, id. impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυχάνα, κατορθῶνα τὸ ἐπιζητούμενον.

impresentiārum, (δημῶδης ἐκφρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ.ἔ. in praesentiā harum (r e r u m).

imprudenter, ἐπίρρ., ἀφρόνως.

īmus καὶ (infīmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. inferior), κατώτατος· id. intestinum.

in, πρόθ. I. 1) (μετ' αἰτιατ.) εἰς. 2) ἐναντίον Hn 2, 3. C 2, 3. 3) χρον. in singulos menses καθ' ἑκάστον μῆνα, μηνιαίως· id. dies. 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17, 2. II. (μετ' ἀφαιρ.) : 1) ἐπὶ τόπου· ἐν Hn 5, 1. 2, 3. 11, 4. C 1, 1. 3, 5. A 18, 1. 2. 3. 20, 3. 2) ἐπὶ χρόνου· κατὰ + αἰτ. Hn 4, 3. C 1, 2. 2, 2. A 1, 3. 17, 1. 21, 5. 3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων : α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων, ὕφ' ἃς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι :

- horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικίῃσει. in similitate esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δῆλωσιν προσώπων, οἷς ἀνήκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adolescentulo...erat ἐν τῷ νεαρῷ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς καταστάσεως, ἐν ἧς τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in numero eorum) μεταξύ τούτων Hm 2, 4. Hn 4, 4. 12, 2. 13, 2. A13, 3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι: [pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποίαν).
- in-cendo (in καὶ cando), endi, nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5, 2. 2) ἐξάπτω Hn 2, 1.
- in-cīdo (in καὶ cado), cīdi, —, 3. (εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.
- in-cipio (in καὶ cāpio), cēpi, certum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἀρχομαι.
- in-cīto, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἀμίλλαν).
- incognītus, ἄγνωστος.
- incōla, ae, ἄ., κάτοικος.
- incredibīlis, e, ἀπίστευτος, incredibile dictu (β' ὑπτίον τοῦ ῥ. dico) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου κρεῖττον, πίστεως μεῖζον.
- incurīa, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία. inde, ἐπίρ., (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα.
- indicīum, īi, οὔ., (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.
- indīco, 1. δηλῶ, φανερώνω, καταδεικνύω, (προδίδω).
- in-dīgēo (indu [=in] καὶ ἔgēo), ūi, —, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας. medicinā (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρεῖαν) φαρμάκων.
- in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5, 3. 3) προτρέπω Hn 8, 1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.
- inductus, ιδ. induco.
- indulgentīa, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).
- indulgēo, dulsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπερβολικῶς) ἐπιεικῆς, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (να καταβάλωσι τὸ χρέος των εἰς τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας).
- industriā, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3, 4. 3) ἐθελοπονία A 13, 4.
- in-ēo, īi (σπανιώτ. īvi), ītum, īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.
- in-ermis, e, (in καὶ arma), ἄοπλος.
- inertīa, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στέρητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2)

ἡ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥαθύ-
μία, ὀκνηρία.

in-fēro, intūli, illātum, inferre,
(εἰσφέρω). 2) bellum in Ita-
liam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ
θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἴτα-
λίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ
κατὰ τῆς Ἰταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infes-
to ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρι-
κῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

in-fīmi, ōrum (ἰδ. imus), οὐσ., οἱ
ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).
infinītus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρμετρος.

in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fi-
tias ire αἰτ. πληθ.), ἀρνούμαι.

ingenīum, īi, οὐ., (φυή). 2) φυσι-
κὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.

inīcio [πρὸφ. injicio] (in καὶ
iācio), iēci, iectum, 3. ἐμβάλλω,
προξενῶ.

inīi, iniēram, ἰδ. in eo.

inimicitīa, ae, ἐχθρα. Συνήθως

ἐν τῷ πληθ. : ἐχθρικάι διαθέσεις.

iimīcus (in καὶ amīcus), ἐχθρι-
κός. inimicissimus, (ἐχθιστος).
2) οὐσ. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.

iniquus (in καὶ aequus) ἄνισος.
2) ἄδικος.

īnitium, īi, οὐ., ἀρχή. initio (ἀ-
φαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nītor, innixus sum, innīti,
3. ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, ἰδ. innitor.

inopīa, ae, ἔνδεια. inopia pu-
blica, ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικάι

τοῦ κράτους δυσχέρειαί.

inprīmis (in καὶ prīmus), ἐπίρρ.,
ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ'
ἐξοχήν, ἰδίᾳ.

inquam, inquis, inquit, (ἔλλειπτι-
κὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -ει.

in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ.
in-scīentibus iis, ἀγνοούντων τού-
των, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidīae, ārum (πληθ.) ἐνέδρα Hn
4, 3. 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλή Hn
12, 2.

insidior, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐν-
εδρεύω.

in-stītūo (in καὶ statūo), tūi, tū-
tum, 3. (ἰδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀνα-
λαμβάνω Hn 2, 4. C 3, 3. A 14, 2.
3) ἀποφασίζω Hn 8, 3.

insūla, ae, νῆσος.

intel-lēgo (inter-lego), exi, ec-
tum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθη-
σεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2)
συμπεραίνω Hn 5, 4.

intemperanter, ἐπίρρ., ἀκράτως,
ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ.

inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2)
indecēdit obtrectatio ἀναφύε-
ται [ὑπάρχει ᾗς τὸ μέσον] ἀνα-
γωνισμὸς (ζηλότυπος). querimo-
nia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμ-
πίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέροχμα
(περνώ) A 20, 2.

intercessisse, ἰδ. intercedo.

interdum, ἐπίρρ., ἐνίοτε.

inter-ēo, īre, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

- λυμαι Hn 2, 4. 3. 2) φονεύομαι Hn 13, 1.
- interfēci, *ιδ.* interficio.
- inter-fīcīo (inter και fīcīo), fīcī, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficior ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
- interficiendus (= interficiendus, *ιδ.* interficio), φονευτέος. ad hunc interficiendum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
- interiērim, *ιδ.* intereo.
- intērim, ἐπίρρ., ἐν τῷ μεταξὺ (χρόνῳ).
- interiōr, ἀ. και θ., interiūs, οὐ. (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, *ιδ.* consilium.
- interīrem, *ιδ.* intereo.
- interītus, ūs, ἀ., ἀπώλεια, θάνατος.
- inter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσῳ). 2) με ἐπεμβαίνω, (δανείζων χρήματα).
- interpretor, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.
- inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, παρευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμμετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος (ἀναμειγνύομαι).
- intestīnum, i, οὐ., ἔντερον. imum intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυσμένον ἔντερον, τ. ἕ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.
- intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός· πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντοσθεν, ἐντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος (ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός).
- intīme, ἐπίρρ., οἰκειότατα.
- intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἐνδον). 2) ἐν τῇ σφαίρᾳ+γεν. Hn 11, 4.
- in-vēnio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξευρίσκω.
- inventūrus, *ιδ.* invenio.
- in-veterasco (ἐναρктиκὸν τοῦ in-vetēro), rāvi,—, 3. ἐγγηράσκω. 2) (ἐπὶ χρέους) δεικνύω, δεικνύομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A 2, 5.
- invictus (in και vinco), ἀήττητος, ἀνίκητος.
- invidīa, ae, φθόνος.
- invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
- iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι. iocans παίζων, χάρειν παιδιᾶς.
- Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
- ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος (ὁ ἴδιος). 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn 10, 5.
- irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. ὀργίζομαι.
- irātus, παρωργισμένος *ιδ.* irascor.
- ire, ἐνεστ. ἀπαρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.
- ir-rīdēo (in και rideo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώπτω.
- is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.
- itā, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον. non ita multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὑστερον, ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ οὕτω (=et ita) A 15,1.

2) σύνδ. ἕθεν.

itemque=et item (ἐπίρρ). ὡσαύτως, ὡς καί.

iter (ἐκ τοῦ it [Ἰ]n)er, γεν. itinēris, οὐ., πορεία, πορεία (τοῦ στρατοῦ).

itērum, ἐπίρρ., τὸ δεύτερον Hn 5, 3.

C 2, 2. 2) δεύτερον Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum, 2. κελύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iūcundus (πρόφ. jueundus), τερπνός, τερψίθυμος A 14, 1. 2) εὐχάριστος, προσφιλῆς A 16, 1.

iudiciūm (πρόφ. iudicium), ἴι, οὐ., κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6, 3. ἰδ. habeo. 3) (κρίσις) iudicio (ἀφαιρ). ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμμένως A 15, 3.

iūdīco (πρόφ. iudico), 1. δικάζω, καταδικάζω. 2) exulem iudico aliquem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον), καταδικάζω τινὰ εἰς ἐξορίαν, ἐξορίζω. hostem iudicatum καίπερ κριθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρὸν τῆς) πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω Hn 13, 2. A 13, 3. 16, 1. 20, 5.

4) συνάγω, συμπεραίνω A 15, 3. Iuppiter (πρόφερε Juppiter), γεν. Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀφαιρ. Iove, ἄ., Ζεὺς. Iuppiter optimus maximus Ζεὺς ἄριστος μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνῶ, ὀρκίζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ., δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6, 3.

3) iuris consultus, ἄ., ὁ νομομαθῆς, (δεινὸς νομικὸς).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi, δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure iurando), οὐ., ὄρκος (τῶν πολιτῶν). Ὁ ὄρκος τῶν στρατιωτῶν ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ἰδ. iubeo.

iuencus, i, ἄ., (πρόφ. juencus), νέος ταῦρος, μόσχος.

iuvit, ἰδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum, 1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ' αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ., πλησίον.

K

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo = καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι) τ. ἔ. ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.

priēdie kal. (=kalendas) Aprīles τῆ προτεραία τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (ἤτοι τῆ 31 Μαρτίου).

L

labor, ōris, ἄ., μόθος, ταλαιπωρία. lacesso, īvi, ītum, 3. «καταπειράζω», προκαλῶ.

laciīma, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.

lapis, īdis, ἄ., (λίθος). 2) «ἕρος», «στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ ἐπιθ. miliarīus (=ἔχων 1000), ὁ μυλιοδείκτης λίθος, τὸ μυλιάριον (=1000 ῥωμαϊκὰ βήματα) ἰδὲ καὶ passus.

- largitĭo, ōnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).
- laŭs, laŭdis, ἔπαινος, ἐπαινετική ἀναγνώρισις.
- laŭtus, (κυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω, ἔθεν λελουμένος, λουσμένος). 2) μεγαλοπρεπής, sum inprimis laŭtus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῆν ἐν πᾶσι λαγῶις»), εἶμαι πολὺ γενναιοδωρος (ἐν τῇ ζῶῃ).
- lectĭca, ae, (ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον], κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.
- lecticŭla, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectĭca), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.
- lectĭo, ōnis, ἀνάγνωσις.
- lector, ōris, ἀ., ἀναγνώστης.
- legātus, i, ἀ., πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὕπαρχος A 6, 4.
- lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.
- lēvis, e (κοῦφος). 2) ὁ μὴ ἔχων βαρῦτητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου: ἀνεκτὸς A 22, 3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος A 15, 1.
- lēvo, 1. ἀνακουφίζω.
- lex, legis, νόμος.
- libenter, ἐπίρρ., ἀσμένως.
- liber, bri, ἀ., βιβλίον.
- liberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός. liberalĭtas, ātis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.
- liberalĭter, ἐπίρρ., φιλοξένως, ἐλευθερίως.
- librarĭus, ĭi, ἀ., (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.
- littĕra, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή. 3) Graecae litterae, τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλήν. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχνη (σπουδαί) C 3, 1. A 1, 2. 5) ἡ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.
- litterātus (δεδιδασκεμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσει, (ἐγγράμματος).
- lĭtus, ōris, οὐ., ἀκτὴ, παραλία.
- locuplĕto, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).
- locus, i, ἀ., (πληθ. loca, orum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1, 2. Hn 11, 1. A 20, 1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12, 3. τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2, 4. Hn 3, 4. εὐνοϊκὸν σημεῖον, εὐκαιρία Hm 1, 2.
- longĕ, ἐπίρρ., (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκριτ. longĭus (=diutius).
- longus, μακρὸς, σχινοτενής.
- lumbus, i, ἀ., ἰσχίον (ἐξ οὗ lumbago ἰσχιάς, ὀσφυαλγία).
- luxuriā, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρρ., μᾶλλον.
 magister, tri, ἀ., (ἄρχων). 2) magister equitum ἑπιπαραχος.
 magistrātus, ūs, ἀ., ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὑπατοὶ Hn 7, 2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7, 5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18, 1. 4) τὸ δημόσιον ὑπουργήμα A 18, 6.
 magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).
 magnitūdo, īnis, (μέγεθος). 2) μέγα ποσὸν A 14, 3. magnitūdo animi μεγαλοψυχία.
 magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12. 3. 2) πολυάριθμος Hn 3, 2.
 magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4, 1. C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20, 5. Συγκριτ. maior ἀ. καὶ θ. maius οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἀ., οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ. maxīmus μέγιστος.
 māļē, ἐπίρρ., κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.
 malle, πρτ. ὑποτ. τοῦ β. malo. malo, malūi, malle (mage [= magis] † volo), μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.
 mālum, i, οὐ., τὸ κακόν, τὸ δεινόν. malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2, 1. Πληθ. mala, ὄrum, οὐ., ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἀ., (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής).
 mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do), 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.
 mānēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.
 mansi, id. maneo.
 manus, ūs, χεῖρ. id. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4, 3.
 mare, is, οὐ., θάλασσα. et terrā et mari καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4, 1.
 maritīmus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6, 1.
 mater, tris, θ., μήτηρ.
 matrimonīum, īi, οὐ., γάμος, συνοικέσιον.
 matūiē, ἐπίρρ., προώρως.
 maxīmus, id. magnus.
 medicīna, ae, φάρμακον, ἱατρικόν.
 medicus, i, ἀ., ἱατρός.
 medīmnus, i, ἀ., μέδιμνος (μέτρον ἄττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἄττικὸς μέδιμνος ἦτο (=6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.
 mediocris, e, μέτριος, μέσος A 13, 3. 2) μτφρ. μέτριος, μικρὸς, ὀλίγος A 13, 4.
 medītor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω).

mēmōr, ōris, μνήμων.
 memorīa, ae, (μνήμη). 2) φήμη,
 διήγησις, διάδοσις Hn 8, 2. 3) μνή-
 μη, (οἱ ἐπιγιγνώμενοι) Hn 13, 3.
 mendaciūm, ūi, οὐ., ψεῦδος.
 mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρό-
 νημα.
 mensis, is, ἀ., μῆν. in singulos
 menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνι-
 αίως.
 mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
 mentiō, ōnis, μνεῖα. mentione
 factā μνεῖας γενομένης.
 mercennariū, μισθοφορικός.
 merēo, ūi, ūtum, 2. (ἄξιός εἰμι).
 2) primum stipendium mereo
 τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μι-
 σθοῦ εἶμαι ἄξιός, τελῶ (κάμνω)
 τὴν πρώτην στρατείαν.
 meritō, ἐπίρρ., δικαίως.
 -met, μόρ. ἐγκλιτ. γε. ἰδ. egōmet.
 metior, mensus sum, 4. ἀποθ.
 μετρῶ.
 meus, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā
 μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω
 τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
 miles, līlis, ἀ., στρατιώτης.
 mille, ἄκλ., χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ.
 milia passuum trecenta χιλιάδες
 βημάτων τριακόσια.
 minor, ἀ. καὶ θ., mīnus οὐ. (γεν.
 minōris· συγκρ. τοῦ parvus),
 μικρότερος. minor quinque et
 viginti annis natus (ἰδ. nascor)

ἦσσαν τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν
 γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν,
 μόλις εἰκοσιπενταετής.
 mīnus, συγκρ. ἐπίρρ., ἦττον, ὀλι-
 γώτερον. minus robustus = non
 robustus ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλι-
 γον ἰσχυρός.
 mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήτ-
 τομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 misi, ἰδ. mitto.
 mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω,
 στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπι-
 στέλλω A 16,3. 20, 1.
 moderatiō, ōnis, μετριασμός, ἡ
 (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) με-
 τριότης, περιορισμός.
 modicus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
 modius, ūi, ἀ., μόδιος (μέτρον σι-
 τηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας = $\frac{1}{6}$
 τοῦ ἄττικοῦ μεδίμνου). Γεν.
 πληθ. (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
 modō, ἐπίρρ., μόνον. modo-mo-
 do ὅτε μὲν-ὅτε δέ. non modo...
 sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 modus, i, ἀ., τρόπος. 2) modus
 mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ
 μετρεῖν (ἦτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2, 6.
 mons, montis, ἀ., ὄρος.
 monumentum, i, οὐ., (μνημεῖον).
 τάφος (= 2) sepulcrum).
 morbus, i, ἀ., νόσος. morbus ocu-
 lorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλ-
 μῶν, ὀφθαλμία.
 mōrior, mortūus sum, mōri, 3.
 ἀποθ. ἀποθνήσκω.
 morōr, 1. ἀποθ., διατρίβω. cum diu-

tius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν Hn 5, 1. 3) διατρέβω (ἐπὶ τόπου) A 20, 1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ., ἔθος A 6, 2. 2) πληθ. (ἠθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος C 3, 5. A 5, 3. 14, 2. 19, 1. 3) τὰ ἦθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3, 3. τὰ ἦθη (τῶν προγόνων) A 18, 1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω). 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσει) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὔτοι νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος).

multitūdo, īnis, πληθὺς, πληθός, σμῆνος (κοπάδι).

multō, ἐπίρρ., πολλῶ, πολύ.

multus, πολὺς Hn 1, 2. 5, 3. 2) πολὺς, ὑπερβολικὸς A 13, 5. 3) οὐσ. multa, ōrum, οὐ., πολλὰ Hn 2, 3. 4) πολὺς, μέγας C 3, 4.

munditiā, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας).

municipiūm, īi, οὐ., ἰσοτελὴς πόλις. Πόλις ἐκτός τῆς Ἰταλίας κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίους ἄρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ ῥωμαίου πολίτου.

munīo, īvi, ītum, 4 (ὀχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω (ἀνοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ōris, οὐ., λειτουργία, (καθηκόν). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7, 3. 12, 3. 3) munus fortunae εὐνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, ī, ἄ., (τοῖχος). 2) muri (πλ.) τὰ τείχη τῆς πόλ., τείχισμα. multatīo, ōnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχὴ). mīto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ., διότι.

namque, σύνδ., διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci, 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὡς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον· ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγοῦμαι.

nascor, natus sum, nasci, 2. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusilla (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natīo, ōnis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22, 2. 2) χα-
ρακτήρ, φύσις, φυσική κλίσις, τὸ
φυσικὸν A 5, 1. 17, 3.

natus, id. nascor.

naufragium, ii, οὐ., ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός. castra nau-
tica τὸ ὀρμητήριον τῶν νεῶν,
νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων,
ὅτις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων
μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν
νεωλοκουμενων πλοίων).

navalis, e, ναυτικός. proelium na-
vale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ., ἕνα μὴ, ὅ-
πως μὴ.

nē, μόρ. ἐγκλιτ., εἰ, ἄν...

nēc ἢ nēque, σύνδ., οὔτε, μήτε, καὶ
οὐ, καὶ μὴ, καὶ δέν, καὶ νὰ μὴ.

necesse, ἄκλ., necesse est δεῖ,
ἀνάγκη εἶναι.

necessitudo, inis, (ἀνάγκη). 2)
σύνδεσμος (ὕπηρεσιακός). C 1, 3.

Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς
τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὓς ὁ κληρὸς
(=sors, τ. ἔ. ἢ τοῦ θεοῦ κρίσις)
εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους, δι' ἀρ-
ρήκτου ἠθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς
οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ
ἐπίστος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς
τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τιοαύτη
σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκα-
λεῖτο necessitudo. 3) οἰκειότης,
στενὸς δεσμὸς ἢ σχέσις μεταξὺ
συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας A
19, 4.

nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὀ-
νομ. καὶ αἰτ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν
ὅ,τι ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυ-
σικὸς νόμος, ἱεροσυλία· id. duco
ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12, 3. λέγω
ὅτι δέν... Hm 1, 5.

negōtium, ii, (nec καὶ otium),
ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullius, δοτ. nemini,
αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ
τοῦ nē καὶ hēmo [=homo]),
οὐδεὶς A 6 3. 2) ἐπιθετικῶς =
nullus A 19, 3.

neptis, is, ἐγγόνη.

neque, id. nec. 2) neque multo
post οὐ πολλῶ ὕστερον, μετ' οὐ
πολύ.

néuter (nē-ūter), néutra, néutrum,
οὐδέτερος. in néutram partem,
εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε
πάρα πολύ, οὔτε πολὺ ὀλίγον).
id. conspicio.

nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nulli
rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ., κατ' οὐδέν A 21, 5.

nihilō, ἐπίρρ., (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ
nihillum, i, οὐ., οὐδέν). nihilō
setius οὐδέν ἤττον.

ni-si, σύνδ., εἰμὴ, ἐὰν μὴ (=si non).
nego nisi (=dico non..nisi) λέ-
γω ὅτι δέν... ἐὰν μὴ, λέγω ὅτι τό-
τε μόνον..., ἐὰν.

nobilis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ no-
sco]). 2) οὐσ. πλθθ. nobiles, ium
ἄ., οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν

Ῥώμη ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἤρξαν ἄνωτέρας ἀρχάς C 2, 3. 3) ὀνομαστός. nobilis feror φέρομαι, θεωροῦμαι (ὧν νέος) διακεκριμένος A 3, 1.

nocendus, ἰδ. noceo.

noceo, cūi, —, 2, (μετὰ δοτ.) βλάπτω.

noctū, ἐπίρρ., νύκτωρ, (ἐν καιρῷ) νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ne-vōlo), nolūi, nolle (ἀνώμ.), δὲν θέλω.

nomen, īnis, οὔ., ὄνομα. sine nominibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόματος). suo nomine ἰδ. suus.

nomino, 1. ὀνομάζω.

nōn, οὔ, οὔκ, ὄχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ., ἐνενηήκοντα.

nonnihil, ἔστιν ὅ,τι, τί. nonnihil temporis τὶ χρόνου, χρόνον τινά.

οὔσ. nonnulli, ōrum, ἄ., τινές.

nōnus, ἕνατος.

notitia, ae, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3, 4.

A 18, 2. ἀναφέρω, μνημονεύω A 28, 3.

novem, ἐννέα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ πέπλου). 2) ἐπὶ γυναικός· alicui λαμβάνω τινά σύζυγον (ὑπανδρεύομαι).

nullus, (γεν. nullius, δοτ. nulli, κλπ.) οὔδεις C 2, 4. A 6, 3. 14, 3. 18, 2. 2) οὔσ. οὔδεις Hn 5, 1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.), εἰ, ἄν... numerus, i, ἄ., ἀριθμός A 12, 4.

2) δύναμις Hn 2, 1.

numquam, ἐπίρρ., οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ., νῦν, τώρα.

nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptiae, arum, μόνον κατὰ πληθ.

(ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

nūpta, μτχ. ἰδ. nubo.

O

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔνεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) obductā nocte (ἐνν. caelo) ἔξωπλωθείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ), νυκτός ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός, (ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ).

obductus, ἰδ. obduco.

obiecti, ἰδ. obicio.

obiciō (πρόφ. objicio, ob καὶ jacio), ieci, iectum, 3. (προβάλλω). 2) με ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσομαι quo repentino visu obiecto οὔ (=τούτου δέ) τοῦ ἀπροσδοκῆτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τούτου φαινομένου.

obitus, ūs, ἄ., (ob eo), θάνατος.

ob-sacro (ob καὶ sacro), 1. ἐξορκίζω, ἐκτεύω ἰδ. oro.

ob-sēquor, 3. ἀπέθετ. (ἔπομαι).

2) studiis (δοτ.) = εἶμαι (ψ υ χ ἦ καὶ σ ὶ μ α τ ι) ἀφιερωμένος εἰς

τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.
 observantia, ae, (λεπτή εὐλάβεια),
 μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορὰ ἐπι-
 φυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης
 πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως).
 obses, obsidis, ἄ., ὄμηρος.
 ob-sidēo (ob καὶ sēdeo), sēdi,
 sessum, 2. πολιορκῶ.
 obtinatīo, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη.
 taciturnā obtinatione διὰ τῆς
 σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ
 τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.
 obtestatīo, ōnis (ἐπιμαρτυρία).
 obtestationes patris οἱ τοῦ πα-
 τρὸς ἐξορκισμοί, (αἱ θερμαὶ) ἱ-
 κεσία (παρακλήσεις) τοῦ πατρὸς.
 obtūgi, ἰδ. obtingo.
 ob-ūnēo (ob καὶ tēnēo), tinūi,
 tentum 2. κατέχω, καταλαμβάνω
 A 6, 4. 2) διατηρῶ A 1,1.
 ob-tingo (ob καὶ tango), tūgi,—3.
 (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,
 κλήρω δίδομαι.
 obtrectatīo, ōnis, (κακοήθης) ἄ-
 μιλλα, κακεντρεχῆς ἀνταγωνισμός.
 obviam, (ἐπιπρ. εἰς ὑπάντησιν). 2)
 obviam venio ἀντεπεξέρχομαι,
 ἀντιτάσσομαι ἰδ. καὶ venio.
 occasīo, ōnis, εὐκαιρία.
 oc-cido (ob καὶ caedo κόπτω), cī-
 di, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ
 πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre
 occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος,
 μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.
 occupaīo, ōnis, ἀσχολία, ἐνασχό-
 λησις.

oc-cūpo (ob καὶ cūpio), 1. κατέχω.
 sum occupatus in apparando
 (ἐνν. bellum ἢ copias) εἶ-
 μαι ἀπησχολημένος περὶ τὸ παρα-
 σκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πο-
 λεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολε-
 μικὴν παρασκευήν. occupo saltū
 exitū (αἰτ. πληθ.) κατέχω, κα-
 ταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς
 ἐξόδους.
 octoginta, ὀγδοήκοντα.
 oculū, i, ἄ., ὀφθαλμός.
 odiū, īi, οὔ., μῖσος. odium pa-
 ternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς
 κληρονομικὸν μῖσος.
 of-fendo, ndi, nsum, 3. προσ-
 κρούω, (πειράζω).
 offensīo, ōnis, σύγκρουσις, δυσα-
 ρέσκεια, δυσκρέστησις.
 officīum, īi, οὔ., 1) (προθυμία εἰς
 τὸ ἐξυπηρετεῖν), ἐξυπηρετικότης,
 καλωσύνη A 2, 6. 2) ἔφσεις τοῦ
 ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις
 τοῦ καθήκοντος, ἐπίγνωσις, κα-
 θήκον A 6, 5.
 o-mitto (ob καὶ mitto), 5. παρα-
 λείπω (ἐν τῇ διηγῆσει).
 omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος,
 ὀλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3, 2.
 14, 3.
 opēra, ae (ἐργασία, προσπάθεια).
 2) cuius operā (ἀφαιρ.) οὔτῃ ἐν-
 εργεία (παροτρύνσει, ὑπαιτιότητι)
 Hn 7, 3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1, 1.
 operio, rūi, rtum, 4. καλύπτω,
 σκεπάζω.

- opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.
 oppidum i. οὔ., πόλις.
 op-plēo, ēni, ētum, 2. πληρῶ.
 (γεμίζω).
 opplētus, id. oppleo.
 op-prīmo (ob καὶ prēmo), pressi,
 pressum, 3 (καταπιέζω). 2) κα-
 ταβάλλω, ἀφανίζω.
 op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsi-
 dēo), 1. πολιορκῶ.
 ops (ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον ἐν
 τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ.
 ope)· πληθ. opes (γεν. opum),
 δύναμις, ἰσχύς Hn 10, 2. 2) βοή-
 θεια Hn 1, 3. 3) χρηματικὰ μέσα,
 περιουσία A 2, 3. 4.
 optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus),
 ἀριστος, ἐξαιρετος, ἐξαισιος, ἐπι-
 τηδειότατος, ἐπιδεξιότατος.
 oratīo, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντο-
 μος) A 22, 1. 2) λόγος γραπτὸς
 C 3, 3.
 orātor, ōris, ἄ., ῥήτωρ.
 orbis, is, ἄ., (κύκλος). 2) orbis
 terrārum ἢ οἰκουμένη.
 ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρο-
 νολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne
 enumerō) ἐν (χρονολογικῇ) δια-
 δοχῇ καταγράφω.
 ordo, ordīnis, ἄ., τάξις A 18, 3. 2)
 τάξις θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,
 6. ordo equester ἢ ἱππὰς τάξις, ἢ
 τάξις τῶν ἱππέων, ἢ ἱππικὴ τάξις.
 origo, gīnis, (γένεσις). Πληθ. O-
 rigīnes «Ἄρχαι» C 3, 3. 3) γένος,
 οἰκογένεια A 1, 1. 3) familia-
 rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν
 δένδρον A 18, 2.
 ortor, ortus sum, ortiri, 4. ἀποθ.
 (ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) ortor
 a+ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἄνευ τῆς a προ-
 θέσ.) κατάγομαι ἀπό...—notans
 quis a quōque (=et a quo) or-
 tus (ἐνν. esset) quos honores
 (cepisset) quibusque tempori-
 bus cepisset (honores) ἀναφέρων
 τίς [ἦτο] (πῶς ὀνομάζετο) [καί]
 ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχῆς
 (τιμητικὰ ἀξιώματα) κατέλαβε
 καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε)
 κατέλαβεν (αὐτάς) A 18, 3.
 oris, id. os.
 ornātus, (κεκοσμημένος). 2) ἐξω-
 πλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργί-
 σκον), μεθ' ὅλης τῆς σκευῆς του.
 Hn 3, 4.
 orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλειζω, λαμ-
 πρόνω.
 oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro at-
 que obsecro θερμῶς ἱκετεύω,
 (ἐξορκίζω): id. obsecro.
 ortus, id. orior.
 ōs, ōris, οὔ., (στόμα) 2) (φωνητι-
 κὸν ὄργανον), προφορά.
 oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλιῶ.
 os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δει-
 κνύω Hn 11, 2. 2) δηλῶ Hn 12, 5.
 ostentatio, ōnis, μεγαλαυχία, καύ-
 χησις, ἐπίδειξις (ματαιαία).
 otium īi, οὔ., (ἀπραγμοσύνη). 2)
 (ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη
 ἡσυχία) «ἀσφάλεια καὶ γαλήνη»
 εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

paci, δοτ. τοῦ pax.
 paene, ἐπίρρ., σχεδόν.
 palam, ἐπίρρ., (φανερῶς), ἰδ. facio.
 par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.
 pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,
 δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par
 non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμη-
 τικῶς εἶμαι κατώτερος). par prin-
 cipibus (δοτ.) ὅμοιος τοῖς μεγά-
 λοις (τ. ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν
 ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-
 σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).
 par...ae ὅμοιος... ἤ, ὅμοιος...
 καί, ὅμοιός τινι... ..in pari peri-
 culo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-
 στάσει) ὁμοίου κινδύνου Hn 2,1.
 pārēo, rūi,—, 2. (φαίνομαι). 2)
 ὑπακούω, πείθομαι.
 pārō, 1. bellum παρασκευάζω πό-
 λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-
 λεμον.
 pars, partis, μέρος, τμήμα A 2, 3.
 2) πλευρὰ Hn 12, 3. 3) κόμμα A
 2, 2. partes Sullānae (Cinnānae)
 ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ
 Κίinna). partes optīmae τὸ ἀρι-
 στοκρατικόν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητι-
 κόν) κόμμα, ἥτοι οἱ optimātes
 (γεν.) -ium.
 parum, ἐπίρρ., ὀλίγον. non parum
 ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως.
 passus, Hn 13,3. A 2,4, ἰδ. patior.
 passus, ūs, ἀ., βῆμα (ῥωμ. βῆμα
 =5 πόδες, δηλ. 1 48 μέτρου. Ἐ-
 πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ

mille) passūum decem=χιλιάδες
 βημάτων δέκα (=10 ῥωμ. μίλια),
 δηλ. 14.800 μ., ἥτοι 15 περίπου
 χιλιόμετρα.
 patē-facio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ
 facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.
 loca τὰ δύσβατα μέρη κάμνω βα-
 τά, προσιτά, ἀνοίγω δρόμους, ὁ-
 δοποιῶ τὰ ἄβατα.
 patefēci, ἰδ. patefacio.
 patēo, tui,—, 2. ἀναπέπταμαι. ho-
 nores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-
 ναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἡ
 πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐ-
 λευθερά (ἀνοικτή).
 pater, tris, ἀ., πατήρ. 2) πληθ. ὡς
 τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγ-
 κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους)
 patres conscripti (=senatores)
 [ἰδ. conscriptus]. pater familiās
 (familias εἶναι ἀρχαῖκός τύπος
 τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἀ.,
 ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
 paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
 pätior, passus sum, pätii, 3. ἀποθ.
 ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐ-
 πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,
 3. A 2, 4.5.
 patīia, ae, πατρίς.
 páucus, (πρβλ. παῦρος, σχεδὸν
 μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι
 (τὸν ἀριθμόν).
 páulum, ἐπίρρ., μικρόν, ὀλίγον. pau-
 lum modo ὀλίγον μόνον.
 pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰρή-
 νης, συνομολόγησις εἰρήνης A18.2.

- pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία.
 pecuniōsus, πολυχρήματος, εύκα-
 τάστατος.
- pedester, sris, stre, πεζικός, τῆς
 ξηρᾶς.
- pedisēquus, i, ἄ., (pes καὶ sequor)
 ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ
 συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχό-
 μενον).
- pello, pepūli, pulsum, 3. ὠθῶ,
 ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀπο-
 κρούω, νικῶ.
- pendo, pependi, pensum, 3. (στα-
 θμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.
- pepūli, ἰδ. pello.
- per, ποθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.):
 α) τοπικῶς Hn 4, 2. per lumbos,
 κατὰ τὰ ἰσχία. β) πρὸς δῆλωσιν
 τῆς αἰτίας: per senatum ἕνεκα
 τῆς συγκλήτου, καλυψούσης (μὴ
 ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.
- peraeque, ἐπίρρ., πᾶνυ ἐξ ἴσου,
 (πᾶνυ ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κα-
 νονικῶς.
- per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέ-
 ρας. rebus peractis τῶν πραγμά-
 των εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν
 διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).
 propositum φέρω εἰς πέρας τὸν
 σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consu-
 latu peracto τῆς ὑπατείας περα-
 τωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑ-
 πατείας).
- perceptus, ἰδ. habeo.
- per-cipio (per-cipio), cēpi, cep-
 tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνω-
- ρίζω, ἐκμανθάνω.
- per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἔγω Hn
 4, 3.
- peregrinatīo, ōnis, ἀποδημία, δια-
 τριβὴ ἐν ξένη χώρᾳ.
- per-ēo, īi, ītum, īre, ἀπόλλυμαι
 ἀποθνήσκω.
- per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω.
- perfunctus, ἰδ. perfungor.
- per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ.
 (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.)
 ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνᾶω)
 μόχθους.
- pericūlum, i, οὐ., κίνδυνος.
- peritūrus, ἰδ. pereo.
- perītus, ἔμπειρος.
- per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ δι-
 ἔλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) κα-
 ταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός),
 ἐξαρτῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου).
- perpetūo, ἐπίρρ., διηνεκῶς, ἀδια-
 λείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.
- perpetūus, (διηνεκῆς), ὅλος. C 1, 3.
 2) odium perpetuum μῖστος διαρ-
 κές, ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hn
 4, 3.
- per-serībo, 3. γράφω, ἱστορῶ (λε-
 πτομερῶς, διεξοδικῶς,
 ἀκριβῶς).
- persecūtus, ἰδ. persēquor.
- per-sēquor, 4. ἀποθ. διώκω ἀκα-
 ταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς
 Hn 1, 4. 2) (ἐνν. scripturā γρα-
 φῆ) ἐκθέτω, ἐγγράφως (κατὰ
 χρονολογικὴν σειρὰν) περιγράφω,
 πραγματεύομαι C 3. 4. 5.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
 persuasēram, *ιδ.* persuadeo.
 (pertaedet), pertaesum est, 2.
 ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) ne-
 negotii suscepti κόρος, ἀηδία,
 ἀνία (βαρεμός) ἔλαβέ με τοῦ ἀνα-
 ληφθέντος (ὑπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
 καταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
 ἔργον.
 per-terrēo, rūi, rītum, 2. κατα-
 πλήττω.
 perterrītus, *ιδ.* perterreo.
 pertinācia, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπι-
 μονή.
 pertinēo (per-tēneo), tinūi, (ten-
 tum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέ-
 ρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.
 per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν
 φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.
 per-vēnio, 4. ἀφικνοῦμαι. perve-
 nio ad desperationem περιέρχο-
 μαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-
 πελπίζω (ἀπελπίζομαι).
 per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2) per-
 verto mores διαστρέφω, δια-
 φθείρω τὰ ἤθη.
 petiērim=petiverim, *ιδ.* peto.
 pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (ἔρωδῶ,
 πρβλ. πέτομαι), ἐπιφέρομαι. 2) pe-
 to ut παρακαλῶ νά... 3) Etrutiam
 διευθίνομαι εἰς Ἴ. Hn 4, 2. 4)
 honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα.
 salutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν
 διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζη-
 τοῦμαι.
 piētas, ālis, (εὐσίβεια, αἰσθημα
 ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-

τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἤτοι:
 πρὸς θεοῦς, πατρίδα, γονεῖς καὶ
 στενοὺς συγγενεῖς). 2) σεβασμός,
 εὐσέβεια, ἢ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
 ἀγάπη A 5, 1. ἢ πρὸς τοὺς γονεῖς
 ἀγάπη A 17, 1.

plebes, εἰ, ὁ λαὸς (ὡς τάξεις, ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
 καὶ τὴν σύγκλητον)· *ιδ.* tribunus.
 plerīque, pleraeque, plerāque, οἱ
 πολλοί, ἢ πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
 στον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὐ., μάλυβδος.

plurīmus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖ-
 στος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus)
 πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.) ar-
 mati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμένων.
 2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ
 γεν.) : plus salis πλέον κομψότη-
 τος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ὡς
 ἐπίρρ., πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνήθ. πληθ. Poeni,
 ōrum, καὶ ἐπίθετον Poenīcus
 (ιδὲ Πίνακα ἱστορ. καὶ γεωγραφ.)
 ἀντὶ Punīcus = Karthaginiensis
 (πρβλ. poena [ποινή,] — i ūnio,
 moenia—mūnio).

poēta, ae, ἀ., ποιητής.

poētīcē, ēs, (αἰτ.-en), (ἐλληνικὴ
 καὶ ῥωμαϊκὴ) ποίησις.

poētīcus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς..).
 pol-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.
 ὑπισχνόμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή. pompa funē-
ris πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπτής
κηδεία (ταφή).

pōno, posūi, posūtum 3. (τίθη-
μι). 2) princeipem, (τάττω τινά)
ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρα-
τοῦ). pono castra στρατοπεδεύω.
pono statuam ἰδρύω, ἀνεγείρω
ἀνδριάντα.

popūlus, i, ἄ., λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ōnis, κτῆσις (ἰδία κτῆ-
μα ἀκίνητον), κτῆμα.

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ pos-
sum.

possum, potūi, posse, δύναμαι.
ut omnes honores quos pos-
sent (ἐνν. habēre) haberent
ὥστε νὰ ἐπιδαψιλεύσωσι πάσας
τάς τιμάς, ἀς ἡδύναντο νὰ (ἐπιδα-
ψιλεύσωσιν).

post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ.
2) ἐπίρρ. ἔπειτα. multo post
πολλῶ (πολύ) ὕστερον.

postēa, ἐπίρρ., ὕστερον, μετὰ ταῦτα.

postquam, σύνδ., ἀφοῦ = post-
quam.

posterus, ὕστερος, ὑστεραῖος.

postquam, σύνδ. μετὰ πρkm. ὀριστ.
= ὡς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ.
ὀριστ. = ὕστερον ἢ, ἐξ οὔ, ἀφ' οὔ.

postulo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn
2 4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ
ἀπρμφ.) Hn 12, 3.

posuero, ἰδ. pono.

potens, ntis (δυνάμενος). 2) ὑ-

περθ. potentissimus μέγα δυ-
νάμενος, μεγίστην ἐπιρροήν ἔχων
(ἀσχεδῶν).

potentia, ae, ἰσχύς (προσωπική
ἐπιρροή ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν
ἰσχύν τῶν νόμων), αὐθαιρέσια.

poteram, πρτ. ὀριστ. τοῦ possum.

potestas, ātis, δύναμις, ἰσχύς A
4, 1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C
2, 3. 3) sum in potestate meā
εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι
ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem
sui facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἑαυ-
τοῦ μου πρὸς τινά, ἀφίνω τὸν
ἑαυτόν μου ἐκτεθειμένον, ὥστε νὰ
συλληφθῇ ὑπὸ τινος (αἰχμαλώτως).

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπερθ.

potissimum, μάλιστα, κατὰ προ-
τίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11, 6.
ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχήν A 3, 3.
potuero, ἰδ. possum.

potuisse, πρkm. ἀπρμφ. τοῦ ῥ.
possum.

praebeo (prae καὶ habeo). būi,
lītum, 2. (παρέχω). 2) me eā-
dem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω
ὁμοίαν περιστάσιν (κατὰ λέξιν:
παρέχω ἑμαυτὸν ὁμοίας περιστά-
σεως).

praeceptum, i, οὔ., διδασκαλία.
δύγμα A 17, 3. 2) διαταγή, ἐντο-
λή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γεν:
κατὰ διαταγήν (τινος) Hn 11, 4.

prae-cipio (prae καὶ capio) προ-
λαμβάνω. 2) ut διατάσσω... νά.

prae-cipue, ἐπίρρ., ὅπως ιδιαιτέρως,

ἐξαιρέτως.
 prae-dīco, 3. προλέγω A 16, 4.
 prae-dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω
 A 13, 7.
 praedūm, īi, οὐ., κτήμα, γαιοκτη-
 σία.
 praeesse, *id.* praesum.
 praefectūra, ae, ἀξίωμα ἐν τῷ στρα-
 τῷ παρεχόμενον ἐν τῇ διοικήσει
 ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπά-
 του ἢ στρατηγού εἰς ῥωμ. ἰππεῖς,
 διοίκησις, ὑπαρχία.
 praefectus, i, ἀ., ἐπιτηρητής, ἐπό-
 πτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοι-
 χεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.
 praefūi, *id.* praesum.
 praemium, īi, οὐ., βραβεῖον, ἀντα-
 μοιβή.
 praes, praedis, ἀ., (ἡ ὑπὲρ ἐργο-
 λήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδο-
 μένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
 2) ὁ (ἀξιώχρεως) ἐγγυητής.
 prae-scribo, 3. (προγράφω). 2)
 ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλλω,
 προδιαγράφω, διατάσσω.
 praesens, ntis, παρών. *id.* prae-
 sum.
 praesidium, īi, οὐ., (φρουρά, στρα-
 τός). 2) πληθ.=castra náutíca.
 praestitisse, *id.* praesto.
 prae-sto, stīli, stītum, 1. ὑπερ-
 βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn
 1, 2. A 3. 3. 48, 5. 2) ἐκτελῶ, πρα-
 γματαποῶ, ἐκπληρῶ A 15, 1.
 prae-sum, fūi, esse (προῖσταμαι).
 2) ἀναλαμβάνω διοικήσιν, διοικῶ.

praeesse coepit (=praefuit ἤρξε).
 3) potestati προῖσταμαι ἐξουσίας,
 διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξίωμα.
 praeter, πρόθ. μετ' αἰτ., πλὴν, ἐκτός
 Hn 3, 4. A 14, 3. 2) παρὰ + αἰτ.
 Hn 12, 5. 3) κατ' ἐξαιρέσιν, ἐκτός
 A 1, 3. 2, 4.
 praeter-ēā, ἐπίρρ., ἐκτός τούτων,
 πρὸς τούτοις, πλὴν τούτου.
 praeter-ēo, īi, ītum, īre, παρέρ-
 χομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
 praeterībo, *id.* praetereo.
 praeterquam, ἐπίρρ., ἐκτός, πλὴν.
 praeterquam quod ἐκτός ὅτι.
 praetor, ōris, ἀ., (πραίτωρ) στρα-
 τηγός (τὸ ὑπατον πολιτικὸν ἀξίω-
 μα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).
 praetūra, ae, στρατηγία.
 prēces, γεν. precum (κατὰ πληθ.)
 δέησις, παράκλησις.
 prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
 ζω), καταδιώκω, (πεισματωδῶς),
 πρόσκειμαι. 2) premor valetu-
 dīne κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθε-
 νείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).
 pretium, īi, οὐ., (τιμή). 2) ἀργύ-
 ριον, χρήματα.
 (prex), *id.* preces.
 pridīe, ἐπίρρ., τῇ προτεραίᾳ. pri-
 die Kal(endas) Aprīles τῇ προ-
 τεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπρι-
 λίου (=τῇ 31 Μαρτίου).
 prīmo, ἐπίρρ., πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
 primum = primo, δ' ἰδέ.
 primus, ποῶτος.
 princeps, cīpis, ἀ., (ἄρχων), πρῶ-

- τος Hm 3,3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2, 6. ἡγεμῶν A 20, 5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17; 3. 4) πλ.θ. principes οἱ πρόκριτοι (πολιῖται), οἱ μεγάλοι Hn 9, 3. A 3, 1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες A 16, 4. 19, 2.
- principātus, ūs, ἄ., ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4 (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2, 2.
- prior, ἄ. καὶ θ. prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.
- pristīnus, πρότερος.
- prius, ἐπίρρ. συγκρ., πρότερον.
- priusquam, σύνδ., πρὶν ἢ, πρὶν.
- privātus, i, ἄ., ὁ ἰδιώτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος).
- privignus, i, ἄ., πρόγονος, (ὁ προγόνος).
- pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ., πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρὸς...
- probabīlis, e, (εὐλόγος, πιθανός). 2) δόκιμος.
- probo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.
- procuratīo, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοικήσεις, δημοσία ὑπηρεσία.
- pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν υποθέσεων.
- prodītus, ἰδ. prodo.
- pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέρω) 2. memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria pro-
- dita est εἴδησις διεδόθη.
- pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δελεάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω (παρατείνω) τὴν ζωὴν.
- productus, ἰδ. produco.
- proelīum, ἴι οὐ., (σμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτική μάχη), ναυμαχία.
- profectus, ἰδ. proficiscor.
- professus, ἰδ. profiteor.
- proficiscens (ἀντὶ profectūrus = μέλλον νὰ πορευθῆ) Hn 2, 3. ἰδ. proficiscor.
- pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι Hn 2,3. βαδίζω ἐναντίον 5, 1. 8, 1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.
- profitēor (pro-fāteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ἐμολογῶ, λέγω.
- pro-fi-īgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.
- pro-fūgīo, 3. προφεύγω. 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7, 6.
- progressus, ūs, ἄ., πρόοδος, προκοπή.
- pro-hībēo (pro-hābeo), būi, bītum, 2. ἀπείρωγω. transitū (ἀφαιρ.) ἀπείρωγω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.
- pro-lābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπικτηθῆναι: εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρυσιν).

pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχυοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pro-nuntiō, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.

1. propāgo, 1. διαδίδω, μεταφυτεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνειν τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.

2. propāgo, ginis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οικογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα οἰκογενειακόν).

propatulūm, i, οὖ., (κυρ. μέρος ἐκθειμένον εἰς τὰ ὄμματα πάντων), προαύλιον, αὐλή.

propetē, ἐπίρρ., ταχέως, ἐν σπουδῇ.

propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησιόχωρος.

proprius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.

pro-rōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (ὀρίζω) φάρμακα.

propositum, i, οὖ. (τὸ προκειμενον), σκοπός.

propter, πρόθ. (μετ' αἰτ.), ἕνεκα, διὰ+αἰτ.

pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἔξορμῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τὸσαύτη ὄρμη τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τὸσαύτης ὄρμῆς ἐνέπεσεν (ἔξεδιγλώθη) ἡ νόσος.

pre-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.

prospeiītas, ātis, εὐτυχία A 19, 3.

prospeiītas valetudinīs ἀκμὴ εὐρωστίας, καλὴ (ἄκρα) ὑγεία.

pro-spīcio (pro-spēcio), spexi, spectum, 3. (προσρῶ). 2) βλέπω μακρὰν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπίρρ., «καθ' ὅ», ὥς, καθάπερ.

provīdēo, 2. (προνῶ). 2) λαμβάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.

provincīa, ae, ἐπαρχία.

proxīmus ὑπερθ. (τοῦ proprior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11, 4, 2) προσεχῆς Hn 3, 2.

prudentiā, ae, εὐφυΐα, πρόνοια, περισκεψίς, ψυχραιμία. 2) τέχνασμα. Hn 11, 7.

publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.

publicē, ἐπίρρ., (δημοσίᾳ). 2) ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας A 3, 1. δημοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3, 1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου. A 2, 4, 3, 1.

publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους.

puer, eri, ἄ., παῖς, νεανίας. 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς», γκαρσόν) Hn 12, 4, 12,5. A 13,5.

puerilis, e, παιδικός.

pueritiā, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerūlus, i, ἄ., μικρὸν παιδίον.

pugna, ae, μάχη, πόλεμος.

pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).

pulchrē, ἐπίρρ., καλῶς, ἐπιδεξιῶς.

pullūlo, 1. (βλαστάνω [φ ο υ ν τ ὶ -
ν ω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων
καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν).

2) διαδίδομαι.

pulsus, ἰδ. pello.

puppis, is, πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ., πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται viā ἢ
p a r t e δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ., ὁπουδήποτε.

quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11, 2. 2) quaero ab aliquo
ἔρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρά
τινος.

quaesīvi, ἰδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιό-
τητος ἢ σημασίας) εἶναι...

quaestīo, ōnis, ζήτημα.

quaestor, ōris, ἀ., ταμίης.

quam, ἐπίρρ., ἢ (μετὰ τὰ συγκριτι-
κὰ καὶ τὸ alius) clarius quam
possent λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ
ἠδύναντο A 1, 3. 2) aliud acroā-
ma quam (ἀντὶ τοῦ praeter=ἐ-
κτός) anagnosten ἄλλο ἀγράμμα
ἐκτός τοῦ ἀναγνώστου). 3) μετὰ
ὑπερθετικῶν: quam plurimas...
serpentes ὡς πλείστους... ὄφεις,
ὅσον τὰ δυνατὸν περισσοτέρους
Hn 10, 4.

quandū, ἐπίρρ., ἐφ' ὅσον (χρόνον)
Hn 5, 4. 13, 3 A 3, 2. 2) (ὁ) πό-
σον χρόνον A 20, 1.

quamquam, σύνδ., εἰ καὶ. 2) ἀλλ'
ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A
16, 2. 20, 1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2)
καὶ ἐάν.

quanto, ὅσφ. tanto-quanto το-
σούτῳ—ὅσφ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ. οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνι-
κοῦ) ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19, 1.

quantus, πόσος A 20, 5. 2) (ἡλί-
κος) πόσον μέγας Hn 5, 4.

quā-re, ἐπίρρ., δι' ὅ, ἐνεκα, ὅθεν.
'Ἄλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2, 3) κε-
χωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις
quā re=ut eā re ἵνα διὰ τούτου
τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quater-
num), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.
-que, ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hm
1, 2.

quemlibet, αἰτ. τοῦ quilibet, ὁ ἰδέ.
quō, quīvi, —, (quīre), (μετ'
ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύναμαι.
querimonīa, ae, παράπρονον (μεμ-
ψμοιρία), ἀφορμὴ παραπόνων.

quī, quae, quod, ἀντων. ἀναφ.
ὅς, ἢ, ὁ Hm 1, 5. Hn 3, 1. 5, 4.
7, 3. 8, 4. 11, 3. C 3, 4. A 1, 4.
2, 5. 3, 1. 5, 4. 6, 5. 14, 3. 15, 3.
16, 3. 17, 2. 18, 3. 18, 5. 20, 3.
2) ἀντὶ σύνδ. que=et is ἢ sed
is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is

igitur, cuius = huius enim διότι τούτου A 2, 2. quā = et eā A 15, 2. quibus = iis igitur A 18, 4. — Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui = ut is ὥστε οὗτος Hn 5, 4. 11, 3. A 5, 1. 5, 4. 14, 2. 18, 2. β) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ: qui = ut is ἵνα οὗτος Hn 7, 2. 7, 5. 7, 7. 12, 2. C 2, 3. γ) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας: qui = cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 1, 3. 12, 2. A 6, 4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ., γε, τῇ ἀληθείᾳ, μάλιστα. 2) τοῦλάχιστον A 14, 1.

quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς τις, ὁ τυχών. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν, ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ A 2, 2. 20, 1.

quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinqüens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid? τίς; τί; Hn 12, 5. A 17, 1. 18, 3.

quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετικῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid, (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīvi, ἰδ. queo.

quō, ἐπίρρ. ὅπου, εἰς ὅποιον μέρος Hn 9, 1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγκριτικοῦ: quo magis Hn 10, 2.

quod, σύνδ., ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι. 2) quod nisi ἐὰν δὲ μή.

quodam-mōdo, ἐπίρρ., τρόπον τινά.

quoniam, σύνδ., ἐπειδὴ (β-βαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quodque, ἐπίρρ., ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotannis (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot anni ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ., κατ' ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ., ὁσάκις καί, ὁποσάκις καί, ὅποτεδήποτε.

R

ratio, ōnis (λογαριασμός). 2) σχέδιον, ὁδός, μέσον Hn 10, 3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14, 3.

ratus, ἰδ. reor.

recēpi, ἰδ. recipio.

re-cēpio (re καὶ cēpio), cēpi,

- ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me επανέρχομαι Hn 11, 2. 3) υποχωρῶ Hn 11, 4.
- re-cūso (re καὶ causa=δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postularent ἡρνήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαιτησίαν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεσεν ἦτο νὰ μή...
- reddīdi, ἰδ. reddo.
- red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7, 2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.
- red-ēo, īi, ītum, īre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) επανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιούμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρिसα).
- redīi, ἰδ. redeo.
- redītus, ūs, ἀ., (ἐπάνοδος). 2) πρόσσος, ἔσοδος, εἰσὸδμα.
- re-fēro, rettūli, relātum, referre. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.
- re-fīcīo (re καὶ facio), fēcī, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθήκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουν), ἢ κατάστας τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20, 3.
- regnum, i, οὐ., βασίλειον.
- relictum, ἰδ. relinquo.
- religiōse, ἐπίρρ., (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς περισκέψεως (σταθμήσεως).
- relinquo, liqui, lictum, 3. καταλείπω. scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ἱστορῶ (=memoriae prodo [ἰδ. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.
- reliqui, ōrum, ἀ., οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6, 4. reliqua τὰ λοιπὰ A 19, 1. 3) nihil reliqui facio, ἰδ. facio.
- reliquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. ἰδ. facio A 21, 5.
- remediūm, īi, οὐ., φάρμακον, (γιατρικό).
- re-mīgro, 1. επανέρχομαι.
- re-mitto. 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.
- remōtus, ἰδ. removeo.
- re-mōnēo, mōni, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2, 4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2, 4. 3) ἐκποδῶν ποιούμαι (παραμερίζω) Hn 10,3.
- re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.
- re-nuntīo, 1 ἀναγγέλλω.
- reor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. πρkm. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδ. α ὅτι.
- repentē, ἐπίρρ., ἐξαίφνης, ἀπροσδοκῆτως.
- repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.
- re-pērio, reppēri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11, 3. 2) εὐρίσκω C 3,2. causam bellandi εὐρίσκω

αίτιαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
 repero, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2)
 βαδίζω ἔρων (ἀντίθετον eo).
 re-pono. 3. καταθέτω (ὡς περισ-
 σευμα).
 repperi, id. reperio.
 re-primō, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
 χω, (σταματῶ τι).
 requiro (re-quaero), quisivi, qui-
 situm, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
 ρί τινος πράγματος).
 res, rei, I. πράγμα. in omnibus re-
 bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
 παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
 προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτά-
 σεως C 2, 3. Hn 1, 3. 7, 7. A16, 3.
 2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις
 Hn 1, 4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον
 C 2, 2. 3, 3. A 21. 1. 4) ἐπιχειρήσεις
 (ἐργολαβία) A 6, 5. 5) πληθ. res
 τὰ χρήματα, ἢ περιουσία Hn 10, 1.
 res familiaris, id. familiaris. 6)
 τὰ ἄριστα (πράγματα) A 13, 1. id.
 utor. 7) res domesticae οἰκιακαὶ
 ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζη-
 τηθέν, ὑπόθεσις δι' ἣν παρακαλεῖ-
 ται τις II. πράξις, ἔργον Hn 11, 6.
 C 3, 4. A 18, 2. 17, 1. Κυρίως πολε-
 μικά ἔργα C 3, 3. res gestae πρά-
 ξεις, συμβάντα κατορθώματα. res
 maximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑ-
 ψίστη δύναμις. III. res Graecae,
 res Italicae ἑλληνικὴ, ῥωμαϊκὴ
 ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων ἱστορία.
 res-publica (γεν. δοτ. rei publi-
 cae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.

re publicā), τὸ κοινόν, ἢ πολι-
 τεία, τὸ κράτος C 2, 2. 2, 4. A
 3, 2. 6. 2. e re publica (συμφώ-
 νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
 συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6, 2.
 2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
 6, 1. id. versor.
 res-scisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3.
 πληροφοροῦμαι, μανθάνω.
 re-servo, 1. me (διατηρῶ, διαφυ-
 λάττω) ἑμαυτὸν (ἐν ζωῇ).
 re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθί-
 σταμαι Hn 3, 1. 5, 4. 2) ne (μεθ'
 ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μὴ...
 re-spondēo, spondi, sponsum, 2.
 ἀνταποκρίνομαι. mihi responde-
 tur εἰς ἐμὲ ἀποκρίσεις δίδεται (ἀ-
 ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
 τησιν.
 responsum, i, οὐ., ἀποκρίσεις, ἀ-
 πάντησις.
 restīti, id. resisto.
 re-stītuo (re-stātuo), tūi, tūtum,
 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι
 (κερδίζω ἐκ νέου).
 re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
 ἐὼ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sen-
 sit .. neque sibi diutius vi-
 tam esse retinendam ἐνόησεν
 (ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
 ὄφειλεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον
 τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ.
 3) (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20, 5.
 rettūli, id. refero.
 revertor, reversus sum καὶ (re-
 verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπι-

στρέφω.
revoco, 1. ἀνακαλῶ. patriam de-
fensum (ἀ' ὑπτιον) revocatus
τὴν πατρίδα, ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνα-
κληθείς.

rex, regis, ἄ., βασιλεύς. 2) reges
(βασιλεῖς) (ὑπατον ἀξίωμα τῶν
δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρ-
χόντων), σωφέται (καρχηδονιστὶ
schofet).

rīsus, ūs, ἄ., γέλως, καγχασμός.

robustus (δρύνος). 2). opibus (ἀ-
φαιρ.) minus esse robustum (ἐ-
βλεπεν ὅτι ἦτο) ὄχι τόσον ἰσχυρὸς
κατὰ τὰς δυνάμεις (ἐβλεπεν ὅτι
δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἰτήσεις).
μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινός).

rōgo, 1. (ἐρωτῶ). 2) παρακαλῶ,
παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ
Εὐαγγελίου « ἐρωτῶ » = παρακα-
λῶ) Hn 7, 3. παθ. quidquid ro-
gabatur ὅ,τι παρεκάλει τις αὐτὸν
A 15, 1.

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.

rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrificio, 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπίρρ., πολλάκις.

sāl, sālis, ἄ. (ἄλας). 1) καλαισθη-
σία (γ ο ὕ σ τ ο), κομψότης.

saltus, ūs, ἄ., ὄρος δασῶδες, δρυ-
μός Hn 3, 3. 3, 4. Πληθ. ὑψώμα-
τα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώ-
ρεια, στενόν (πέρασμα) πέρασμα,

στεναὶ διαβάσεις Hn 4, 3.

salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρω-
σις (ἐξ ἀσθενείας) A 21, 6.

salūtāris, e, σωτήριος.

sancio, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ.
νόμον). 2) necessitudinem (κα-
θιερωῶ) συνδέω, συνάπτω (ἐπι-
στενώτερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς
συγγενείας.

sanctus, ἱερός. ὑπερθ. sanctissi-
mus λίαν ἱερός θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientia, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, οὔ., (κλών, βλα-
στός), πληθ. φρυγάνων δέσμη,
φρύγανα.

satis, ἐπίρρ., ὡς ἐπίθ. ἢ οὐσ. 1) ἐξαρ-
κῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit
dictum (hoc unum dictum erit
satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶ-
ναι ἱκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν. satis
habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρμφ. =
ἀρκοῦμαι (εἶμαι εὐχαριστημένος)
νά...

satis-facio, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα).
2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρμφ. = πείθω
τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν
ὅτι...

saucius, τετραμένος, τραυματισθείς.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.

scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ scilicet
εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή.

scio, scivi καὶ scii, scitum, 4. γί-
γνώσκω, γνωρίζω.

scribo, psi, ptum, 3. γράφω. ali-
quid de pace scriptum est peri

- τῆς εἰρήνης ἐγράφη τι (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφείρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo aliqui ἢ ad aliquem γράφω τινί, ἢ πρὸς τινα.
- scriptum, ἰδ. scribo καὶ relinquo.
- sē ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτούς, ἑαυτάς κλπ.
- sēcum = cum se, μεθ. ἑαυτοῦ, μεθ' ἑαυτῶν κλπ.
- secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι), δεύτερος. 2) εὐνοος. secundā fortūnā ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς συνθήκας, εὐτυχῶς.
- secūtus, ἰδ. sequor.
- sed, σύνδ., ἀλλά.
- se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.
- se-grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀποκλείω.
- se-iungo (πρφ. sejungo), nxi, nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.
- semel, ἐπίρρ., ἀριθμ. ἅπαξ (μὶ ἄ φ ο ρ ἄ).
- semper, ἐπίρρ., ἀεί, πάντοτε.
- senātus, ūs, ἄ., σύγκλητος. 2) ἡ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn 7, 6. senatus populusque Romanus ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις, τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς Ῥώμης).
- senectus, ūtis, γῆρας, extrēma ἢ summa senectus βαθύτατον γῆρας.
- senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is), γέρον, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
- C 3, 3. A 16, 1. 2) συγκρ. senīor γέρον πως C 3, 2.
- sēni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16, 1.
- sēni, sēnae, sēna, ἀνά ἕξ, ἕξ A 2, 6.
- sensi, ἰδ. sentio.
- sententiā, ae, γνώμη. 2) ex sententiā, κατὰ γνώμην (κατ' εὐχὴν, ἐπιτυχῶς).
- sentīo, sensi, sensum, 4. αισθάνομαι A 21, 4. 2) ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2, 2.
- separātim, ἐπίρρ., ἰδίᾳ (χωριστά).
- sepēlio, pelīvi, pultum, 4 θάπτω, ἐνταφιάζω.
- septem, ἐπτά.
- septuagesīmus, ἑβδομηκοστός.
- septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21, 1.
- sepultus, ἰδ. sepelio.
- sēque (se καὶ -que = et se) Hn 11, 7.
- sēquor, secūtus sum, sēqui, 3. ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος, συνεκστρατεύω μετὰ τινος. aliquem in provinciam (ὡς βοηθός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας.
- sermo, ōnis, ἄ., (ὁμιλία, λόγος). 2) γλῶσσα. Graeco sermone ἑλληνικῷ λόγῳ, ἑλληνιστί.
- serpens, ntis (ἐνν. bestīa) ὄφις, (γεν. πληθ. serpentīum).
- servio, īvi, ītum, 4. (εἶμαι ἢ ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν

- τὴν προσοχὴν μου εἰς... ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὅλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, φρονεῶ ὑπέρ... A 6, 5.
- serviundum, ἀντὶ serviendum, ἰδ. servio.
- servulus, ἰ, ἄ., (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.
- sestertius, ἴι, ἄ. (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἐνν. nummus τρίτον ἡμισσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισσάριον, δὴ τὸ τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ. ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα = $2\frac{1}{2}$ ἀσσάρια). Σηστέριος, ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἀσσάριων ἀξίαν περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ἴι, οὐ. (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius ἀντὶ centena milia sestertium (= sestertiorum) μετὰ ἀριθμ. πολλαπλασιαστ. ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέριαι, περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centiens = (ἀφοῦ sestertium = 10.000.000 σηστέριαι) 2.500.000 περίπου δρχ. In sestertiō vicens = περίπου 500.000 δρχ. Ἰδὲ in.
- setius (καὶ secius συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρόπει), ἐπίρρ., ἤττον neque eo setius οὐδὲν ἤττον ὅμως.
- severitas, ἄτις, αὐστηρῶς.
- severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.
- sex, ἕξ.
- sexaginta, ἐξήκοντα.
- si, σύνδ., εἰ, ἐάν, ἄν.
- sic, ἐπίρρ., οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἄδε. 2) οὕτω, τόσον A 1, 4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρφ... A 6, 4.
- significo, 1. δηλῶ.
- signum, ἰ, οὐ., σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης.
- silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάροχο).
- similitudo, dīnis, ὁμοιότης.
- simul, ἐπίρρ., ὁμοῦ Hn 6, 4. 2) συγχρόνως Hn 2, 4. 7, 2. 9, 5. 13, 3.
- simulo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιεῖσθαι, [καμόνομαι].
- simultas, ātis, (ἀμίλλα). 2) ἑλλειψίς ὁμονοίας, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις.
- sine, πρόθ. μετ' ἀφαίρ., ἄνευ.
- singularis, e, (μόνος). 2) ἐξαίρετος, διαφέρων πάντων.
- singuli, ae, a, ἕκαστος. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἐκάστω, κατὰ κεφαλὴν.
- socer, eri, ἄ., πενθερός.
- societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.
- solēo, solitus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-αποθετικόν), εἶωθα, συνηθίζω.
- solitus, ἰδ. soleo.
- soll-ers, rtis (sollus [= totus])

καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
 solum, ἐπίρρ., μόνον.
 solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves,
 τὰ ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν
 νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω
 (ἀνοίγω) τὴν ἐπιστολήν.
 soror, ōris, ἀδελφή.
 sors, sortis, κλήρος C 2, 1. non
 pro sortis necessitudine οὐχὶ
 συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
 σμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν)
 τὸν ὁποῖον ὁ κλήρος εἶχεν ὀρίσει
 (μεταξύ των).
 sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.
 specimen, mīnis, οὐ., (δεῖγμα).
 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
 sperārat = speravērat, ἰδ. spero.
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
 spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς
 σκοποὶ A 6, 5.
 splendīdē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 splendīdus, λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς
 ζῶν, ἀξιοπρεπῆ παράστασιν ἔχων.
 sponsālia, ūm, οὐ., πλιθ. μνηστεία,
 ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβῶνες.
 statim, ἐπίρρ., εὐθύς.
 statūa, ae, ἀνδριάς.
 statūo, ūi, ūtum, 3. (ἵστημι). 2)
 ἀποφασίζω.
 stipendīum, ūi, οὐ. (φόρος) ἐκ τοῦ
 stips [τὸ εἰσφρόμενον κέρμα, ἔ-
 ρανος] καὶ pendo [=τίνω, πληρώ-
 νω]. 3) (ἡμερήσιος) στρ. μισθός.
 stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώ-
 τη γενεαλογικὴ καταγωγὴ, γέ-
 νος, γενεά.

sto, stēti, stātum, 1. ἕστηκα. pa-
 ri fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-
 νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
 stat+ἀπρμφ. = ἔχω στερεὰν ἀπό-
 φασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος).
 studēo, dūi,—, 2. (σπουδάζω). 2)
 προθυμοποιούμαι, ἐπιθυμῶ, προσ-
 παθῶ (κοιτάζω νά..).
 studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio-
 sus litterārum σπουδάζων περὶ
 τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμα-
 τῶν, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
 studiūm, ūi, οὐ., σπουδῆ, ζῆλος A
 1, 4. 2) studia principum αἱ τά-
 σεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
 ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη
 τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16, 4. 3)
 (πλιθ.) ἢ μετὰ μεγάλης θελήσεως
 διαρκῆς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ
 νοῦ. studia litterārum ἢ περὶ
 τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
 σπουδῆ. 4 αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις
 (ἀτόμου τινός) A 2, 2.
 stullē, ἐπίρρ., μαρῶς, ἀνοήτως.
 suavitas, ātis, (ἡδύτης). 2) sua-
 vitas oris atque vocis χάρις
 γλώσσης καὶ φωνῆς (μεστὸν χά-
 ριτος λεκτικῶν καὶ τόνος φωνῆς
 εὐχάριστος)· πρβλ. τὸ γαλλ. dic-
 tion.
 sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ., ὑπὸ + αἰτ.
 subēgi, ἰδ. subigo.
 sub-īgo (sub καὶ ago), ēgi, ac-
 tum, 3. ὑποτάσσω.
 subīto, ἐπίρρ., αἰφνίς, ἀπροσδοκῆτως.

sub-lēno, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.
 sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνοπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγοροῦ, « κλητῆρ ἐπιγράφομαι ».
 sub-texo, χῆι, xtum, 3. (συνυφαίνω). 2. παρενείρω, παρεμβάλλω.
 sub-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ψάμης) κείμενος.
 suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι). 2) alicui διαδέχομαι (τινα) ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.
 suc-cumbo, cubui, cubitum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπείκω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω. succumbente patriā=si succumbēret patria ἐάν ἡ πατρίς ἤθελεν ἐνδώσει (ἤθελεν ὑποκύψει).
 suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπικατασταθῆς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεγείς.
 sui, sibi, se ἢ sese, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, ἑαυτῶν κλπ.
 sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui aptissimus προσαρμόζομαι τινι, (προσκολλῶμαι τινι). sum alicui iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπὸ τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ [ἐν καταστάσει] ὁμοίου κινδύνου), ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο

εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς...). sum adversus aliquem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπαλός) τινος. sum in amicitia cum aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιῶ) πρὸς τινα. sum eadem mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαθέσεις. sunt in sua potestate εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ (εἶναι αὐτεξούσιοι). sum optimarum partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόμματος. continentis est εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae εἶναι σημεῖον οἰκονομίας (προδίδει οἰκονομίαν). est signum diligentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμεμημένης φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρησιμεῖ πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...
 summa, ae, (τὸ ὅλον). 2) summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3, 1. 3) κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8, 3.
 summus καὶ supremus (ὑπερθ.), ἀνώτατος ὕπατος. summas amphoras opērit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφορέων ἰδ. καὶ summa.
 sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω. sumpsi, ἰδ. sumo.
 sumptuosus, δαπανηρὸς, φιλοδάπανος, σπάταλος A 13, 5. πολυδάπανος, πολυέξοδος, πολυτελής A

14, 3.
 sumptus, ūs ἄ., δαπάνη, ἔξοδα. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευᾶς) A 13, 2.
 supellex, supellectilis, οἰκοσκευῆ (ἐπιπλα κλπ.).
 superārat=superavĕrat.
 superārim=superavĕrim.
 superesse, ἰδ. supersum.
 superior, ἄ. καὶ θ., ἴus οὐ. (γεν. iōris· συγκρ. τοῦ supĕrus) πρότερος, παρελθὼν C 1, 4. Hn 4, 4. 2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8, 4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Hm 1, 2. Hn 1, 2.
 supĕro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1, 1. 3) νικῶ, καταβάλλω. classe « ναυσικρατῶ », ναυμαχίᾳ νικῶ Hn 11,7. 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.
 superstes, stītis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.
 super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοι.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).
 suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ. ἄνωτέρω.
 suprĕmus=summus.
 sus-cīpio (sub [su(b)s] καὶ capio), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρα. bellum ἐπιχειρῶ

(ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.
 suspicĭo, ōnis, ὑποψία.
 sus-tĭneo (sub [=su(b)s] καὶ tenĕo), tinĭi, tentum, 2. βασιάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὀρμὴν τῶν πολεμίων.
 sustūli, ἰδ. tollo.
 suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖν (εἶναι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐσ. sui, ōrum, ἄ., οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17, 2. 20, 1.

T

tabellarĭus, ĭi, ἄ., κήρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.
 taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός.
 talis e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5, 4.
 tam, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον πολύ.
 tam... quam τόσον... ὅσον.
 tamen, ὅμως.
 tamquam, ἐπίρρ., (ὥσπερ, ὡσεῖ). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2, 2. (μὲ ὑποτακτ.).
 tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον.
 tantum, ἐπίρρ., (τόσον πολύ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10, 5.
 tantus, τοσοῦτος Hn 13, 2. C 3, 2. A 15, 2. 18, 6. 2) τόσος, οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14, 2. hic tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνὴρ.

- tectum, i, οὐ, (στέγη). 2) οἶκος, οἴκημα.
- temēdē, ἐπίρρ., (τυχόντως, ἀλογίστως). nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρα εὐκόλως... A 20, 2. (ιδ. intercedo).
- templum, i, οὐ, ναός.
- temporibus, ιδ. tempus.
- tempus, ὄρις, οὐ, χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 28, 2. 2) εὐκαιρία Hn 2, 3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22, 2.
- tenēo, nūi, ntum, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ *Ἐδαγγελίου*). 3) κατέχω Hn 1, 5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ῥήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 15, 2.
- tenesmos, i, ἀ., κωλικὴ νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, « τεινεσμός ».
- tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1, 2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2, 4.
- terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. ter-na milia ἐνν. (sestertium) = 3.000 σηστέριιοι.
- terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.
- terror, ὄρις, ἀ., τρόμος.
- tertiō, ἐπίρρ., τὸ τρίτον, (τρίτην φορὰν).
- tertius, τρίτος.
- testamentum, i, οὐ, διαθήκη.
- testimoniūm īi, οὐ, τεκμήριον, ἀπόδειξις.
- testis, is, ἀ., μάρτυς.
- timor, ὄρις, ἀ., φόβος.
- tollo, sustuli, sublātum, 3. (αἶρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9, 4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5, 3.
- totus (γεν. totius, δοτ. toti), ὅλος, ὁλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.
- trādo, (trans-do), didi, dītum, 3. παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere (εἶπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἑαυτοῦ ἀξιοπρεπειας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὄπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1, 3.
- trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω.
- traduxi, ιδ. traduco.
- traicēi, ιδ. traicio.
- trā-īcīo (πρόφερες trajicīo), icēi, iectum, 3. διαβιβάζω.
- tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.
- tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίσθ) καθησυχασαν (κατηνύσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἡσυχία.

trans-ῥο, ἴρε, διαβαίνω, διαπερῶ.
transī, ἰδ. transeo.

transītus, ūs, ἀ. δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἀ., (φύλαρχος). tri-
bunus militum χιλιάρχος. Ἐκά-
στη λεγεῶν εἶχεν 6 ἐκ περιτρο-
πῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tri-
bunus plebēi (γεν. τοῦ plebes)
δήμαρχος.

tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω) 2)

litteris (δοτ.) nonnihl temporis

ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρό-
νον τινά (μέρος τι τοῦ χρόνου).

3) παρέχω, χορηγῶ A 19, 3. 4)

cum tribūi (ἀπαρμω. τοῦ tri-

buor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον

ὅτι ἀπεδίδοτο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπο-
δοθῆ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προήρ-
χето ἐκ... A 6, 5.

tridūum, i, οὖ., τριήμερον.

triennium, īi, οὖ., τριετία.

triginta, τριάκοντα.

triticeum, i, οὖ., σῖτος.

triumphus, i, ἀ., θρίαμβος. Ὁ θρι-
αμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν
τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφί-
ζετο ὑπὸ τῆς Συγγλήτου τῶ ἐπι-
στρέφοντι νικητῆ καὶ τροπαιούχῳ
στρατηγῶ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
λεγεῶνων εἰσῆρχετο ἐν πομπῇ εἰς
τὴν Ῥώμην καὶ ἀνῆρχετο εἰς τὸν
ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διὸς.

tuēor, tuītus ἢ tūtus sum, 2.

ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω.

valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν

μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).

tuli, ἰδ. fero.

tum, ἐπίρρ., τότε. tum quoque καὶ
τότε (ἀκόμῃ).

tumultus, ūs, ἀ., (ταραχῆ). 2) (αι-
φνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ., ὅπου, ἔνθα Hn 1, 2.

Hn 12, 3. 2) ubi, σύνδ. χρον.,
ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8, 2. 11, 2.

ullus, (γεν. ullius, δοτ. ulli), (προ-
ηγουμένης ἀρνήσεως) τίς, οὐδεὶς.

ultimus (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου

ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος

A 20, 4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον

ἀπομεμακρυσμένος A 1, 1.

umquam, (προηγουμένης ἀρνήσεως)
ποτέ, οὐδέποτε.

undē, ἐπίρρ., ὅθεν, ὀπόθεν.

undique, ἐπίρρ., πανταχόθεν.

universus (ἐκ τοῦ unus + μετχ.
versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ.
πάντες, σύμπαντες.

unus (γεν. unius, δοτ. unī) εἷς

Hn 3, 3. 12, 1. 2) εἷς, ὁ μόνος Hn

1, 2 (ἀντίθ. multi), 3, 4. 3) ὁ εἷς,

ὁ μὲν Hn 3, 3. 4) εἷς καὶ ὁ αὐτὸς

Hn 12, 3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

urbānus, ἀστικός (τῆς Ῥώμης).

urbs, urbis, πόλις. 2) = Ῥώμη Hn

5, 1. C 2, 2. A 20, 1. (πρβλ. ἄστν

= Ἀθῆναι. Πόλις = Κων/νούπο-

λις. Πόντος = Εὐξείνιος πόντος).

usque, ἐπίρρ., (διηνεκῶς). 2) μετ'

ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2, 5. 7, 1. C 2, 4. 3, 4. A 16, 3.

usūra, ae, (χρῆσις). 2) (ὀφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος.

usūs, ūs, ἄ., χρῆσις, χρησιμοποίησις (τοῦ χρήματος) A 14, 3. 2) usus benivolentiaque (ἰδ. benivolentia) A 20, 5. 3) usu (ἀφαιρ.) vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορῶς) πράγματι συμβαίνει, ἢ (ἐὰν τὸ usū ληφθῆ ὡς δοτ. πτώσεως = usui) ἔρχεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ = fieri solet (εἶθε γίνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12, 3. quae nunc usu veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουσι) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16, 4.

usus (sum), ἰδ. utor.

ūt, I. ἐπίρρ., ὡς, ὡσπερ. 1) ἐν παρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον). παραδείγματος χάριν A 18, 3. 21, 5. 22, 4. 2) ut—sic καθὼς—ὁμοίως Hn 7, 4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθὺς ὡς (συνήθ. μετὰ πρκμ. ὀριστ.) Hm 2, 1. Hn 7, 4. C 1, 2. A 21, 5.—

II. σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας

κλπ. ἢ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε (νά)... Hm 1, 4. 1, 5. 2, 1. Hn 2, 2. 4, 3. 10, 5. 12, 1. A 1, 3. 2, 6. 15, 1. 18, 1. 2. 20, 3. 21, 1. 21, 2. 21, 3. 5. 2) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ = ἵνα Hn 2, 1.

ūter, utra, utrum, πότερος.

uterque, utraque, utrumque (ἐν γεν. utriusque, δοτ. utrique) ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν: Hn 4, 4. A 14, 2. 20, 5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικόν· quod utrumque ὕπερ ἐκάτερον (τοῦτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utrique (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκονται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11, 1. (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4, 2.

ūtī, ἀπρμφ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὀφέλεια.

ūtor, ūsus sum, ūti, 3. ἀποθ. χρῶμαι, aliquo doctōre χρῶμαι τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινά (ὡς) διδάσκαλον. beneficio (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἡκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τηρῶ A 14, 2.

utpōte, (ὡς δυνατὸν [ἐστίν]). 2) ἄτε + μετοχῆ.

utrius, ἰδ. uter.

utrobique, ἐπίρρ., ἐκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (είσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαι-
γίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum
-an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ῆ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυ-
ρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6, 2. (ἐπὶ
πόλεων) Hn 2, 4.

vālĕo, lūi,— 2. (ὕγαινω). 2) εἶ-
μαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10, 2.

3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) 5, 3.

valetūdo, dīnis, κατάστασις ὑγείας,
(εὐρωστία), ὑγεία A 2, 1. 5. 2)
νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία
Hn 4, 3.

vallum, i, οὖ., (περι)χαράκωμα, πρό-
χωμα.

variūs, ποικίλος.

vas, vasis, οὖ., (ἀρχαίωτ. vasum,
ἄθην), ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β'
κλίσι. vasa, ōrum, σκεῦος, ἀγγεῖον.

vates, tis, ἄ., μάντις, προφήτης.
-ve, ἐγγλ. (ἐν τέλει λέξεως) ῆ, A
18, 6.

vectīgal, ālis, οὖ., πρόσοδος. nova
vectigalia νέα πρόσοδοι Hn
7, 5.

vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2)
in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.

vel (κυρίως προστακτ. τοῦ volo =
λαβέ κατὰ προτίμησιν) συνδ., ῆ.
vel—vel ῆ—ῆ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo.
vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vel-
lem πρτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὖ., ἱστίον (τῶν πλοίων).
velut, ἐπίρρ., ὡς, ὡσπερ, καθάπερ.
venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.

venēnum, i, οὖ., δηλητηρίον, ἰός.
venīo, vēni, ventum, 4. ἔρχομαι,
ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam

alicuius, ἔρχομαι εἰς ὑπάντησιν
τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐχθρι-
κῶς). 3) venit usu, ἰδ. usus.

venter, tris, ἄ., γαστήρ, κοιλίη
(κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία).

ventus, i, ἄ., ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.

verbum, i, οὖ., λόγος, λέξις. plu-
ribus verbis (ἀφ.) διὰ πλείων
λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5, 2.

verē, ἐπίρρ., ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, verītus sum, 2. ἀπειθ.

(αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦ-
μαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2. 1.

3) asperitatem alicuius «αἰδοῦ-
μαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ
σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι
πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) ali-
quem σέβομαι τινα A 15, 1.

verō, σύνδ., δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διά-
γω, διατρέβω. in Sabīnis ἐν τοῖς
Σαβίνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν
Σαβίνων. in re publicā πολιτεύο-
μαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν
τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ
ὡς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον.

versūram facere νέον δάνειον

- δανείζομαι· *ιδ.* και *facio*.
versus, ūs ἄ., (αὐλαξ). 2) στίχος,
 ποίησις.
verto, rti, rsum, 3. στρέφω. *ver-*
to ruppes ἀνακροῖω πρῦμναν,
 στρέφω τὰς πρῦμνας πρὸς τὸ μέ-
 ρος τῶν πολεμίων, ἵνα φύγω, τρέ-
 πομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.
verus, ἀληθής. si verum est ut,
 ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
 θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονὸς ὅτι..
veto, tūi, tūtum, 1. (κωλύω). 2)
vetor + ἀπρμφ. = κωλύομαι νά...,
 ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
τία, πολυκαιρία, πολυχρονιότης.
vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
via, ae, ὁδός.
vicesīmus, εἰκοστός.
viciēns, ἐπίρρ., εἰκοσάκις.
vicissem, ιδ. vinco.
victus, ιδ. vineo.
vidēo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω,
 παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13,
 5. 2) μετ' ἀρνήσεως = δὲν γνωρίζω
 Hn 11, 6. Παθ. 1) φαίνομαι, *vi-*
detur potuisse φαίνεται ὅτι ἤ-
 θελε δυνήθῃ, φαίνεται ὅτι θά ἤ-
 δύνατο Hn 1, 2. 2) θεωροῦμαι,
 (περ ν ὦ γ ι ἄ) Hm 1, 2. 2, 5.
 C 3, 4. A 3, 1. 15, 2.
viginti, εἴκοσι.
villa, ae, ἐξοχική οἰκία, ἔπαυλις.
vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.
vir, viri, ἄ., ἀνὴρ. 2) πληθ. στρα-
 τιῶται, ἄνδρες.
virgo, gīnis, παρθένος. virgo fi-
lia νεαρὰ παρθένος.
virtus, ūtis, (ὅ,τι ἀπαιτεῖται παρ'
ἀνδρὲς και περιποιεῖ τιμὴν και
εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν και τὸ
σῶμα αὐτοῦ). 2) = virtus bel-
līca ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία Hm
 1, 4. Hn 1, 1. 3) δραστηριότης,
 ἱκανότης Hn 1, 2. 4) ἀρετὴ, χα-
 ρακτήρ, ἀξιοπρέπεια Hm 1, 5.—
 Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γενναῖαι
 πράξεις, τὰ ἥρωικά ἔργα, τὸ ἐν-
 δοξον παρελθόν Hn 12, 5. 2) ἀτο-
 μικὴ ἀξία C 2, 4.
vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi. Πληθ. *vires*
virīum, virībus, κλπ. (βία). 2)
ὄρμη Hn 11, 4. 3) φορὰ, σφοδρό-
 της A 21, 3. 4) ἔφοδος, προσβολή
 Hn 3, 2.
visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (ιδ.
videor).
visus, ūs, ἄ., θέαμα.
vīta, ae, (ἀντί τοῦ vivita, βιο-τῆ)
βίος, ζωή.
vitīum, īi, οὐ., (κακία). 2) σφάλ-
μα, λάθος, ἀμάρτημα.
vīto, 1. (ἀπο)φεύγω.
vīno, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo
afluentīus διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
 στερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθό-
 νοις). *vivo cum aliquo* ζῶ μετὰ
 τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα.
vīvus, ζωός, ζωντανός. 2) = vi-
vens. Hannibale vivo = Hanni-
bale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος,
 ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπίρρ., μόγις, μόλις. quod vix credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν, ὅπερ μετὰ δυσκολίας ἤθελέ τις πιστεύσει.

vixi, ἰδ. vivo.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκαλῶ (ἰδίᾳ εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ ρίζ. Fel-θθεν ἔλδομαι), vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπιθυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmen, mīnis, οὖ., (ἐλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18, 1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα β-λου) A 16, 3.

voluntas, ātis, (βούλησις), «προαίρεσις», πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis (λέξις, φωνή), τόνος τῆς φωνῆς.

vulgus, i, οὖ., (ὄχλος). 2) πλῆθος, τὸ κοινόν, (ὁ κόσμος). ἰδ. edo.

vultus, ūs, ἄ., (σχῆμα προσώπου). 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	Σελ.	5
2. Κείμενον	»	9 - 27
a) Hamilcar	»	9 - 10
b) Hannibal	»	11 - 17
c) Cato	»	18 - 19
d) Atticus	»	19 - 27
3. *Ερμηνευτικά σημειώσεις	»	29 - 61
α) 'Αμίλκας	»	29 - 32
β) 'Ανίβας	»	32 - 44
γ) Κάτων	»	44 - 47
δ) 'Αττικός	»	48 - 61
4. Πίναξ Ιστορικός και γεωγραφικός	»	63 - 72
5. Λεξιλόγιον	»	73 - 133

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐπίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α 108)

ΕΚΔΟΣΙΣ Ι', 1960 (VI) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 20.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 983/24-4-60

Ἐκτύπωσις - Βιβλιοδεσία Κοινοπραξία ΠΕΤΡΟΥ ΓΑΡΜΠΗ - Γ. ΜΑΝΟΥ

